

T.C
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN OLUŞTURULMUŞ
EĞİTSEL WEB SİTELERİNİN KULLANILABİLİRLİK VE
ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

VELİ GÖK

Düzce
Temmuz, 2020

T.C
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN OLUŞTURULMUŞ
EĞİTSEL WEB SİTELERİNİN KULLANILABİLİRLİK VE
ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

VELİ GÖK

Danışman: Prof. Dr. Fevzi KARADEMİR

Düzce
Temmuz, 2020

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

İmza

Veli GÖK

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında oy birliği / oy çokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Üye (İmza)

Akademik Unvanı, Adı-Soyadı

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

....../....../ 20...

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Teknoloji, hayatın her alanını yakından etkileyen, yeniliklerin ve değişimin öncüsü olarak, insanlığın önemli bir parçasıdır. Dünyanın küçük bir köy olarak nitelendirildiği, etkileşimi parmak uçlarımızda hissettiğimiz bu çağda, yabancı dil öğretimini teknolojiden ayrı düşünmek imkânsızdır. 2020 yılı içinde dünyanın tanık olduğu, Kovid-19 salgınında yaşadığı acil durum, hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de pek çok aksaklığa neden olmuştur. Eski normalin mümkün olmadığı, kontrollü bir şekilde hayatımıza devam ettiğimiz şu günlerde, salgının etkisini azaltmak için, teknolojinin bütün imkânlarından faydalanılmaktadır. Çevrim içi öğrenme ortamları oluşturularak öğretimde yeni deneyimler edinilmiş, geleceğe dair farklı yol haritaları belirlenmiştir. Dil öğretiminin geleceğine yönelik atılacak her adımda, teknoloji odaklı düşünülmeli ve kullanılabilirliği yüksek etkileşimli ortamların sayısının artırılması sağlanmalıdır.

İlk olarak, danışmanlığımı yürüten ve çalışmamın en iyi, en doğru şekilde yol almasını sağlayan Prof. Dr. Fevzi Karademir Hocama; bu günlere gelmemde büyük desteklerini gördüğüm, hayat neşemi, çalışma azmimi en üstte tutan, gurur ve onur sebebim aileme; her zaman yanımda olan en büyük destekçim, hayat arkadaşım, canım eşim Derya Doğan Gök'e; ilkokul sıralarından bugünlere kadar bilgisinden faydalandığım bu günlerimde büyük emeği olan Mahmut Hilmi Doğan İlköğretim Okulundan (2008), Ilgaz Şehit Nizamettin Yaman Anadolu Lisesinden (2011), Sakarya Üniversitesinden (2015) ve Düzce Üniversitesinden (2020) Saygıdeğer Hocalarıma; çalışmanın yöntem ve bulgular kısmının oluşmasında çokça zamanını aldığım, engin bilgisini benimle paylaşan değerli ağabeyim Dr. Arş. Gör. Murat Topal'a; samimiyetlerinden ve birlikteliklerinden büyük güç aldığım pek kıymetli arkadaşlarıma; değerli zamanlarını ayırarak çalışmamın sonuçlanması için çaba gösteren bütün öğretilere teşekkürü bir borç bilirim.

Veli GÖK

ÖZET

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN OLUŞTURULMUŞ EĞİTSEL WEB SİTELERİNİN KULLANILABİLİRLİK VE ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gök, Veli

Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Fevzi Karademir

Temmuz, 2020

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında sınıf içinde ve dışında öğrencilerin teknoloji kullanarak erişebileceği “yerli kaynaklı” öğretim materyallerinin sayısı oldukça sınırlıdır. Bu kapsamda araştırmanın amacı öğrencilere teknolojik öğretim materyali sağlayan; 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı eğitsel web sitelerinin kullanılabilirliğini, öğretici görüşleri açısından değerlendirmek ve alandaki öğreticilerin hem interaktif materyal kullanımlarının ne düzeyde olduğunu görerek eğitsel web siteleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymak hem de öğreticilerde dijital ortamlara yönelik farkındalık oluşturmaktır.

Çalışmada karma araştırma tasarımlarından, “tamamen karma eşzamanlı eşit statülü tasarım” kullanılmıştır. Bu karma araştırma modeli, nitel ve nicel aşamaların eşit ağırlıkta olduğu ve bunların araştırmanın bir ya da birden fazla bileşeninde aynı anda karma yapıldığı tasarım modelidir (Leech ve Onwuegbuzie, 2009). Nicel verilerin analizinde ‘tarama yöntemi’, nitel verilerin analizinde ise ‘durum çalışması’ yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmanın örneklemini; yabancı dil olarak Türkçe öğreten, seçili eğitsel web sitelerini öğretme amaçlı kullanan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 100 öğretici oluşturmaktadır. Bu eğitsel web siteleri kullanılabilirlik kriterleri ve öğretici görüşleri açısından karşılaştırılmıştır. Söz konusu üç eğitsel web sitesinin tercih edilme sebepleri olarak alanyazın taraması sonucu 20 kritere (Ek1) ulaşılmış, bu kriterler 10 öğretici görüşüyle desteklenmiştir. Öğreticilerin belirtilen üç eğitsel web sitesinin kullanılabilirliği hakkındaki algılarını ölçmek için Ateş (2010) tarafından

geliştirilen “Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği (EWSDÖ)”; öğretmenlerin belirtilen üç eğitsel web sitesine yönelik değerlendirmelerini ve alan yeterliliklerini incelemek için tarafımızdan geliştirilen “Öğretici Görüşme Formu” kullanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre; öğretmenlerin cinsiyetlerine, bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitimde kullanmaya yönelik bir eğitim alıp almama durumlarına, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğretim amaçlı kullanmada kendilerini yeterli görüp görmeme durumları ile her üç eğitsel web sitesinin kullanılabilirliğine yönelik algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

EWSDÖ’ye göre 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi’nin (3DTEWS) en yüksek puan aldığı alt boyut “teknik özellikler” (% 83.13) iken, en düşük puan aldığı alt boyut ise “yönlendirme ve kullanım kolaylığı” (% 51.08)’dir. 3DTEWS için öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında öne çıkan görüş; oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi olmuştur. Öğreticilerin görüşlerinden öne çıkan öneri ise, A1 gibi diğer düzeylerin de (A2, B1, B2, C1) siteye eklenmesi gerektiğidir.

EWSDÖ’ye göre Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi’nin (TÖEWS) en yüksek puan aldığı alt boyut “içerik” (% 82.31) iken, en düşük puan aldığı alt boyut ise “yönlendirme ve kullanım kolaylığı” (% 54.92)’dir. TÖEWS için öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında öne çıkan görüş; oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi olmuştur. Öğreticilerin görüşlerinden öne çıkan öneri ise, sitenin içerik olarak çeşitli konularda zenginleştirilmesi gerektiğidir.

EWSDÖ’ye göre Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi’nin (TÖPEWS) en yüksek puan aldığı alt boyut “tasarım ve görsel” (% 87.06) iken, en düşük puan aldığı alt boyut ise “yönlendirme ve kullanım kolaylığı” (% 57.83)’dir. TÖPEWS için öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında öne çıkan görüş; oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi olmuştur. Öğreticilerin görüşlerinden öne çıkan öneri ise, teknik aksaklıkların düzeltilmesi gerektiğidir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Eğitsel Web Sitesi, Öğretici Görüşleri, Kullanılabilirlik, Uzaktan Eğitim, Web 2.0, Çevrim içi Öğrenme

ABSTRACT

THE EVALUATION OF EDUCATIONAL WEBSITES DEVELOPED FOR TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS IN TERMS OF USABILITY AND EDUCATOR VIEWS

Gök, Veli

Master Thesis, Turkish and Social Sciences Education, Turkish Language Teaching

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Fevzi Karademir

July, 2020

In the field of teaching Turkish to foreigners, the number of "domestically generated" teaching materials that learners can use via technology inside and outside of the classroom is very limited. In this context, the purpose of this study is to evaluate the usability of educational websites 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı which provide students technological teaching materials in terms of educator views and to reveal the views of the educators in the field on educational websites by seeing the level of interactive material usage, and to raise awareness of the digital environment among educators.

In the study, one of the mixed method research designs, " Fully mixed concurrent equal status design " was used. This mixed research model is the design model in which the qualitative and quantitative stages are of equal weight and they are mixed in one or more components of the research at the same time. (Leech ve Onwuegbuzie, 2009). While "screening method" was used in the analysis of quantitative data, "case study" method was used in the analysis of qualitative data.

The sample of the study consists of 100 educators who teach Turkish as a foreign language and use selected (i.e. 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum and Türkçe Öğretim Portalı) educational websites for teaching and agree to participate in the study voluntarily. These educational websites have been compared in terms of usability and educators' views. After literature review, it was reached to 20 criteria (Appendix 1) as for choosing these three educational websites and those criteria was supported by 100 educator opinions. While "Educational Web Site Evaluation Scale (EWSDÖ)" developed by Ateş (2010) was used to measure educators' perceptions about the usability of the three selected educational websites; "Educator Interview

Form" composed by us was used to analyze educators' evaluations towards three educational websites and their field competencies.

According to our findings, there is no significant differences in the educators' perception towards the usage of these educational websites based on their gender, whether they received training to use information and communication technologies in education or whether they consider themselves competent in using information and communication technologies for teaching purposes.

According to EWSES, the highest score sub-dimension of the in 3 Dakikada Türkçe Educational Web Site (3DTEWS) was "technical features" (% 83.13), while the lowest score was "ease of guidance and use" (% 51.08). The prominent opinion of the educators for 3DTEWS was it had been seen as very successful, useful and helpful. The suggestion that stands out from the opinions of the educators was that other levels (A2, B1, B2, C1) such as A1 should be added to the site.

According to EWSES, the highest score sub-dimension of the in Türkçe Öğreniyorum Educational Web Site (TÖEWS) was "content" (% 82.31), whereas the lowest score was "ease of orientation and use" (% 54.92). The prominent opinion of the educators for TÖEWS was it had been seen as very successful, useful and helpful. The suggestion that stands out from the opinions of the teachers was that the site should be enriched in various subjects in terms of content.

According to the EWSES, the highest score sub-dimension of the in Türkçe Öğretim Portalı Educational Web Site (TÖPEWS) was "design and visual" (% 87.06), while the lowest score was "ease of orientation and use" (% 57.83). The prominent opinion of the educators for TÖPEWS, was it had been seen as very successful, useful and helpful. The suggestion that stands out from the opinions of the teachers was that technical defects should be corrected.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Educational Website, Educator Opinions, Usability, Distance Learning, Web 2.0, Online Learning

İçindekiler Tablosu

ÖN SÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT	IV
TABLolar LİSTESİ.....	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XI
KISALTMALAR	XII
1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1. 1. Problem	2
1. 2. Araştırmanın Amacı.....	6
1. 3. Araştırmanın Önemi	6
1. 4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
1. 5. Tanımlar	9
1. 5. 1. Yabancı Dil.....	9
1. 5. 2. Yabancı Dil Öğrenimi.....	9
1. 5. 3. Yabancılar Türkçe Öğretimi	9
1. 5. 4. İnternet	9
1. 5. 5. Web 2.0	9
1. 5. 6. Eğitsel Web Sitesi.....	9
1. 5. 7. Kullanılabilirlik.....	9
2. BÖLÜM.....	10
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	10
2. 1. Konuyla İlgili Yapılan Araştırmalar	10
2. 2. Yabancı Dil Öğretimi	18
2. 3. Yabancılar Türkçe Öğretimi	22
2. 4. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ve Yabancılar Türkçe Öğretimine Yansımaları.....	24
2. 5. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Esas Alınan İlkeler.....	28
2. 6. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yaklaşımlar	29
2. 6. 1. Geleneksel Yaklaşım.....	31
2. 6. 1. 1. Dil Bilgisi Yaklaşımı.....	31
2. 6. 1. 2. Kelime Yaklaşımı	31
2. 6. 1. 3. Kültür Yaklaşımı	32
2. 6. 2. Sözel Yaklaşım ve Durumsal Dil Öğretimi	32
2. 6. 3. Doğal Yaklaşım	32
2. 6. 4. Bilişsel Yaklaşım	33

2. 6. 5. İletişimsel Yaklaşım.....	33
2. 6. 6. Sözcüksel Yaklaşım	34
2. 7. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yöntemler.....	34
2. 7. 1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi	34
2. 7. 2. Doğrudan Yöntem	35
2. 7. 3. İşitsel - Dilsel Yöntem	35
2. 7. 4. Görsel - İşitsel Yöntem	36
2. 7. 5. Eklektik (Seçmeci) Yöntem.....	36
2. 8. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Teknikler	37
2. 8. 1. Grupla Öğretim Teknikleri.....	38
2. 8. 2. Bireysel Öğretim Teknikleri	38
2. 8. 2. 1. Bireyselleştirilmiş Öğretim Tekniği.....	39
2. 8. 2. 2. Programlı Öğretim Tekniği.....	39
2. 8. 2. 3. Bilgisayar Destekli Öğretim Tekniği	40
2. 9. Mobil Öğretim Tekniği	41
2. 10. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Materyal Kullanımı	42
2. 11. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Teknoloji Kullanımı	46
2. 12. Yabancılar Türkçe Öğretiminde İnternet Kullanımı.....	49
2. 13. Web Araçları.....	51
2. 13. 1. Web 0.0 ve 1.0 Teknolojilerinin Kullanımı.....	51
2. 13. 2. Web 2.0 Teknolojilerinin Kullanımı	51
2. 13. 3. Web 3.0 Teknolojilerinin Kullanımı	53
2. 13. 4. Web 4.0 ve 5.0 Teknolojilerinin Kullanımı.....	54
2. 14. Dil Öğretiminde Eğitsel Web Sitelerinin Kullanımı.....	55
2. 14. 1. Türkiye Dışında Eğitsel Web Sitelerinin Kullanımı	56
2. 14. 2. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Eğitsel Web Sitelerinin Kullanımı	59
2. 14. 2. 1. 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi – Sakarya Üniversitesi (https://3dakikadaturkce.com/)	60
2. 14. 2. 2. Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi – Yaşar Üniversitesi (https://turkish.yasar.edu.tr).....	61
2. 14. 2. 3. Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi – Yunus Emre Enstitüsü (https://learnturkish.com)	62
2. 15. Eğitsel Web Sitelerinin Kullanılabilirliği	63
2. 16. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Uzaktan Eğitimin Yeri ve Önemi	64
2. 17. Alanyazın Taramasının Sonucu	65
3. BÖLÜM.....	68
YÖNTEM.....	68
3. 1. Araştırma Modeli	68
3. 2. Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu	69
3. 3. Veri Toplama Araçları.....	72
3. 3. 1. Öğretici Görüşme Formu	72
3. 3. 2. Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği.....	72
3. 4. Verilerin Toplanması	73
3. 5. Verilerin Analizi	75
4. BÖLÜM.....	76
BULGULAR VE YORUM	76
4. 1. Nicel Verilerin Analizi.....	76
4. 2. Betimsel İstatistikler ve Nitel Verilerin Analizi	79
4. 2. 1. 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesine Ait Veriler	79

4. 2. 2. Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesine Ait Veriler	91
4. 2. 3. Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesine Ait Veriler	98
5. BÖLÜM.....	112
SONUÇ VE ÖNERİLER	112
5. 1. Sonuçlar	112
5. 2. Öneriler	116
KAYNAKÇA	118
EKLER.....	126

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metnine Göre Ortak Öneri Düzeyleri Genel Basamaklar Kümesi

Tablo 2: Web 1.0 ve 2.0 Araçlarının Özellikleri

Tablo 3: Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılabilir “Yabancı Kaynaklı” Web 2.0 Araçları

Tablo 4: Yabancılar Türkçe Öğretiminde Hazırlanan “Yerli Kaynaklı” Web 2.0 Araçları

Tablo 5: Örneklemle İlgili Bilgiler

Tablo 6: Normallik Testi Değerleri

Tablo 7: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Tablo 8: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Öğreticilerin Teknoloji Kullanımı İle İlgili Eğitim Alıp Almamaya Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Tablo 9: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Öğreticilerin Teknoloji Kullanımlarında Kendilerini Yeterli Bulma / Emin Olmama Durumlarına Göre T-Testi Sonuçları

Tablo 10: Öğreticilerin 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Konuşma ve Dinleme Becerilerine Yönelik Görüşleri

Tablo 11: Öğreticilerin 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Sitenin Geliştirilmesine Yönelik Görüşleri

Tablo 12: Öğreticilerin 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumlu Görüşleri

Tablo 13: Öğreticilerin 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumsuz Görüşleri

Tablo 14: Öğreticilerin Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Geliştirilmesine Yönelik Görüşleri

Tablo 15: Öğreticilerin Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumlu Görüşleri

Tablo 16: Öğreticilerin Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumsuz Görüşleri

Tablo 17: Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Dört Beceriye (Konuşma, Dinleme, Okuma, Yazma) Yönelik Görüşleri

Tablo 18: Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Geliştirilmesine Yönelik Görüşleri

Tablo 19: Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumlu Görüşleri

Tablo 20: Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumsuz Görüşleri

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Geçmişten Günümüze Dil Öğretim Yöntemlerinin Zaman Çizelgesi

Şekil 2: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metnine Göre Dil Düzeyleri

Şekil 3: Anthony (1963) Tarafından Oluşturulan Aşamalandırma

Şekil 4: Edgar Dale'in (1969) Yaşantı Konisi

Şekil 5: Yabancı Dil Eğitiminde Teknoloji Kullanımı

Şekil 6: Teknoloji ve Öğrenme Eğilimleri

Şekil 7: 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi İçin EWSDÖ'ye Verilen Yanıtlar

Şekil 8: Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi İçin EWSDÖ'ye Verilen Yanıtlar

Şekil 9: Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi İçin EWSDÖ'ye Verilen Yanıtlar

Şekil 10: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeğine Verilen Yanıtlara Göre Sitelerin Kullanılabilirlik Oranları

KISALTMALAR

AOÖÇ: Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

TÖMER: Türkçe Öğretim Merkezi

TİKA: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

YTB: Yurt dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı

YTÖ: Yabancılar Türkçe Öğretimi

EWSDÖ: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği

ÖGF: Öğretici Görüşme Formu

3DTEWS: 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi

TÖEWS: Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi

TÖPEWS: Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi

TSE: Türk Standartları Enstitüsü

ISTE: International Society for Technology in Education (Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu)

YÖKTEZ: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu)

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi alanında sınıf içinde ve dışında öğrencilerin teknoloji kullanarak erişebileceği “yerli kaynaklı” öğretim materyallerinin (3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı) gerekliliği ile alanyazın temelinde araştırmanın, problem durumuna, amacına, önemine, sınırlılıklarına ve araştırma ile ilişkili temel tanımlara yer verilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK); Şubat 2019’da “Dijitalleşen YÖK” mottosuyla “Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi”ni yükseköğretim tarihinde ilk kez hayata geçirdiğini duyurmuştur. Seçilen sekiz pilot üniversitenin öğretim elemanlarına Anadolu Üniversitesi’nin desteğiyle çevrimiçi ortamda “Dijital Çağda Öğrenme ve Öğretme” dersi verilmiş; öğrenciler için de “Dijital Okuryazarlık” dersinin verilmesi kararlaştırılmıştır. YÖK aldığı bu karar ile, insan odaklı bir yaklaşımla Türk yükseköğretiminin dijitalleşmesini sağlayarak, ülkemizin 2023 hedeflerine uygun, yerel özelliklerini kaybetmeden küresel çapta rekabet edebilir bir yapıya kavuşturmayı amaçlamaktadır.

ISTE (International Society for Technology in Education-Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu) Standards for Students (Öğrenciler için Standartlar) ve aynı şekilde ISTE Standards for Educators (Öğreticiler için Standartlar)’a bakıldığında, öğrenci ve öğretmenler için eğitim teknolojisi standartlarının yaşadığımız çağın bireylerinin hangi yeterliliklere sahip olması ve bu çağdaki öğretim materyallerinin neden teknoloji destekli geliştirilmesi gerektiğini ortaya koyan düzenlemeler olduğu görülmüştür. Öğrenciler için ISTE Standartları şu başlıklardan oluşmaktadır: 1. Yetkin Öğrenen, 2. Dijital Vatandaş, 3. Bilgiyi Düzenleyen, 4. Yaratıcı Tasarımcı, 5. Bilişimsel Düşünen, 6. Yaratıcı İletişimci, 7. Global İşbirlikçi (ISTE, 2016).

Alan araştırmacıları, yabancılara Türkçe öğretiminde teknolojik gelişmelerin ışığında öğrencilerin işini kolaylaştırmak için faydalı olabilecek materyalleri (eğitsel web sitelerini) geliştirme yoluna gitmişlerdir (Baş ve Yıldırım, 2018; Batıbay, 2019; Göker, 2019). Günümüzde mobil araçların da yardımıyla eğitim, sınıftan bağımsız bir şekilde kendine özgü bir yol çizmiştir.

Türk kültürünü ve Türkçemizi öğrenmek isteyen yabancıların sayısı yıllar geçtikçe artmaktadır. Bu artışı nitelikli bir şekilde doyuma ulaştırmak ve Türkçemizi en doğru şekilde öğrencilere öğretmek asli görevimizdir (İşcan, 2018: 19-20; Başar, 2019: 55; Bulut, 2019: 34). Teknolojinin dünyada geldiği son noktada yeni öğretim ortamlarına ihtiyaç duyulmuştur. Bunun sonucunda da “eğitsel web siteleri” sayesinde etkileşimli öğrenme ortamları oluşturulmuştur. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de etkileşimli dil öğretim ortamları ile geleneksel öğretim, yerini öğrencinin kendi öğreniminden sorumlu olduğu günümüz modern yaklaşımlarına bırakmıştır. Dil öğretiminde yapılan çalışmalar bu türden etkileşimli ortamların faydalı olduğunu, hem öğrenciler hem de öğretmenler için zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde, daha düşük maliyetle etkileşimli bir öğretim ortamı sunduğunu ortaya koymaktadır (Aytan ve Başal, 2015; Demiral ve Yavuz (2016); Benzer, 2017).

1. 1. Problem

Günümüz teknolojileri, hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de değişimi beraberinde getirmiştir. Uluslararası bir boyutta gerçekleşen dil öğretimi çalışmaları da zorunlu olarak bu değişime ayak uydurmuştur. Bugünün teknolojisi ile Web 2.0 araçları sayesinde etkileşimli bir öğretim ortamının oluşturulması mümkündür. Ancak her dilin öğretim hikâyesi farklı olacağından ortak bir web 2.0 aracı kullanılmamaktadır. Yabancı kaynaklı Türkçe öğretimi yapan pek çok etkileşimli ortam bulunurken, Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanmış “yerli kaynaklı” dijital ortamların sayısı oldukça sınırlıdır. Bu sınırlı sayıda vâir olan araçların nasıl bir öğretim ortamı sunduğu, öğrenciler ve öğretmenler için kullanılabilirlik düzeylerinin ne boyutta olduğu araştırılmak istenilen meselelerdir.

Genel anlamda öğretimde teknoloji kullanımıyla ilgili YÖKTEZ veri tabanında çeşitli alanlarda tezler bulunmaktadır. Bu tezler, fen ve teknoloji öğretimi, matematik,

geometri alanlarında ve özellikle teknoloji öğretimi alanında yoğunlaşmaktadır. Ancak web 2.0 araçları ile ilgili tezler tarandığında yalnızca Gün (2015) ve Demir'in (2018) tezlerine ulaşılmaktadır. Her ne kadar iki teze ulaşılabilsede Gün'ün (2015) "Yabancı dil olarak Türkçenin Öğretiminde Web 2.0 Sesli ve Görüntülü Görüşme (Skype) Uygulamalarının Konuşma Becerisine Etkisi" başlıklı tezi, ilgili uygulamanın yalnızca konuşma becerisi üzerindeki etkisini bulmaya yöneliktir. Demir'in (2018) çalışması ise, 4 farklı uygulamanın işbirlikli öğrenme, yaratıcı düşünme, iletişim becerileri ve eleştirel düşünme becerilerine etkisinin ne ölçüde olduğunu belirlemeye yöneliktir. Bizim çalışmamızın bu iki çalışmadan farkı, 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı web 2.0 araçlarının öğrencilerden ziyade öğretmenler tarafından kullanılabilirliğini belirlemektir. Ayrıca gerek Gün (2015) gerek Demir'in (2018) çalışmaları doğrudan yabancılara Türkçe öğretimi için geliştirilmiş uygulamalar değildir. Gün'ün (2015) araştırmasında kullanılan Skype uygulaması Covid-19'dan önce dünya üzerinde bir milyonun üstünde kullanıcısı olan, görüntülü ve sesli görüşme olanağı sunan ve yalnızca bu yönde kullanılan bir uygulamadır. Demir'in (2018) araştırmasında kullanılan Pixton, Powtoon, Utellstory daha çok bireylerin kurgusal metinler üretmelerini geliştirmelerini hedeflemektedir. Aynı çalışmada kullanılan Podbean uygulaması ise bir çeşit çevrimiçi radyo uygulaması olmakla beraber web 2.0 araçları kapsamına girmemektedir. Zira, ilgili uygulamada öğretici (kaynak) ile öğrenen (öğrenci) arasında bir etkileşim söz konusu değildir. Tüm bu sebeplerle birlikte bu araştırmanın benzer araştırmalardan nispeten bir diğer kuvvetli farkı da araştırmaya konu edilen, 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı uygulamalarının diğer araştırmaların hedefi olan tek bir beceriye yönelik olmasından ziyade "dört temel beceriyi" de geliştirmeyi hedeflemesidir. Her üç uygulamanın da (3DTEWS, TÖEWS, TÖPEWS) yalnızca yabancılara Türkçe öğretimini kolaylaştırmayı hedeflemesi de dikkate değer bir diğer önemli faktör olarak görülmektedir.

Ülkemizde yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan eğitsel web sitelerinin, kullanılabilirlik açısından karşılaştırılmasını öğretmenlerin görüşleriyle ortaya koyan bir çalışma bulunmamaktadır. Buradan hareketle bu çalışmanın alanda özgün bir konuyu esas aldığı söylenebilir. Aynı zamanda alanda yer alan çalışmaların çoğunlukla yabancı kaynaklı web 2.0 araçları hakkında olduğu ve genellikle de

öğrencilerle yapıldığı görülmüştür.

Alanda bu konuyla ilgili daha önce böyle bir çalışma yapılmamış olması, çalışmamızın olması için asıl sebeptir. Ancak bir diğer sebep de Türkçenin öğretimi için teknoloji destekli geliştirilen eğitsel içeriğin bir web sitesinde sunuma uygun hale getirilmesi gerekliliğidir. İçerdiği materyal-etkinlik ve öğrenme faaliyetlerinin öğretim açısından yeterliliğinin bir eğitsel web sitesinde olması gerekenler seviyesine çıkarılması gerekliliği, kullandığımız EWSDÖ'nün yedi alt boyutuna bakılarak görülebilir: 1. Hedefler, 2. İçerik, 3. Öğrenme-Öğretme Süreci ve Değerlendirme, 4. Tasarım ve Görsel Bileşenler, 5. Yönlendirme ve Kullanım Kolaylığı, 6. Gizlilik ve Güvenlik, 7. Teknik Özellikler.

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, bireylerin ve toplumların yaşam tarzlarını, öğrenme anlayışlarını da etkilemekte ve değiştirmektedir. İnsan hayatında yaşanan bu değişimler ise bireylerin edinmesi ve geliştirmesi gereken becerileri etkilemekte ve eğitim ile teknoloji arasındaki iş birliğini gözler önüne sermektedir (Karatay vd., 2018: 1065).

“Bu yüzyılda, bireylerin yaşadıkları zamana ve koşullara ayak uydurmaları ve başarılı olmaları için gereken bilgi ve beceriler vardır. Bunlar 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılmakta ve üç temel alana ayrılmaktadır:

1. Yaşam ve kariyer becerileri,
2. Öğrenme ve yenilik becerileri (eleştirel düşünme, iletişim, işbirlikli öğrenme, yaratıcılık),
3. Bilgi, medya ve teknoloji becerileri” (Partnership For 21st Century Skills, 2018).

Yaşadığımız yüzyılda öğretmenlerin ve öğrencilerin bu üç beceriye sahip olmaları sadece dil öğretiminde değil hayatlarının pek çok farklı alanında onları hedeflerine ulaştırmada aracı olacaktır.

“Web 2.0 araçları geleneksel öğrenim ortamlarının yeniden yapılandırılmasına izin verme potansiyeline sahiptir” (Heafner ve Friedman, 2008). “Web 2.0 araçlarının öğrencileri pasif tüketici olmaktan ziyade bilginin yaratılmasına ortak ederek öncelikli

olarak öğrenmeyi ve öğretmeyi büyük ölçüde değiştirdiği savunulmaktadır” (Franklin ve van Harmelen, 2007). “Türkçe eğitimini teknolojiyle birleştiren çalışmaların oranı her geçen gün artmakta olup özellikle uluslararası çalışmalarda temel dil becerilerini geliştirmede öğretim teknolojilerinin kullanıldığı çalışmalar bulunmaktadır. Öğretim teknolojileri dendiğinde akla Web 2.0 araçları gelmektedir” (Benzer, 2017: 39). Bu görüşler bireyselleştirilmiş öğretim ortamına atıf yapmakta ve bu sürecin oluşturulmasında web 2.0 araçlarının kullanılabilirliğini desteklemektedir. Çalışmanın öneriler kısmında, teknoloji sayesinde her ne kadar öğrencinin aktif olması sağlansa da öğreticiye büyük görevler düştüğü belirtilmiştir.

Alnagar (2017) iki gruplu 30 öğrencinin katılımıyla yapılan çalışmada web 2.0 yazın araçlarının (Blogs, Wiki) yazma becerisinin geliştirilmesine olumlu yönde etkide bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Ciğerci ve Gültekin (2017) ilkökul dördüncü sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmada dijital öykülerin Türkçeye etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Hem öğretmenlerle hem de öğrencilerle yapılan görüşmeler ve nicel veriler ışığında dijital öykülerin dinleme becerisine olumlu yönde etki ettiği sonucuna varılmıştır. Alnagar (2017) ve Ciğerci ve Gültekin’in (2017) çalışmalarında varılan sonuçlara bakıldığında web 2.0 araçlarının dil öğretiminin temel becerilerinin gelişmesine olumlu yönde etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle geleneksel öğretimin dışında aktif öğretim ortamı sunan benzer araçların sayısının ve kullanımının artması gerektiği görülmüştür.

Yabancılar Türkçe öğretiminde teknoloji kullanımının önemi hakkında alanda ortaya konulan makale ve tezler incelenmiş, bir kısım görüşlere de (özellikle güncel çalışmalara) bu bölümde yer verilmiştir. Araştırmacıların görüşlerine bakıldığında, teknolojinin hayatımızdaki etki derecesiyle doğru orantılı bir şekilde yabancılar Türkçe öğretiminde de benzer bir etkiye sahip olması gerektiği beklentisi ön plana çıkmaktadır.

Bu gereklilikten hareketle araştırmanın problemi: Yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanmış 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı eğitsel web sitelerinin kullanılabilirliklerine yönelik öğretmenlerin algı ve görüşleri nelerdir? olarak belirlenmiştir.

1. 2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğrencilere teknolojik öğretim materyali sağlayan; 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı eğitsel web sitelerinin kullanılabilirliğini, öğretici görüşleri açısından değerlendirmek ve alandaki öğretmenlerin hem interaktif materyal kullanımlarının ne düzeyde olduğunu görerek eğitsel web siteleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymak hem de öğretmenlerde dijital ortamlara yönelik farkındalık oluşturmaktır.

Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanmış 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı eğitsel internet sitelerinin kullanılabilirliklerine yönelik öğretmenlerin algı puanları;
 - a) Öğreticilerin cinsiyetine,
 - b) Öğreticilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitimde kullanmaya yönelik bir eğitim alıp almama durumlarına göre,
 - c) Öğreticilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitimde kullanma konusunda kendilerine güvenip güvenmeme durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Öğreticilerin eğitsel web sitelerinin dört temel beceriye etkisi hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Öğreticilerin eğitsel web sitelerinin geliştirilmesine yönelik görüşleri nelerdir?
4. Öğreticilerin eğitsel web sitelerine yönelik olumlu ve olumsuz görüşleri nelerdir?

1. 3. Araştırmanın Önemi

İnsanoğlu, geçmişten günümüze kadar her türlü problemi çözmek ya da engellerin aşılmasını kolaylaştırmak için durmaksızın gelişimini sürdürmüş ve sürdürmeye de devam etmektedir. Bu gelişimi ya da ilerlemeyi devam ettiren unsurları, bugün icat olarak tanımlamaktayız. Bu icatların tamamının ortak bir noktası bulunmaktadır: İnsanların yaşamını kolaylaştırmak. Gözlüğü, tekerleği, bisikleti, mors alfabesini icat edenlerle; ampulü, makineyi, bilgisayarı ya da interneti icat edenler aynı hedefte yürümüştür: İnsanların yaşamını kolaylaştırmak. Araştırmacılar günümüzde,

dil öğrenme sürecini de kolaylaştırmak için yeni teoriler geliştirmenin yanı sıra, teknolojik gelişmelerden de faydalanmaktadır.

Araştırmacılar, yabancılara Türkçe öğretimi alanında teknolojik gelişmeler ışığında öğrencilerin işini kolaylaştırmak için var olan uzaktan eğitim araçlarını geliştirmeye çabalamaktadır (Benzer, 2017). İnternetin hayatın her alanında yaygın olduğu günümüzde mobil araçların da yardımıyla eğitimin, sınıftan bağımsız bir şekilde kendine özgü bir yol çizdiği görülmektedir.

Dilin genel tanımlarına bakıldığında ilk göze çarpan özelliğinin “canlı ve yaşayan bir sistem” olduğudur (Ergin, 1985: 3). Buradan hareketle dil öğretimi içinde aynı durum söz konusudur diyebiliriz. Dil öğretimi tıpkı dil gibi yaşadığı çağdan, gelişmelerden, değişimlerden etkilenmektedir. Geline son noktada, insan hayatındaki etkisini göz önünde bulundurduğumuzda teknolojinin, ihtiyaçtan öte zorunluluk haline geldiğini söylemek mümkündür. Yabancılara Türkçe öğretiminde mobil araçlar (cep telefonu, tablet, bilgisayar vb.) ve internet yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. İnsanlık tarihine yön veren en önemli buluşlara bakıldığında, ilk olarak mobil öğrenme araçları ve internet gösterilmektedir. Bu nedenledir ki insanlık için bu derece kıymetli olan mobil öğrenme araçlarının ve internet destekli web 2.0 araçlarının, yabancılara Türkçe öğretiminde de doğrudan bir etkiye sahip güç olduğunu söylemek mümkündür. Alanda ve disiplinlerarası yapılan çalışmalarda bu etkinin boyutu ortaya koyulmuştur. Bu çalışmanın bir amacı da ortaya koyulan bu disiplinlerarası çalışmalara katkı sağlamaktır.

1. 4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu çalışma alanyazın taraması sonucu ulaşılan 20 kritere uygun biçimde yabancılara Türkçe öğretimi için eğitsel içerik, materyal ve etkinlik sağlayan üç eğitsel web sitesinin (3DTEWS, TÖEWS, TÖPEWS) karşılaştırmalı olarak incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

2. Çalışmada yaklaşık 250 öğreticiye bizzat elden ulaşılarak ya da telefon numarası, e-posta, sosyal medya aracılığıyla bilgilendirme yapılmıştır. Bu şekilde 107 öğreticiden geri dönüt alınmıştır. Bunun dışında yaklaşık 80 TÖMER’e bilgilendirme

maili atılmıştır ancak sınırlı sayıda dönüt alınmıştır. Tüm bu çabaların sonucunda 110 öğreticiden formlara dönüş olmuş, 10 öğretici eksik verilerinden dolayı çıkarılmış, 100 öğreticinin verileri çalışma için uygun görülmüştür. Çalışma, gönüllülük esasıyla katılmayı kabul eden ve aynı zamanda üç eğitsel web sitesini Türkçeyi öğretme amacıyla kullanmış 100 öğretici yanıtları ile sınırlandırılmıştır.

1. 5. Tanımlar

1. 5. 1. Yabancı Dil: “Bir ülkede yaşayan halk tarafından geleneksel olarak konuşulmayan ve farklı amaçlarla sonradan öğrenilen dile ‘yabancı dil’ denir” (Yağmur, 2013: 183).

1. 5. 2. Yabancı Dil Öğrenimi: Bireyin doğduğundan itibaren edindiği dil dışında başka bir dil ve kültürle tanışması anlamına gelmektedir. “Seyahat, eğitim, ticaret vb. sebeplerle kullanılmak istenilen ancak bireyin yaşam alanında ağırlığı hissedilmeyen dil öğrenimi için ise yabancı dil öğrenimi kavramı kullanılmalıdır” (Alyılmaz ve Şengül, 2017: 22).

1. 5. 3. Yabancılar Türkçe Öğretimi: Türk diline ait bütün öğelerin, bu dili bilmeyenlere (yabancılar) öğretimidir.

1. 5. 4. İnternet: “Birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağı” (Ayverdi ve Topaloğlu, 2007: 508).

1. 5. 5. Web 2.0: “Kullanıcıların da içerik geliştirebildiği, birbirleriyle işbirliği yapabildiği, kullanıcılar arasında bilgi ve fikir alışverişini destekleyen ikinci kuşak web platformu olarak tanımlanmaktadır” (McLoughlin ve Lee, 2007: 665).

1. 5. 6. Eğitsel Web Sitesi: Öğrenme sürecine aktif katılımı sağlayan, öğrenciye öğreticilerinden veya akranlarından yapıcı geri bildirim alma ve aynı zamanda mevcut bilgisiyle öz değerlendirme yapabilme imkânı sunan, destek web araçlarıdır (Cook ve Dupras, 2004: 699).

1. 5. 7. Kullanılabilirlik: Belli amaçlar doğrultusunda materyallerin etkili ve verimli kullanılabilir olması ve aynı zamanda kullanıcıyı memnun ediyor olmasıdır (ISO, 2020).

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2. 1. Konuyla İlgili Yapılan Araştırmalar

Bugünün teknolojisi dil öğrenen bireyleri, geleneksel bir sınıf ortamı ve bir öğretmen olmaksızın dil öğrenme sürecine dâhil etmeyi olanaklı hale getirmiştir. Web 2.0 araçları bugün, dil öğrenenlere bu imkânı sunmaktadır. Zira web 2.0 araçları, diğer uygulamalardan farklı olarak öğrenenin de öğrenme sürecine katılımını sağlamaktadır.

Alanyazın taraması yapıldığında web 2.0 araçları ile ilgili pek çok disiplinler arası çalışmanın mevcut olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak “Türkçe Eğitimi, Yabancılar Türkçe Öğretimi ve Eğitsel Web Siteleri” ile ilgili YÖKTEZ verilerine göre sadece iki çalışma bulunmaktadır. Bu bölümde eğitim, yabancı dil öğretimi, mobil öğrenme, eğitsel web sitelerinin değerlendirilmesi alanlarının sentezlendiği Türkçe Eğitimi, Yabancılar Türkçe Öğretimi ve ilgili disiplinler arası yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Yabancılar Türkçe öğretiminde özellikle son dönemlerde daha etkin bir şekilde teknolojinin kullanılması, alanda araştırmacıların ortaya koydukları çalışmalarda teknoloji ile yabancılar Türkçe öğretimi ilişkisini irdeleme imkanı tanımıştır. Yıllara göre ortaya konulan makaleler, tezler ve kitap çalışmaları incelendiğinde araştırmacıların ortak görüşünün teknolojinin verimli kullanılmasına yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğu olmuştur.

Teknoloji ve internetin yaygınlaşmasıyla yeni kavramlar ortaya çıkmıştır. Bunlardan bir tanesi de “mobil öğrenme”dir. “Mobil cihazlar üzerinden gerçekleştirilen bir e-öğrenme uygulaması” olarak tanımlanan mobil öğrenme kavramı gün geçtikçe eğitimin her alanında yaygınlaşmaktadır (Caudill, 2007). Teknolojinin geldiği son noktada mobil öğrenme dil öğretiminde ve yabancılar Türkçe öğretiminde

de aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Gülcü'ye (2015) ait doktora tez çalışması yabancılara Türkçe öğretim süreçlerini mobil teknolojiler, mobil araçlar ve mobil destekli kelime öğretim materyalleri ile destekleyerek bu süreçlerin etkin ve verimli hale getirilmesine katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır. Kelime öğretiminde, mobil destekli kelime öğretimi ile öğretmen merkezli kelime öğretimi arasında öğrencilerin akademik başarısı açısından bir fark olup olmadığı sorgulanmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde, gelişen öğretim teknolojileri ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek, öğretmek isteyenlerin istekleri göz önüne alındığında mobil destekli Türkçe kelime öğretimi için geliştirilen öğretim materyallerinin öğrencilerin kelime bilgilerini geliştirmede etkili olduğu, öğrenmeye olan ilgiyi arttırdığı ve fayda sağladığı tespit edilmiştir. Çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminde diğer dillerdeki çalışmalara göre oldukça yetersiz materyal olduğu belirtilerek, teknolojiden daha fazla faydalanılması gerektiği vurgulanmıştır.

Akçay ve Bayram (2015) çalışmalarında sitelerin yabancılara Türkçe öğretimindeki kullanımına yönelik bir incelemede bulunmuştur. Ancak burada kaynak siteler (www.turkcede.org, www.turkcesevdalilari.com vb.) incelenmiş, dil öğretimine doğrudan destek veren eğitsel web siteleri hakkında bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. Sitelerin, doğrudan öğreticilere yönelik, öğreticilerin hem kaynak paylaşımları hem de dersleri için faydalanmaları amacıyla hazırlanmış olduğu görülmüştür. Çalışmanın sonuç kısmında sitelerin materyal açısından eksik olduğu ve kullanıcılara kısıtlı imkanlar sunduğu belirtilmiştir.

Aytan ve Başıal'ın (2015) çalışmaları web 2.0 araçlarının Türkçe öğretmeni adaylarının ders algıları üzerindeki etkisini ortaya koymak, alanyazına katkıda bulunarak benzer çalışmaların Türkçe eğitiminde gerçekleştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. 20 maddelik anket Türkçe Öğretmenliği okuyan 45 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında elde edilen verilerden hareketle Türkçe öğretmen adaylarının web 2. 0 araçlarını iletişim ve dil becerilerini gelişimi açısından önemli gördükleri saptanmıştır. Bu araçlar öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek açısından olumlu karşılanmıştır. Adaylar, bu araçların öğretmen-öğrenci arasındaki dönüt sürecine olumlu katkılar sağladığını ve çağın gerektirdiği ICT becerilerini de geliştirdiğini düşünmektedir. Bununla beraber

internetin sağladığı imkânlarla öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya koyma noktasında bu araçların katkıları olacağı ve bu araçlar üzerinden etkili tartışma zeminlerinin oluşturulabileceği kanaatindedir. Web 2.0 araçlarının öğrenciler arasında iş birliğine dayalı çalışmaları güçlendireceği ifade edilmiştir. Web 2.0 araçları, öğretmen adayları tarafından (bilgiye erişim, bilgiyi paylaşma, fotoğraf, müzik ve video paylaşımı) açısından son derece olumlu karşılanmıştır. Bu çalışmada da benzer bir durumdan söz edilmiş, Türkçenin öğretilmesi amacıyla web 2.0 araçlarına ihtiyaç olduğu görüşü ifade edilmiştir. Çalışma yabancılara Türkçe öğretimi özelinde olmasa da Türkçe öğretimi üzerine olduğu için bahse değer görülmüştür.

Demiral ve Yavuz'un (2016) çalışmalarının amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğretmen ve öğrencilerin kullanacağı ders dışı öğrenme ortamlarını belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için öncelikle yabancılara Türkçe öğretimi hakkında alan yazından bilgiler verilmiş, yabancı dil öğretiminde öğrenme ortamları, bireysel öğrenme ve öğrenen özerkliği kavramları açıklanmıştır. Çalışma yabancılara Türkçe öğretiminde ders dışı dil öğrenme ortamları dört temel dil becerisi dikkate alınarak alanyazın ve öğrenci görüşlerini ortaya koymuştur. Çalışmanın sonuç kısmında, becerilerin sınıf içiyle sınırlı tutulmasının yabancı dil olarak Türkçe öğrenilmesinin süresini uzatacağı ve niteliğini düşüreceği belirtilmiştir. Ders dışı yabancı dil öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesi, yaygınlaştırılması ve ders dışı dil öğrenme süreçlerinin değerlendirilip iyileştirilmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir. Bununla beraber hem öğrencilerin hedef dili daha kolay ve rahat öğrenebileceği hem de öğretmenlerin öğrencileri nelere ve nasıl yönlendirmeleri gerektiği konusunda zenginleştirmiş olacakları görüşü bildirilmiştir. Aynı zamanda yabancı dil öğreniminde ders dışı dil öğrenme ortamlarının araştırılmasının müfredat geliştirme konusunda da yardımcı olacağı fikri ifade edilmiştir.

Baş ve Turhan'ın (2017) çalışmalarında web 2.0 araçlarından Poll Everywhere'in Türkçeyi yabancı dil olarak öğrencilerin yazma becerilerine yönelik etkisi, öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırmada Poll Everywhere ile geliştirilmiş üç adet etkinlik kullanılarak B1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerle uygulama yapılmıştır. Uygulama sonrasında Poll Everywhere web 2.0 aracına ve geliştirilen etkinliklere yönelik öğrencilerden elde edilen veriler

içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Çalışmada Poll Everywhere web 2.0 aracının olumlu niteliklere sahip olduğu, interaktif bir eğitim ortamının çeşitli özelliklerini sunduğu, yazmaya yönelik isteği arttırdığı ve yazma derslerinde devamlı kullanılmak istendiği sonucuna ulaşılmıştır. Poll Everywhere dışında “Google Drive, Google Docs, E-mail, Facebook, Whatsapp, Twitter, Wiki, Blog” gibi web 2.0 araçlarının yazma becerisine yönelik kullanıldığı da çalışmada aktarılmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde, öğrencilerden gelen cevaplardan hareketle Poll Everywhere web aracının eğlenceli, kolay ve faydalı olduğu görüşleri öne çıkmıştır. Öğrenci açıklamalarına göre Poll Everywhere aracının orjinal olması, geleneksel yazma materyallerine alternatif olmasıyla açıklanmaktadır. Ayrıca etkinlikler, iletişimsel yaklaşım açısından okur-yazar ilişkisi, öğrenciler arası iletişim, öğrenci ilgi-istek ve ihtiyaçları, öğrenci motivasyonu, içerik açısından seviyeye uygunluk, etkinlikler arası ilişki, güncellik, grup çalışması, eğlenceli vakit geçirme gibi birtakım hususlarda yeterlilikler göstermektedir.

Baş ve Yıldırım’ın (2018) çalışması durum çalışması yaklaşımına dayanan bir araştırma olup web 2.0 tabanlı teknolojilerin yabancılara Türkçe öğretimine dâhil edilmesinin öğrencilerin motivasyon ve yaratıcılığını nasıl etkilediğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışma grubu Yıldız Teknik Üniversitesi TÖMER’de B1 düzeyinde Türkçe öğrenen 10 öğrenci ile oluşturulmuştur. Web 2.0 araçlarından Voki, Pixton ve Padlet ile 3 hafta içerisinde 6 ders saati sınıf içi ve 4 ders saati sınıf dışı uygulama yapılmıştır. Uygulamanın ardından öğrenciler ve dil öğretmenleri ile motivasyon ve yaratıcılığa yönelik görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Kullanılan web 2.0 araçlarının öğrencilerin motivasyonlarını geliştirdiği, yaratıcılıklarına katkı sağladığı, dil öğretmenlerine esnek imkânlar sunduğu ancak bu araçların amaçlı ve ara ara kullanılmasının daha faydalı olacağı sonucuna varılmıştır. Çalışmanın yabancı kaynaklı web 2.0 araçlarıyla yapılmış olması yabancılara Türkçe öğretimi alanında yerli kaynaklı web 2.0 araçlarının yokluğunu ve yetersizliğini göstermektedir. Voki, Pixton ve Padlet web 2.0 araçları materyal olarak kullanıma uygun olabilir ancak yabancılara Türkçe öğretimi özelinde ortaya koyulmuş araçlar değildir. Alanda araştırmacıların elini kuvvetli tutacak, yerli kaynaklı çalışmaların olmasını sağlayacak; fikriyle, teknolojik alt yapısıyla, kullanılabilirliğiyle yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanmış yerli kaynaklara ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Sarı'nın (2018) çalışmasında amaç, bilgisayar destekli dil öğretiminde kullanılabilecek e-Tandem yöntemini ve bu amaçla kullanılabilecek bazı uygulamaları incelemektir. Çalışmada web 2.0 teriminin doğuşundan, web 3.0'ın getireceği yeniliklerden, sosyal ağlardan, teknoloji - dil öğretimi arasındaki ilişkiden de bahsedilmektedir. Çalışmanın sonuç kısmında ise yabancı dilde kültürün ve ülke bilgisinin öneminin son yıllarda daha çok anlaşıldığı ve bu kültürel elementlerin yabancı dil kitaplarına girmiş olduğundan söz edilmiştir. Özellikle kültürler arası yaklaşımın bu kapsamda düşünüldüğünde, "Tandem" in bu bağlamdaki yararının oldukça etkili olabildiği ifade edilmiştir. Kültürler arası öğrenmenin haricinde "Tandem ile Öğrenme"nin, içinde "işbirlikli öğrenme" başta olmak üzere birçok günümüz öğrenme biçimlerini de kapsadığı (kendi kendine öğrenme, sosyal öğrenme, zamandan ve mekândan bağımsız öğrenme vs. gibi) belirtilmiştir.

Karatay vd.'nin (2018) çalışmalarında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Edmodo kullanımı, öğrenci görüşleri ve öğretim elemanları gözlemlerine dayalı olarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen veriler çözümlenerek Edmodo uygulamasının "Türkçe öğrenmeye katkısı, eğitsel yararları ve kullanışlılığı" konularına ulaşıldığı belirtilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre Edmodo'nun dil öğreniminde temel dil becerilerinin geliştirilmesine, yeni sözcük ve söz öbeklerinin öğrenilmesine, hedef kültürün ve farklı kültürlerin aktarımına, Türkçe öğrenme ilgisine ve isteğine katkı sağladığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra Edmodo'nun bazı teknik sorunlar içermesi, internet bağlantısı olmadan çalışmaması, anlık sohbet özelliğine sahip olmaması, tasarım özellikleri bakımından beklentilere cevap verememesi gibi olumsuz özelliklere sahip olduğu da görülmüştür. Çalışmada Edmodo'nun, varılan sonuçların ışığında Türkçenin yabancılara öğretiminde bir öğrenme-öğretme aracı olarak kullanılabileceği söylenmiştir. Çalışmanın içeriğinde 21. yüzyıl becerilerinden, web 2.0 kavramından, web 2.0 araçlarının Türkçe öğretimine katkısından söz edilmiştir. Araştırmacıların çalışmalarını yabancı kaynaklı bir web 2.0 aracıyla (Edmodo) yapmış olmaları yabancılara Türkçe öğretimi alanında yerli kaynaklı web 2.0 araçlarının eksikliğini göstermekte ve ihtiyaç olduğu görüşünü yinelemektedir.

Aydın ve Ayhan (2018) çalışmalarında yabancılara Türkçe öğretiminde

kullanılan web portallarını ve mobil uygulamaları ortaya koymuşlardır. Araştırmadaki verileri, doküman analizi yöntemiyle elde etmişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan 100'den fazla akıllı telefon uygulaması (İOS ve Android), 100'e yakın YouTube kanalı, 5 adet çoklu içeriğe izin veren web portalı, 32'den fazla sosyal medya kaynağı tespit edilmiştir. Bu uygulama ve ortamların büyük bir kısmının gönüllü gerçek kişiler ve kâr amacı gütmeyen tüzel kişilikler tarafından oluşturulduğu, çok azının ücretli olarak kullanıma sunulduğu aktarılmıştır. Çalışmada YouTube üzerinden Türk öğreticiler tarafından çok sayıda yabancılara Türkçe öğretimi özelinde videoların olduğu görülmüştür. Çokça mobil uygulamanın olduğu, bunların büyük bir bölümünün yabancı kaynaklı olduğu belirtilmiştir. Web portalı olarak öğrencilere hizmet verebilecek sınırlı sayıda yerli eğitsel web sitelerine de çalışmanın sonunda yer verilmiştir. Bizim üzerinde çalıştığımız eğitsel web sitelerinden Türkçe Öğretim Portalı ve Türkçe Öğreniyorum çalışmada yer bulmuştur. Ancak 3 Dakikada Türkçe sitesi bir web portalı olarak listeye alınmamış, sitenin aynı zamanda videolarının paylaşıldığı bir YouTube kanalı olarak sadece konuşma becerisine yönelik bir zenginlik sunduğu ifade edilmiştir.

Batıbay'ın (2019) çalışması web 2.0 araçlarından biri olan Kahoot'un Türkçe dersinde motivasyona ve başarıya etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Ön test-son test kontrol gruplu deneysel desenin kullanıldığı araştırmada, veri toplama aracı olarak Özerbaş (2003) tarafından geliştirilmiş olan motivasyon testi ve araştırmacı tarafından geliştirilen Türkçe başarı testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre Kahoot destekli etkinliklerle işlenen Türkçe dersinde motivasyonun yüksek oranda arttığı, başarı puanında ise anlamlı bir artış olmadığı saptanmıştır. Çalışmanın literatür kısmında web 2.0 teknolojisinden, web 2.0 araçlarının genel özelliklerinden, web 2.0 ve ileri web (web 3.0) teknolojilerinden, web 2.0 teknolojilerinin eğitime yansımalarından, Türkçe eğitiminde kullanılabilecek web 2.0 araçlarından bahsedilmektedir. Sonuç kısmında Kahoot web 2.0 aracının motivasyona ve aynı zamanda ders başarısına doğrudan etki ettiği bildirilmiştir. Öneriler kısmında araştırmacılar için, öğretmenler için, eğitim materyali tasarımcıları için, eğitim kurumları için olmak üzere ayrı ayrı önerilerde bulunulmuştur. Özellikle eğitim materyali tasarımcıları için, web 2.0 araçlarının çoğunlukla yabancı kaynaklı olduğu, gelişen eğitim teknolojisine ayak uydurmak için yerli web 2.0 tasarımlarının adımlarının atılması gerektiği belirtilmiştir.

Çalışma, yabancılara Türkçe öğretiminden ziyade Türkçe öğretimi özelinde hazırlanmış ve uygulaması yapılmıştır.

Göker'in (2019) çalışması, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan web 2.0 araçlarından 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesinin kullanılabilirliğini ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Örnekleme olarak Sakarya Üniversitesi TÖMER'de ders gören 33 A1 öğrencisi seçilmiştir. Deney ve kontrol grupları oluşturularak uygulamalar yapılmıştır. Tarama araştırması sonucunda, kullanıcı algısına dayalı olarak değerlendirilen 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesinin yüksek düzeyde kullanılabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Deney ve kontrol grubuyla yapılan yarı deneysel araştırmanın sonucunda ise 3 Dakikada Türkçe'nin kullanıcıların akademik başarıları üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte kullanıcıların edindikleri bilgilerin kalıcı olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmanın kalıcı ve etkili olmasını sağlayan sebebin, A1 seviyesindeki gruba ders anlatırken kaynak dillerinden faydalanma imkanının tanınmış olması gösterilebilir. Eğitsel web sitesini başarıya taşıyan özelliklerden biri olarak konuların 'dört dil becerisi' ekseninde ele alınmış olmasıdır. Alanyazında da bunun gerekli olduğuna dair görüşler yer almaktadır. Ayrıca çalışmanın sonuç kısmında, 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesinin, uygulanan "Web Sitesi Kullanılabilirlik Ölçeği"ne göre, "gezinme kolaylığı" faktörü açısından yüksek düzeyde kullanılabilir, "tasarım" olarak yüksek düzeyde başarılı, "erişim kolaylığı" faktörünün yine yüksek düzeyde başarılı olduğu ancak "kullanım kolaylığı" faktörünün orta düzeyde başarılı olduğu ortaya koyulmuştur. Çalışmanın öneriler kısmında, yabancılara Türkçe öğrenimi-öğretimi faaliyetlerinde, uzaktan ya da örgün eğitim ortamlarında 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesi materyalinden faydalanılabileceği belirtilmiştir.

Baş (2013) çalışmasında, beş eğitsel web ortamı belirleyerek üç farklı kullanılabilirlik değerlendirme yöntemini karşılaştırmıştır. Bu yöntemler; sezgisel değerlendirme, gözlem-sesli düşünme ve göz izlemedir. Çalışma sonucunda eğitsel web ortamlarının değerlendirilmesine yönelik ilkeler listesi oluşturulmuştur. Bu ilkeler, eğitsel web ortamlarının kullanılabilirliğinin değerlendirilmesinde hangi koşul ve yöntemlerin tercih edilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Özaydın Aydoğdu'nun (2017) çalışması, web tabanlı bir uygulama

geliştirilmesini ve geliştirilen uygulamanın kullanılabilirlik açısından incelenmesini kapsamaktadır. Çalışmada geliştirilen uygulamanın kullanılabilirliğinin incelenmesi amacıyla alan uzmanı görüş formu geliştirilmiş ve 7 farklı alan uzmanından sistemin kullanılabilirliğine yönelik görüşler alınmıştır. Sonuç bölümüne bakıldığında, uzman görüşleri kıstas alınarak uygulamanın kullanılabilirlik düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Uzman görüş ve önerileri ile uygulamada güncellemelerin yapıldığı belirtilmiştir.

Teknolojinin dünyayı değiştiren en önemli itici güç olduğunu belirten Benzer (2017) kitabında, öğretmenlerin teknolojiyi daha etkin kullanabilmelerini sağlamak amacıyla web 2.0 araçlarının tanıtımını ve uygulamaya dönük örneklerini vermiştir. Toplam 9 bölümden oluşan kitabının bölüm başlıkları şunlardır: Zihin Haritaları, Pano Oluşturma, Poster ve Karikatür Oluşturma, Hikâye ve Kitap Yazma, Not Alma ve Blog Oluşturma, Test ve Bulmaca Oluşturma, Etkili Sunum, Bilgi Afişi ve Sanal Sınıf. Her bölümünde, başlığına uygun web 2.0 programlarının önce kullanımını daha sonra ise programın Türkçe eğitiminde kullanımını detaylı bir şekilde anlatmıştır.

Benzer'in (2017) pek çok teknolojik materyalin kullanımını kapsayan kitabının; öğretmenler için web 2.0 araçlarını tanıma ve uygulama açısından önemli bir kaynak olduğunu, hem Türkçe Eğitimi hem de Yabancılar Türkçe Eğitimi için ortak uygulamaların bulunduğunu söyleyebiliriz. Ancak çalışmada yer verilen bütün uygulamaların yabancı menşeli olduğunu, Türkçeye uyarlama olduğunu görmekteyiz. Kitapta yer alan bazı programların isimleri şunlardır: Pooppet, Aurusma, Word Art, Storybird, Blogger, Kahoot, Prezi, Easelly, Edmodo. Bu durumun alanda özgün ve yerli oluşumları destekler nitelikte olmadığını ancak alandaki ihtiyaçları gidermek için çaba gösteren araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağı olduğunu söyleyebiliriz. Benzer (2017) çalışmasının ön sözünde “Öğretmen, öğrencilerine kullanılabilir teknolojinin kapısını aralamalı bilgiye ulaşma, işleme, geliştirme, üretme ve sunma aşamalarındaki çeşitliliği gösterebilmelidir” diyerek öğretmenin rolünü vurgulamaktadır.

Faizi (2017), çalışmasında öğretmenlerin Web 2.0'ı dil öğrenimi ve öğretiminde kullanmaya yönelik algılarını araştırmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, farklı Fas Yükseköğretim kurumlarında görev yapan dil öğretmenleri arasında bir

çalışma yapılmıştır. Araştırmanın sonucu, tıpkı öğrenciler gibi öğretmenlerin de bu web tabanlı uygulamalara hem kişisel hem de eğitimsel nedenlerle başvurduklarını göstermiştir. Ancak çalışmada, ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun Web 2.0 teknolojilerinin dil öğretimi ve öğrenimi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu iddia etmesine rağmen, birçoğunun hala onları eğitim ortamlarına etkin bir şekilde dahil etmekte isteksiz oldukları görülmüştür.

Triacca vd.'nin (2004) çalışmalarında e-öğrenmeye yönelik web uygulamalarının sistematik kullanılabilirlik değerlendirmesine örnek bir inceleme sunduğu tespit edilmiştir. MİLE (Milano-Lugano Değerlendirme Yöntemi) çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Roy vd. nin (2016) çalışmalarında da benzer şekilde çeşitli senaryolar aracılığıyla görevleri tamamlayarak seçili beş İngilizce not alma uygulamasının yabancı dilde öğreniminde kullanılabilirliği incelenmiştir. Her iki çalışma da değerlendirme yöntemine göre hedeflere yönelik senaryolar üzerinden sonuca gidildiği görülmüştür.

Shahid ve Abbasi'nin (2014: 41-43) çalışmalarında Pakistan'ın e-öğrenme sisteminin en üst sıralarında yer alan Sanal Üniversite Öğrenme sisteminin iki değerlendirme tekniği ile karşılaştırmalı olarak kullanılabilirliği incelenmiştir. Nielsen'in (1994) sezgisel değerlendirme ölçütü ile bir anket kullanılmıştır. Çalışmaya hem kullanıcılar hem de kullanılabilirlik uzmanları katılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında kullanılan her iki kullanılabilirlik yönteminin sonuçlarının ve bulgularının benzer olduğu tespit edilmiştir.

Dil öğretimine yönelik teknoloji tabanlı çalışmaların son zamanlarda farklı bir pencere açma gayesiyle arttığı görülmektedir. Özellikle de web 2.0 (etkileşimli) araçlarının dil öğretiminde kullanımına yönelik pek çok çalışmanın geliştirildiği tespit edilmiştir. Bu çalışmalar, dil öğretiminin geleneksel öğretim ortamlarının dışında, oluşturulan dijital ortamlarla da yapılabilirliğini ortaya koyar niteliktedir.

2. 2. Yabancı Dil Öğretimi

Dil, araştırmacılar tarafından bireyler arasında iletişimi sağlamak için oluşturulan sesli işaretler sistemi olmasının yanında toplum içinde kültürü sonraki

kuşaklara aktaran ve taşıyan bir araç olarak tanımlanmaktadır (Banguoğlu, 1986; Özbay, 2002). İnsanoğlu geçmişten bugüne kadar iletişim kurma yetisi sayesinde farklı dil, kültür ve coğrafya tanıma isteğinde olmuştur. Günümüz gelişen teknolojisiyle uzaklar yakın olmuş, bütün dünya kültürleri ile bağlantılar kolaylaşmıştır. Bunun sonucunda insanlar için farklı bir dil tanıma isteği, gerçeğe dönüşmüştür.

Hızla artan dünya nüfusu ile yaşanan teknolojik gelişmeler, insanlarda yabancı bir dil öğrenme isteği uyandırmıştır. Farklı tarihleri ile zengin kültürlerle sahip ülke vatandaşlarının birbirlerini tanıma merakı, sosyal medyanın getirdiği etkileşim ile dil öğrenmeyi bir zorunluluk haline getirmiştir (İşcan, 2018: 4).

İnsanlar yaşadıkları toplumun zenginliklerinden faydalanarak kendilerini ifade ederler. Kullandıkları kelimelerin, giydikleri kıyafetlerin, yeme-içme alışkanlıklarının sebebi, sahip oldukları büyük kültürel geçmişin devamıdır. İnsanları yabancı dil öğrenmeye iten esas sebep, farklılıklardır. Bakıldığında yabancı dil öğretimi için aynı zamanda bir kültür öğretimidir demek yanlış olmaz (Avcı, 2002: 316-319). Dil öğretimi ile kültür içiçedir, iki kavram da birbirlerinden beslenir, dili ve kültürü birbirinden ayrı düşünmek olanaksızdır.

“Yabancı bir dil öğrenmek her şeyden önce yeni bir dünyaya kapılarını açmak, yeni yerler görmek, yeni insanlar ve kültürlerle tanışmak, tanıdık kavramlara ve düşüncelere değişik açılardan bakmak ve benzeri yeni deneyimler edinmektir” (Yaylı ve Bayyurt, 2014: 1). Yabancı bir dilin öğrenimi, yeni bir kıtanın keşfi kadar heyecan verici olmaktadır.

Yabancı dil öğrenimi nedir, nasıl olmalıdır? sorusuna cevap olarak Barın, (2004: 20) şunları söylemektedir:

Yabancı dil öğrenimi, kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanışması demektir. Her insan yabancı dil öğrenirken ilk önce kendine psikolojik bir duvar örer ve zaman zaman da bu yeni dili öğrenemeyeceğini düşünür. Bu yüzden, yabancı dil öğretilirken her tür sıkıcılık ve zorluktan uzak durulmalıdır. Burada görev öğretim elemanına düşmektedir. Hiçbir kitap dil öğretimi için tek başına yeterli değildir.

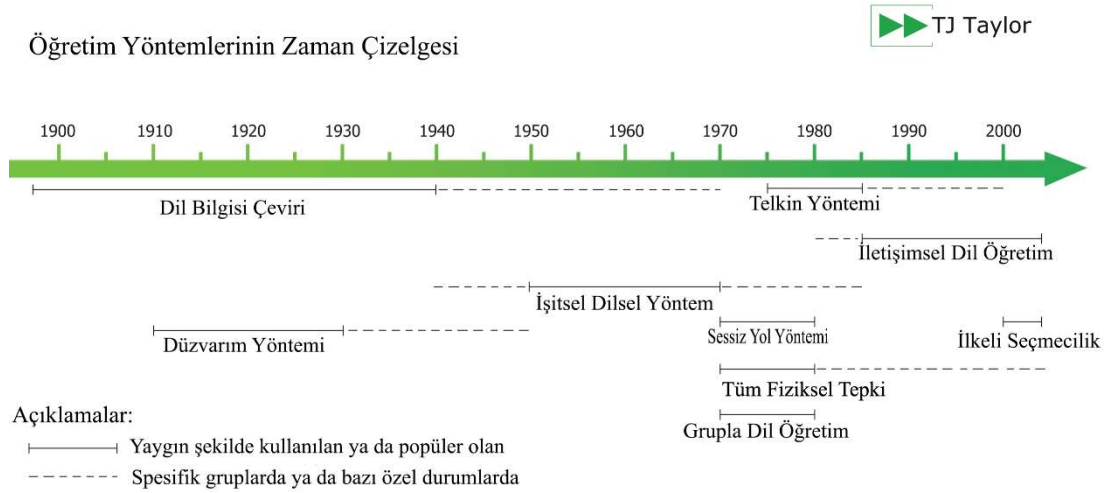
Ders kitapları konuyu anlatmak için bir araçtır, asıl iş burada öğreticilere düşmektedir. Öğreticiler sınıf içinde, dil öğretimi esnasında sorumluluklarını bilerek hareket etmeli, rollerinin üstesinden gelme gayreti içinde olmalıdırlar.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımlar yıllar geçtikçe farklılaşabilir, değişebilir ancak değişmeyen tek şey hedeflerdir. Mete'ye (2015: 15) göre, yabancı dil öğretiminde hedefler şunlardır:

Yabancı dilde konuşan birisini anlamak, anlaşılır konuşmak, yazılan bir yazıyı okuyup anlamak, anlaşılacak şekilde yazmak ve örtülü de olsa yabancı dili konuşan milletin kültür ve gelenekleri hakkında az çok fikir sahibi olmak ve hayat tarzını anlamak.

Tarihsel olarak dil öğretiminde izlenen yolu, aşağıda Şekil 1'de sırasıyla ortaya koyulan yöntemlere bakarak görmek mümkündür:

Şekil 1: Geçmişten Günümüze Dil Öğretim Yöntemlerinin Zaman Çizelgesi

(Kaynak: Aktaran: Er, 2015)

Şekil 1'de, "1900'lü yılların başlarından 2000'lere kadar olan dönemde kullanılan bazı yöntemlerin (dil bilgisi çeviri, düzvarım, işitsel dilsel, sessiz yol, tüm fiziksel tepki, grupla dil öğretimi, telkin, iletişimsel dil öğretimi, ilkeli seçmecilik) kullanım süresi verilmiştir" (Aktaran: Er, 2015).

Günümüz dil öğretiminde bu yöntemlerin yanı sıra bazı kavramların önemi de ortaya çıkmıştır. Öğretime yönelik yapılan çalışmalar doğrultusunda üstünde özenle durulması gereken bu kavramlar şu şekilde sıralanmaktadır:

- ❖ “Öğrenen özerkliği
- ❖ Öğrenmenin sosyal yönü
- ❖ Müfredat bütünlüğü
- ❖ Anlama odaklanma
- ❖ Çeşitlilik
- ❖ Düşünme becerileri
- ❖ Alternatif değerlendirme şekilleri
- ❖ Öğretmenin öğrenciyle birlikte öğrenme rolü” (Farrell ve Jacobs, 2010: 9).

Dil öğretiminde geçmişten günümüze kadar kat edilen yol ve değişen, gelişen dünya şartlarıyla birlikte ortaya çıkan yeni kavramlar çerçevesinde, geline nokta da hem öğretici hem de öğrenci için uygulanacak tek bir yöntem ya da yaklaşımdan bahsedilememektedir. Öyle ki dersin işlenişine etki edecek pek çok özel faktör bulunmaktadır. Burada üstünde duracağımız kavram Öğrenen Özerkliği (Learner Autonomy) kavramı olacaktır (Little, 1999; Scharle ve Szabo, 2007).

Little (1999: 11), Scharle ve Szabo (2007) özerkliği “kişinin karar vermesini gerektiren kişiye özgü durumları yönetebilme yeteneği ve özgürlüğü” olarak tanımlamışlardır. Öğrenen özerkliği dil öğreniminde önemli bir kavram olarak görülmektedir. Bu kavramın anlayışına göre, öğrenci bir sorumluluk üstlenir ve bu sorumluluk onun motivasyonuna doğrudan etki eder. Çalışmada incelediğimiz eğitsel web sitelerinin temel amacı da hazırlanan içeriklerin, öğrenen özerkliği kazanmış bu öğrenciler tarafından kullanmalarını ve en üst seviyede faydalanmalarını sağlamaktır.

Dil öğretiminde zamanla değişen yaklaşım ve yöntemlerin yanı sıra ortaya çıkan yeni kavramlar, yapılacak araştırmalar için kapı aralayacaktır. Dilin öğrenimi ve öğretimi üzerine yapılan çalışmaların, gelecek adına hem öğretici hem de öğrenciler için öğretimi hızlı, kolay ve pratik hale getireceği düşünülmektedir.

Değişen dünya düzeni insanların etkileşimini zorunlu kılmaktadır. İnsanların birbirlerinden kilometrelerce uzakta olmaları, paylaşımda bulunmalarına engel olmamaktadır. Bu paylaşma isteği ile insan, zamanla farklı kültürleri tanımaya ve o kültürlerin dillerini öğrenmeye ihtiyaç duymaktadır. Dil öğretiminde, yöntem ve yaklaşımların yıldan yıla değişiklik gösterdiği ancak hedeflerin hiç değişmeden aynı noktaları işaret ettiği görülmektedir.

2. 3. Yabancılar Türkçe Öğretimi

Dil, kültürün en önemli taşıyıcısı ve tanıtıcısıdır. Kültür insanlık tarihinin doğuşundan bu güne canlılığını dil sayesinde korumakta ve devam ettirmektedir. “Dünyada bugün konuşulan dillerin, bazı lehçelerin dil kabul edilip edilmeme durumları net olmadığından ortalama olarak 3000-3500 civarında olduğundan söz etmektedir” (Aksan, 2010: 101). Moseley, bugün dünyada konuşulan 6000'den fazla dil olduğunu ve kesin sayı hakkında bazı tartışmaların hâlâ devam ettiğini söylemektedir (Moseley, 2007: 7).

Gülensoy, “Yaşayan binlerce dilin varlığı içerisinde Türkçenin dünyanın en eski ve en çok konuşulan dillerinden biri olduğunu belirtir” (Gülensoy: 2015).

Eker, Türkçenin büyük ve zengin bir dil olduğunu aşağıda dört madde ile açıklar:

- ❖ “Türkçe, yaşayan diller arasında en eski yazılı eserlere sahip dillerden biridir.
- ❖ Çok geniş bir coğrafyada konuşulan dildir.
- ❖ Konuşan insan sayısının çokluğu ile büyük bir dildir.
- ❖ Sözcük sayısının çokluğu ile büyük bir dildir” (Eker, 2003: 87-93).

Akar (2017) da, Eker’in Türkçe hakkında söylediklerine katkı olarak, dünya dilleri arasında Türk dilinin konuşulduğu geniş coğrafya ve köklü tarihi ile önemli bir güce sahip olduğunu söylemektedir.

Türklerin yazılı kültür birikimlerinin fazlalığı ve zenginliği, yabancılar Türkçe öğretiminde başvurulacak temel kaynakların güçlü olmasını sağlamıştır. Geçmişten bugüne faydalanılan bu zenginlik, hem kültürün aktarımını

kolaylaştırmakta hem de dilin öğretimine büyük katkılar sunmaktadır. Bu zenginlik Karahanlılar döneminde yazılmış, Türkçenin ilk sözlük çalışması olarak bilinen Divân-ı Lügati't-Türk (1074) ile başlamakta ve günümüze dek yabancılara Türkçe öğretimi esas amacıyla ortaya konulan binlerce kaynak ile devam etmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi günümüzde pek çok kurum ve kuruluşun öncülüğünde ve etkin bir şekilde sürdürülmektedir. Yunus Emre Enstitüsü (YEE), Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) gibi Türk kültürünün ve Türkçenin aktarımında büyük destek sağlayan devlet kuruluşları, özel veya devlet üniversitelerinde kurulan Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) sayesinde Türkçenin dünya dilleri arasındaki gücünden ve varlığından söz ettirmektedir.

Birleşmiş Milletler verilerine göre 7000 – 8000, Languages of the Word (Dünyanın Dilleri) internet sayfasının verilerine göre ise dünya üzerinde tam 7111 dilin varlığından söz edilmektedir. Eski çağlardan günümüze gelinceye kadar bu dillerin bir kısmı varlığını korumuş ve güçlenmiş, bir kısmı ise varlığını koruyamayıp yok olmuştur. Türkçemiz köklü varlığını korumuş ve bugün UNESCO verilerine göre anadil sıralamasında dünyada üçüncü, resmi diller sıralamasında ise Çince, İngilizce, İspanyolca ve Hintçe gibi dünya dillerinden sonra en çok konuşulan beşinci dil olarak listede kendisine yer bulmuştur (Güzel, 2020: 2). Ancak bu sayısal verilerden ziyade “kültür taşıyıcısı olan dilin” daha yoğun bir şekilde çizili sınırların ötesinde var olması gerekmektedir. Türkçeyi bir dünya dili olarak görmek istiyorsak bu nicel verilerin yetersiz olduğu bilincinde olmalıyız. Bu düşünce ile yurt içinde ve dışında önemli adımlar atan kurumlarımızın nitelikli bir şekilde sayısını arttırmamız gerekmektedir.

Türkiye'nin jeopolitik ve stratejik olarak dünya haritasına bakıldığında çok kritik ve önemli bir konumda olduğunu söylememiz mümkündür. Yıllarca geçirdiği sıkıntılı durumlara rağmen köklü tarihi, kültürel ve doğal zenginlikleri ile tüm dünya için her zaman cazibe noktası olmayı başarmıştır. Tüm dünya ülkeleri ile kurulan iyi ilişkiler, karşılıklı atılan samimi adımlar, önemli iş birlikleri sayesinde Türkiye'ye duyulan hoş bakış birkaç adım ileriye taşınmıştır. Bunun sonucu olarak Türkiye ile beraber Türk tarihine ve dilimiz Türkçeye olan yaklaşım değişmiştir. Kültürümüzü, gelenek göreneklerimizi, tarihimizi ve Türkçemizi öğrenmek isteyen yabancıların

sayısı yıllar geçtikçe artmaktadır. Bu artışı nitelikli bir şekilde doyuma ulaştırmak ve Türkçemizi en doğru şekilde öğrencilere öğretmek asli görevimizdir (İşcan, 2018; Başar, 2019; Bulut, 2019).

Bir hoşgörü medeniyetinin dili olan Türkçenin öğretiminde kültür elçilerimiz öğretmenlere, çok büyük işler düşmektedir. Dil ile beraber özümüze ait pek çok değerimizin öğretimini kapsayan bu süreçte yeni çalışmalar teşvik edilmeli, yeni yaklaşımlarla yabancılara Türkçe öğretimine uygun bir program hazırlanmalıdır (Göçer ve Moğul, 2011).

Türkçe dünya dilleri arasındaki yerini ve önemini, coğrafyasında meydana gelen tarihsel olaylara ve zengin kültür birikimine borçludur. Yabancı bir dil olarak Türkçeyi öğrenmek isteyen dünya vatandaşlarının, istekli ve meraklı olmasını sağlayan pek çok sebepleri bulunmaktadır. Alanyazın incelemesinde de görüldüğü üzere, bu talebin gelecek yıllarda artarak devam edeceği düşünülmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında kurumlar ve öğretmenler tarafından ortak görüşler çerçevesinde kabul gören ve düzenli bir şekilde kullanılan “Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı” bulunmamaktadır. Diller İçin Ortak Öneriler Çerçevesinden hareketle, ortaya konulan programların sayısı ise ikidir: Ankara Üniversitesi (2015) ve Maarif Vakfı (2019). Bu açıdan yabancılara Türkçe öğretiminin nasıl olması gerektiğine dair en kapsamlı bilgilere “Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi”ne bakarak ulaşabilmemiz mümkündür.

2. 4. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ve Yabancılara Türkçe Öğretimine Yansımaları

Avrupa Konseyi, “Üye ülkelerde daha fazla hareketlilik, kimlik ve kültürel çeşitliliğe saygı beraberinde daha etkili uluslararası iletişim, bilgiye daha kolay erişim, daha yoğun kişisel etkileşim, gelişmiş iş ilişkileri ve daha derin ortak anlayış amaçları doğrultusunda dil öğrenme ve öğretiminin yoğunlaştırılmasının önemli olduğu düşüncesiyle” (Yağmur Şahin, 2018: 209), 2001 Avrupa Diller Yılı kutlamalarında “Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı” ile “Dil Gelişim Dosyası”nı tanıtarak tüm dünyaya duyurmuştur. Bu belge ile “çok kültürlülük açısından bir zenginliği

barındıran Avrupa Birliği, bu zenginliğini korumak ve oluşabilecek yabancı düşmanlığının önüne geçebilmek için karşılıklı anlayışı, farklı kimliklere hoşgörüyü ve saygıyı benimsetmek ve yaygınlaştırmak, kültürel çeşitliliği özendirerek etkili bir uluslararası iletişim zemini kurma” (Yağmur Şahin, 2018: 205) yolunda önemli bir adım atmıştır. Belirlenen bu program sayesinde dil öğrenme sistemleri, aşamalı bir şekilde öğrenenlerin ihtiyaçlarına göre temellendirilecek, gerçekçi hedeflerle uygun yöntem ve materyallerin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi 2009’da MEB tarafından, 2013’te ise telc ve MEB işbirliği ile Türkçeye çevrilmiştir. 2018 yılında “AOÖÇ” yeniden hazırlanmış ve sunulmuştur. Programda benimsenen yaklaşım, “bir dili kullanan ve öğrenenleri öncelikle “sosyal aktörler” olarak yani, çeşitli durumlarda, belirli bir çevrede ve özel bir hareket sahasında yerine getirmeleri gereken (sadece dille sınırlı da olmayan) görevleri bulunan toplum üyeleri olarak gördüğü için genel anlamda ‘eylem odaklı yaklaşım’dır” (Yağmur Şahin, 2018: 210-211). 2009 ve 2013 yıllarında hazırlanan programlarda yer alan ‘eylem odaklı yaklaşım’, 2018 yılında da aynı şekilde benimsenen yaklaşım olarak kalmış, eklenen yeni konular olmuştur. Bunlar çevrimiçi etkileşim, yaratıcı yazma, telekomünikasyon kullanımı ve en önemlisi de yeni düzey (Pre A1) gibi önemli konu başlıkları olmuştur.

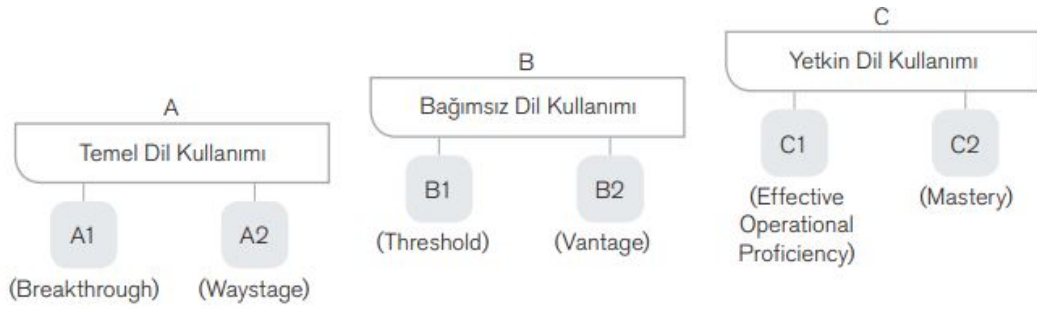
Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nin, yabancı dil öğretimini şu üç temel kavram üzerine inşa ettiği görülmüştür. Bunlar; çok dillilik, çok kültürlülük ve yaşamboyu öğrenmedir. Özellikle yaşam boyu öğrenmeyle beraber öğrenmenin sadece okulla sınırlı bir süreç olmadığı, yaşamın her yaştan öğreniciye açık bir öğretim sunduğu söylenmektedir. Bu düşünce ile bireyin öğrenimine yönelik sorumluluk almasıyla yeni kavramlar ortaya çıkmıştır. Yaşam boyu öğrenme ile kendi kendine öğrenme, öğrenen özerkliği gibi oluşan yeni kavramlar öğrenimde bireyin bağımsızlığını işaret etmektedir (Kurudayıoğlu: 2019; Arslangilay: 2019).

Dil öğrencisi için, günümüzde klasik öğretim ortamlarının yanı sıra gelişen teknolojiye uygun alternatif öğrenim ortamları da sunulmaktadır. Bilgisayar, mobil araçlar (telefon, tablet), internet, web 2.0 araçları, çevrimiçi uygulamaların dünyada hızlı bir şekilde yaygın hale gelmesiyle öğrenci, zamandan ve mekândan bağımsız sorumluluk alarak öğrenimini gerçekleştirebilmektedir (Demirel, 2016). AOÖÇ’de

öğrencinin yaşam boyu öğrenimini planlaması, hedefler koyması ve hedeflere ulaşırken kendi kendini değerlendirebilir hale gelmesi yönünde ifadeler yer almaktadır (Kurudayıoğlu: 2019).

Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde, dil öğretiminin düzenlenmesi için altı düzeye yer verilmiştir. Bunlar aşağıdaki şekilde gösterilmektedir:

Şekil 2: Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ne Göre Dil Düzeyleri

(Kaynak: TELC, 2013; 30).

Yukarıdaki şekilden de anlaşılacağı üzere, dil düzeyleri “Temel Dil Kullanımı (A1-A2), Bağımsız Dil Kullanımı (B1-B2) ve Yetkin Dil Kullanımı (C1-C2)” olmak üzere altı düzeyden oluşmaktadır. 2018’de yenilenen çerçeve metinde Pre-A1 (A1 Öncesi) düzeyi eklenmiştir. Öğrenciden beklenen yeterlilikler ile dil öğretim sürecinde uygulanacak eğitim programı birbirinden farklılık göstermektedir. Öğrenci kazanımları “Temel, Bağımsız ve Yetkin Dil Kullanımları” başlıkları altında, altı düzey özelinde (Pre A1-A1-A2-B1-B2-C1-C2) aşağıda Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’ne Göre Ortak Öneri Düzeyleri Genel Basamaklar Kümesi (Devamı, sayfa 27 ve 28)

Yetkin Dil Kullanımı	C2	Okuduğu ve duyduğu her şeyi zorluk çekmeden anlayabilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri özetleyebilir; gerekçe ve açıklamaları bağlantılı bir anlatımla dile getirebilir. Kendini anında, çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Çözümü güç olan konularda da ince anlam farklılıklarını vurgulayabilir.
	C1	Geniş çapta, iddialı, uzun metinleri anlayabilir ve ima edilen anlamları da kavrayabilir. Sık sık sözcük arama zorunluluğu duymadan kendini anında ve akıcı bir dille ifade edebilir. Dili, toplumsal ve mesleki yaşamında, eğitim ve öğretimde etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde belirtebilir. Bu sırada çeşitli dilsel araçları uygun şekilde kullanarak metinleri birbirine bağlayabilir.
Bağımsız Dil Kullanımı	B2	Soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla kavrayabilir; kendi uzmanlık alanındaki tartışmaları da anlayabilir. Kendini orantılı akıcı ve anında ifade edebilir ki, anadilli konuşurlarıyla az çaba göstererek anlaşabilmesi mümkündür. Kendini geniş bir konu alanında belirgin ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve çeşitli olanakların olumlu ve olumsuz yönlerine değinebilir.
	B1	Anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda, iş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorlukların üstesinden gelebilir. Bilinen konularda ve ilgi duyduğu alanlarda kendini basit ve bağlantılı olarak ifade edebilir. Deneyim ve olaylar hakkında bilgi verebilir; hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir, tasarımı ve görüşlerinin kısa gerekçelerini gösterir ya da bunlara açıklamalar getirebilir.
Temel Dil Kullanımı	A2	İlgi alanıyla ilgili cümleleri ve sıkça kullanılan anlatımları (örneğin, kişi ve aileyle ilgili bilgileri, alışveriş, iş, yakın çevre) anlayabilir. Bilinen alışılmış konularda, doğrudan doğruya bilgi alışverişi söz konusu olduğunda, alışılmış, basit durumlarda kendini ifade edebilir. Geçmiş, eğitimi, çevresi ve doğrudan gereksinimleriyle bağlantılı şeyleri basit dilsel araçlar yardımıyla anlatabilir.
		Somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit

	A1	cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıtırabilir. Başkalarına, kendileri hakkında (örneğin, nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve neler sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılır bir biçimde konuşuyorlar ve de yardımcı oluyorsa, onlarla basit yollardan anlaşılabilir.
	A1 öncesi (CEFR, 2018)	Bilhassa, 'park yeri yok', 'yiyecek veya içecek yok' gibi günlük bağlamlarda kullanılan talimatları çok kısa, basit, anlayabilir, özellikle de resimler varsa. Otopark, istasyon, yemek odası, sigara içilmez gibi basit günlük işaretleri anlayabilir. Afiş, el ilanı ve ilanlardaki yerler, saatler ve fiyatlar hakkında bilgi bulabilir.

(Kaynak: CEFR, 2018)

Tabloda verilenlerden hareketle, dil öğretiminin kaç seviyede gerçekleştirildiğini ve bu seviyelerde öğrenciye kazandırılması gerekenlerin neler olduğunu açık bir şekilde görmekteyiz. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AOÖÇ) alanda çalışan ve çalışma yapan öğretim elemanları için önemli bir başvuru kaynağıdır. Ancak adından da anlaşılacağı üzere bu program bir öneri mahiyetindedir. Türkçenin öğretimini doğru ve düzenli bir şekilde yapabilmek, alanda çalışan yöneticilere ve öğreticilere düşmektedir.

Yabancılar Türkçe öğretimi alanında ortaya konulan yaklaşım, yöntem ve tekniklerden söz etmeden önce bunların uygulanmasında esas alınan ilkelere bakmak gerekmektedir.

2. 5. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Esas Alınan İlkeler

Son yıllarda dil öğretimiyle ilgili yaklaşım, yöntem ve teknik kavramları sıkça tartışılmaktadır. Özellikle yabancı dil öğretimiyle ilgili kimi kaynaklarda yaklaşım olarak gösterilen terimlerin, başka kaynaklarda yöntem olarak gösterildiğini görmekteyiz. Bu kavramların birbirinin yerine kullanılmasının yanında yabancı dil öğretimiyle ilgili öncelikle irdelenmesi gereken bir hususun da yabancı dil ya da ikinci dil öğretiminin hangi ilkelerle ilerleyeceğidir. Kimi kaynaklara göre yaklaşım, kimi kaynaklara göre yöntem olarak belirtilenlerin hangilerinin uygulanacağını yine ilkeler

belirlemektedir. Bir dilin nasıl, ne şekilde öğretilceğinin ve bunun hangi standartlarda olması gerektiğinin çerçevesini oluşturan ilkelerdir (Alver, 2019: 14-17). Alver'in (2019), Barın (2004) ve Demirel'den (2016) derlediği bu ilkeler şöyle özetlenmiştir:

- ❖ “Dört temel dil becerisini bir bütün halinde ele alıp geliştirme,
- ❖ Dil öğretim etkinliklerini önceden planlama,
- ❖ Dil öğretiminde basitten karmaşığa, kolaydan zora ve somuttan soyuta bir sıra izleyerek gitme,
- ❖ Dil öğretiminde bir seferde tek bir yapıyı sunma,
- ❖ Verilen bilgi ve örneklerin hayata uygun olması ve günlük yaşama aktarılabilmesi,
- ❖ Öğrencilerin derse aktif olarak katılımının ve güdülenmelerinin sağlanması,
- ❖ Öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınması,
- ❖ Dil öğretiminde görsel, işitsel araçlardan ve teknolojik imkanlardan yararlanma,
- ❖ Ana dilini sadece gerekli durumlarda kullanma,
- ❖ Kullanılan standart dilin öğretilmesi,
- ❖ Telaffuza önem verilmesi,
- ❖ Öğrencinin kendini yazılı ve sözlü olarak etkili bir şekilde ifade edebilmesinin sağlanması,
- ❖ Öğrenilen dille birlikte kültürün de aktarılması,
- ❖ Öğrencilerin yaptıkları yanlışların anında düzeltilmesi,
- ❖ Bireysel çalışmaların yanında grup çalışmalarına da önem verilmesi,
- ❖ Dil öğretiminde duruma uygun en iyi yöntem ve tekniklerin belirlenmesi.”

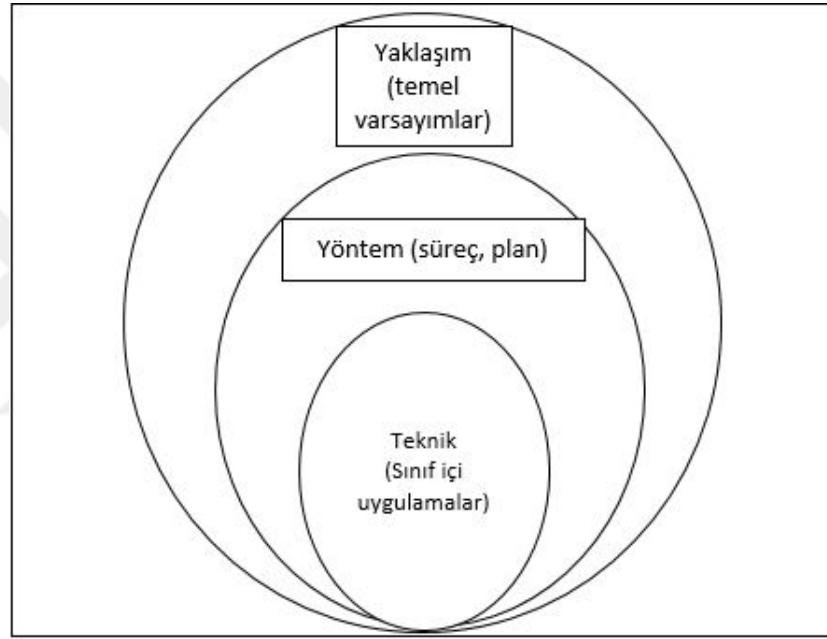
Yukarıda maddeler halinde verilen yabancılara Türkçe öğretimi ilkeleri, öğreticiler için altın kurallar olarak görülmelidir. Çünkü dil öğretimi, uzun soluklu bir yolculuktur. Bu yolculukta amaca ulaşmak için, öğretimin başında, esnasında ve sonunda kullanılacak yaklaşım, yöntem ve tekniği anlamlı hale getiren temel ilkelerdir.

2. 6. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yaklaşımlar

Dil öğretiminde yaklaşım, yöntem ve teknik kavramları hakkında yapılan okumaların sonucu olarak farklı görüşlerin olduğu görülmüştür. Sistemli bir düzen içerisinde, üç kavram arasındaki farklılıkları en açık şekliyle ortaya koymak adına ilk kaynağa başvurulmuştur. 1963'te Approach, Method and Technique (Yaklaşım, Yöntem ve Teknik) adıyla yayınlanan makalesinde Edward M. Anthony kavramlar arasındaki hiyerarşik düzene şu şekilde açıklık getirilmiştir:

Yaklaşım, dil eğitimi ve öğretiminin doğasına ilişkin bir dizi bağıntılı varsayımdır. Yaklaşımlar aksiyomatiktir ve öğretilecek konunun niteliğini tanımlar. Yöntem dil materyalinin düzenli olarak sunulması için genel bir plan olup bunların hiçbirisi birbiriyle çelişmez ve tümü seçilen yaklaşıma dayanmaktadır. Yaklaşım varsayıma dayalı bir kavramken yöntem, süreci ifade eder. Bir yaklaşım içinde birden çok yöntem yer alabilir. Teknik, sınıfta gerçekleştirilen uygulamalardır. Teknikler; yöntemle tutarlı, yaklaşımla uyumlu olmalıdır (Anthony, 1963).

Şekil 3: Anthony (1963) Tarafından Oluşturulan Aşamalandırma

(Kaynak: Anthony, 1963)

1900'li yılların sonlarından günümüze gelinceye kadar dil öğretim yaklaşımları üzerine pek çok sınıflandırmanın yapıldığı bilinmektedir (Güneş, 2013). Zaman içerisinde değişen öğrenim ve öğretim koşullarına göre yaklaşımlarda da büyük değişikliklerin olduğu gözlemlenmiştir. Alanyazın araştırmasında çoğunlukla karşımıza çıkan bir sınıflandırma yaygın olarak kabul görmüş ve çalışmalar içerisinde kendine yer bulmuştur. Bu sınıflandırma Güneş'in (2011) aktardığı üzere Bailly'e (1998) ait sınıflandırma olmuştur.

Dil öğretiminin canlı, sürekli gelişen ve değişen bir yapıya sahip olduğu bilinmektedir. Alanda gerçekleşen önemli gelişmelerin ışığında, dil öğretiminin

yaklaşımları üreticisi tek taraflı olan bir modelden (öğretmenden merkezli öğrenciye), öğrencinin ve onun etkileşiminin ön planda olduğu (öğrenci ihtiyaçları) modele evrildiği söylenmektedir (Aydoğu *vd.*, 2017).

Yaklaşımlarla ilgili güncel bir kaynaktan Göçen ve Okur'un (2020) ortaya koyduğu sınıflandırmadan faydalanılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre, Geleneksel Yaklaşım, Sözel Yaklaşım ve Durumsal Dil Öğretimi, Doğal Yaklaşım, Bilişsel Yaklaşım, İletişimsel Yaklaşım ve son olarak Sözcüksel Yaklaşım olmak üzere altı yaklaşımdan söz edilmektedir.

2. 6. 1. Geleneksel Yaklaşım

Dil öğretiminde bugüne ulaşan en eski yaklaşımın, geleneksel yaklaşım olduğu bilinmektedir. Geleneksel olarak adlandırılan ilk yaklaşımların içerisinde üç yaklaşıma yer verilmektedir. Bunlar; Dil Bilgisi Yaklaşımı, Kelime Yaklaşımı ve Kültür Yaklaşımı'dır (Aktaran: Güneş, 2011).

2. 6. 1. 1. Dil Bilgisi Yaklaşımı

Dilin belirli kurallardan oluştuğunu ifade eden bu yaklaşımda, kuralları bilmek dili öğrenmek anlamına gelmektedir. Önceliğin dil bilgisinde olduğu, ezber yoluyla dilin kurallarının öğrencilere öğretildiği yaklaşımda, kuralları iyi bilen öğrencinin dili en doğru şekilde kullanabildiği kabul görmektedir. Konuşma ve dinleme dediğimiz sözlü dil öğretimi becerilerinin öğretimini zorlaştıran, bunun aksine yazma ile okumayı ön plana çıkartan bir yaklaşım olarak bilinmektedir (Aktaran: Demircan, 2017).

2. 6. 1. 2. Kelime Yaklaşımı

Dil bilgisi kurallarının öğretildiği dil bilgisi yaklaşımına benzer bir yol izleyen bu yaklaşımda da tıpkı dil bilgisi kurallarının öğretilmesi gibi kelimelerin öğretimi söz konusudur. Öğrencilerin yakın çevresinden hareketle yakından uzağa ilkesinde olduğu gibi önce günlük hayatında kullandığı somut kelimeler, ardından soyut kelimelerin öğretimi yapılmaktadır. Konu başlıklarının (Sınıfta, Evde, Parkta) şeklinde basit ifadeler olduğu görülmektedir (Güneş, 2017: 45).

2. 6. 1. 3. Kültür Yaklaşımı

Dil  ğretimi aynı zamanda bir kültürün  ğretimi anlamına gelmektedir. Bu yaklaşımda da dil ile birlikte kültürün  ğretimi söz konusudur. Dil bilgisi  ğretiminde gramerden, kelime  ğretiminde kelimelerden faydalanılırken, kültür yaklaşımında ise metinlerden yararlanılmaktadır. O dile ait kültürel ögeler, oluşturulan doğal ya da yapay metinler sayesinde öğreniciye aktarılmaktadır. Konu başlıklarında veya içeriklerinde tarihten edebiyata, deyimden atasözlerine pek çok kültür materyali yer almaktadır. (Güneş, 2017: 46).

2. 6. 2. Sözel Yaklaşım ve Durumsal Dil  ğretimi

Öğretimde sözel pratik tekniklerinin, (dikte, tekrar etme, eşli çalışma) kullanıldığı ve sınıf içi etkinliklerinin çoğunlukla tekrarlama üzerine kurulduğu yaklaşım olarak bilinmektedir. Öğreticinin model alındığı ve dersin hemen hemen tamamının yönlendiricisinin öğretici olduğu bu yaklaşımla dinleme ve konuşma becerilerinin üstünde durulduğu görülmektedir (Richards ve Rodgers, 1986; Yaylı ve Yaylı, 2019: 25).

2. 6. 3. Doğal Yaklaşım

Krashen'e (1983) göre iyi bir yabancı dil öğrenimi için iki temel koşul bulunmaktadır: 1. Anlaşılır bir girdi, 2. Maruz bırakma. Bu iki koşulun iyi bir şekilde karşılanmasıyla öğrenici, iyi bir yabancı dil öğrenimi gerçekleştirebilmektedir. Bu yaklaşımda girdi becerilerinin önemi büyüktür.

Doğal Yaklaşım (Natural Aproach), Richards ve Rodgers'ın (2002) ortaya koyduğu şu ilkeler işığında daha anlaşılır olmaktadır:

- I. Anlaşılır girdi (dinleme veya okuma) sonucunda çıktıların (konuşma veya yazma) durumu önemlidir.
- II.  ğrenim için anlaşılır her şey çok önemlidir. (görseller, sesler vs.)
- III. Anlaşılır girdiler sonucunda mutlaka anlamlı bir iletişime odaklanılmalıdır.

Doğrudan ve doğal bir öğrenimi hedef alan bu yaklaşımda anlamlı iletişimi

sağlayacak olan her bir etkinlik ve öğretici yetkinliği çok kıymetlidir (Richards ve Rodgers: 2002).

2. 6. 4. Bilişsel Yaklaşım

Yaklaşımın temel özelliğini, Celce-Murcia'nın (1991) "Dil kurala dayalı bilişsel bir davranıştır, alışkanlık değildir" ilkesi ile "Öğrenenler kendi öğrenmelerinden sorumludur" ilkesi oluşturmaktadır. Bu iki ilke ile kendinden önce ortaya çıkan öğreticiyi merkezde ve otoriter tutan yaklaşımların, tam tersi bir anlayışa sahip olduğu söylenebilir.

Demirel'e (2016: 45) göre "Dil bir alışkanlık ürünü değil, yaratıcı bir süreçtir. Öğretmen sık sık alıştırmaları tekrarlatan bir kişi değil, dili düşünerek dil öğrenmeyi kolaylaştıran bir rehber olarak görülür." Bilinçli öğrenme ve öğrencinin daha kolay öğrenmesini sağlayan ortamı sunan donanımlı öğreticinin varlığı, bilişsel yaklaşımda ön plana çıkan farklı anlayışlardır diyebiliriz.

2. 6. 5. İletişimsel Yaklaşım

Göçen ve Okur'a (2020: 130) göre "İletişimsel yaklaşımda anlam, yapıdan ve biçimden daha önemlidir. Dil öğrenimi yapıları, kelimeleri ve sesleri değil; 'iletişim kurmayı öğrenmek' anlamına gelmektedir." Öğrencinin iletişim kurma yetisi sayesinde öğrenmek istediği dili öğrenebileceğine dair görüşler bulunmaktadır.

İletişimsel yaklaşımda dil öğretiminde kullanılabilecek, benimsenen veya tavsiye edilen bir kuramsal temelden bahsedilmemektedir. Önceki yaklaşımlarda göze çarpan mekaniklik, iletişimsel yaklaşımda yerini anlama bırakmıştır. Uygun dil öğrenim ortamları oluşturularak anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesinin mümkün olacağından söz edilmektedir (Yaylı ve Yaylı, 2019: 31).

Öğreticinin görevi, sınıfta etkinliklerin kurgulanması ve iletişimin doğru bir zamanda başlatılmasını sağlamaktır. Öğrencinin aktif katılım gösterdiği, öğreticinin ise yönlendirici (rehber) olduğu bir öğretim söz konusudur. Yaklaşımda dilin öğrenilmesini destekleyen en önemli unsur gerçek hayattan (yaparak ve yaşayarak öğrenme) kesitlerin sunulduğu etkinliklerdir (Yaylı ve Yaylı, 2019; Göçen ve Okur,

2020).

2. 6. 6. Sözcüksel Yaklaşım

Anlamı oluşturan en önemli unsurun sözcük bilgisi olduğu, yabancı dil öğretiminin temelinde dil bilgisi öğretiminden ziyade sağlam bir sözcük bilgisinin olması gerektiğini vurgulayan yaklaşımdır. İlk temsilcisi ve yaklaşımı ortaya koyan isim, Michael Lewis olmuştur (Göçen ve Okur, 2020).

Sözcüksel yaklaşımda öğreticinin görevi, öğrencilere anlamlı sözcük öğretimini sağlayan etkinlikler ortaya koymaktır. Öğrenciden beklenen ise sözcükler yardımıyla anlamlı üretimler yapmasıdır (Ördem, 2015; Büyükyavuz, 2018).

Yaklaşım, öğretimi nitelikli bir şekilde tanımlamak için gereklidir. Dil öğretiminin tarihine bakıldığında yaklaşım sürecinin Anthony (1969) ile başladığı ve ihtiyacı karşılama adına yapılan çalışmalarla da gelişim gösterdiği görülmüştür. Yaklaşım, yöntem ve teknik ile bir bütündür. Yaklaşımın uygulanabilirliği yöntem ile, yöntemin uygulanabilirliği ise teknik ile mümkün görülmektedir. Buradan hareketle yaklaşımları anlamlandırmak için, dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin iyi bilinmesi gerekmektedir.

2. 7. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

Yöntem, genellikle hedefe ulaşmak için izlenen en kısa yol olarak tanımlanmaktadır. Eğitim Terimleri Sözlüğünde A. Ferhan Oğuzkan yöntem için şu tanımlamayı yapar: “Bir sorun çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yol” (Oğuzkan, 1974). Aşağıda dil öğretim tarihinde uzun yıllar kullanılmış ve hâlen kullanılmaya devam edilen yöntemlere yer verilmiştir.

2. 7. 1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi

Barın’a (2004) göre Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi’nin özelliği, öğrencilere dilbilgisi kalıplarının önceden verilmesi ve dilin kurallarının tercüme yoluyla öğretilmesi olmuştur. Yöntemin, geleneksel bir yaklaşımın ürünü olduğunu söyleyebiliriz.

Dilbilgisi-Çeviri Yönteminde öğrenenler, bir dili başka bir dile çevirebilirlerse başarılı dil öğrencileri sayılmaktadır (Richards ve Rodgers, 2002). Sınıf içinde öğrencilerin pasif kaldığı, öğreticilerin ise model alındığı bir dil öğretim yöntemidir. Öğrenci tercüme yapan, dilin kurallarını çok iyi bilen öğreticiyi tekrar ederek dilin kurallarını öğrenmeye çalışmaktadır. Geleneksel yaklaşımın bir ürünü olduğu için yakın zamanda etkisini kaybetmiştir (Larsen-Freeman ve Anderson, 2011; Richards ve Rodgers, 2002).

2. 7. 2. Doğrudan Yöntem

Yöntemin çok temel bir kuralı vardır, o da çeviriye izin verilmemesidir. Yöntem, adını da aslında hedef dil ile, öğrencilerin ana dillerine çeviri yapılmaksızın “doğrudan” bağ kurulması gerçeğinden almaktadır (Larsen - Freeman, 1986: 18).

“Doğrudan Yöntem, Dilbilgisi-Çeviri Yöntemine tepki olarak doğmuş ve insanın hedef dili, ana dili öğrenirken hangi evreleri geçiriyorsa aynen o şekilde öğreneceği varsayımından yola çıkılmıştır. Bu nedenle de bu yöntemle dil öğretilirken sadece hedef dil kullanılır” (Şahin, 2018: 121).

Yöntemin ilkelerini sıralayan Richards ve Rodgers’a (1986: 10) göre doğrudan yöntemde somut söz varlığı; canlandırma, nesneler ve resimler; soyut söz varlığı ise düşüncelerin çağrışımları yoluyla öğretilmektedir. Sözel iletişim becerileri dikkatli şekilde derecelendirilmiş bir ilerlemeyle, soru-cevap etkileşimi çerçevesinde geliştirilmektedir.

2. 7. 3. İşitsel - Dilsel Yöntem

Davranışçı ve yapısalcı dil öğretim yaklaşımları üzerine inşa olunan İşitsel-Dilsel Yöntem, 2. Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkmıştır (Gömleksiz, 1999: 253). Yöntemde adından da anlaşılacağı üzere, konuşma ve dinleme becerilerine ağırlık verilerek, dildeki kalıp ifadeleri öğretmek amacıyla yabancı bir dilin kolaylıkla kazandırılabilmesi görüşü hâkimdir.

Bu yöntemde amaç iletişim kurmak için dilin nasıl kullanılabileceğinin öğrenilmesidir. “1950’li yıllardan sonra popüler olan bu yöntemde insanın dili önce

dinleyerek, sonra konuşarak ve daha sonra okuyup yazarak öğrendiği görüşü hakimdir” (Şahin, 2018: 123).

2. 7. 4. Görsel - İşitsel Yöntem

“Görsel-İşitsel Yöntem, yabancı dil öğretiminde ses ile görüntünün, bir başka deyişle görsel bağlamın, öğrenmeye yardım etmek ve onu kolaylaştırmak için ses ile birleştirilmesi ve eş zamanlı kılınmasıdır” (Demircan, 2017: 197). Bu yöntemde, öğretime katılan duyu organlarının sayısı ne kadar fazla ise o kadar öğrenilir ve o kadar geç unutulur. Aynı zamanda en iyi öğrenilen şeyler, kişinin kendi kendine yaparak öğrendiği şeylerdir.

Teknolojinin gelişip ilerlemesi, beraberinde sınıf içinde kullanılan materyallerin de gelişerek değişmesini sağlamıştır. Materyallerin nitelik ve nicelik olarak değişimi bu yöntemin daha yaygın bir şekilde kullanılmasını sağlayacak ve öğrencinin daha aktif bir şekilde dili öğrenmesine yardımcı olacaktır.

2. 7. 5. Eklektik (Seçmeci) Yöntem

Demircan (2017: 162) Eklektik Yöntemi, “... bilinen yöntemlerin amaca en uygun ve öğretimde en başarılı olan yönleri seçilerek birbiriyle en verimli biçimde ilişki kurması...” şeklinde açıklamaktadır. Öğretmen, her bir öğrenme alanı için farklı yöntemlerin uygulamalarından işe yarayan ve işini kolaylaştıran kısmını seçip kullanabilir.

Eklektik Yöntemin önemli görülen özellikleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- ❖ “Dil öğretimi hayata dönük olmalıdır.
- ❖ Mekanik tekrarlar yerine anlamlı ve iletişime dönük alıştırmalara yer verilmelidir.
- ❖ Öğrencilerde dili öğrenme arzusu uyandırılmalıdır.
- ❖ Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır” (Barın, 2004: 27).

Dil öğretim yöntemleri, uygulamada eleştirilebilir ve geliştirilebilir yanları düşünülerek bir öncekine göre daha kullanılabilir olarak ortaya çıkmıştır. Yöntemlerin varlıklarından ziyade öğreticilerin, onları neye göre seçip uygulayacağı konusu da çok

önemlidir. Yöntem seçimine etki eden faktörleri Demirel (2016) şu şekilde sıralamaktadır:

- ❖ “Ulaşılabacak hedefler
- ❖ Öğretmenin yöntem konusundaki becerisi
- ❖ İçeriğin yapısı
- ❖ Süre ve maliyet
- ❖ Kullanım kolaylığı
- ❖ Öğrenci sayısı, derslik ve büyüklüğü
- ❖ Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi.”

Bu sebeplerle bazı yöntemler daha çok kullanılmış bazıları ise alternatif yöntemler olarak kalmıştır. Alternatif yöntemler ise şunlardır:

- ✓ **Telkin Yöntemi**
- ✓ **Grupla Dil Öğretim Yöntemi**
- ✓ **Sessiz Yol Yöntemi**
- ✓ **Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi**

Tercih edilen her bir yöntemi gösteren ve uygulamada anlamlı hale getiren, Anthony’nin (1963) oluşturduğu aşamalandırmada da belirttiği üzere, sarmalın en iç kısmında yer alan tekniklerdir. Sınıf içi uygulamalarda öğrenciler, yaklaşım ve yöntemden ziyade uygulanan tekniği görüp anlamlandırarak öğrenmek için çaba göstermektedir. Bu açıdan yaklaşım ve yöntemin tamamlayıcısı olarak görülen tekniklerin neler olduğu konusu oldukça önemlidir.

2. 8. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Teknikler

“Teknik, bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi ya da sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. Yöntemi bir tasarım, tekniği de bir uygulayım olarak görebiliriz” (Demirel, 2016: 63).

Dil öğretiminde yaygın olarak kullanılan teknikleri Güzel ve Barın (2013: 211) ile Demirel (2016: 63-64) iki başlık altında toplamaktadır.

2. 8. 1. Grupla Öğretim Teknikleri

“Özellikle öğretmenlerin sınıf içinde kullandıkları tekniklerdir. Yabancı dil öğretiminde öğrencilerde sözlü ve yazılı iletişimi sağlayabilmek için bu tür tekniklerin kullanılmasına ve sınıf içi uygulamalarda yer verilmesine özen gösterilmelidir” (Demirel, 2016: 64).

- ✓ **Beyin Fırtınası**
- ✓ **Gösteri**
- ✓ **Soru-Cevap**
- ✓ **Drama ve Rol Yapma**
- ✓ **Benzetim**
- ✓ **İkili ve Grup Çalışmaları**
- ✓ **Altı Şapka Tekniği**
- ✓ **Kavram Haritaları**
- ✓ **Eğitsel Oyunlarla Öğretim (İletişim ve Gramer Oyunları)**

2. 8. 2. Bireysel Öğretim Teknikleri

Bireysel öğretim teknikleri; öğrencinin bireysel olarak yer aldığı, grup dışında bir birey olarak performans gösterdiği teknikleri içermektedir.

Bireyselleştirilmiş öğretimin öğrenci merkezli olması, öğrencinin daha aktif olmasını sağlamakta, günlük çalışmalar, çeşitli alanlarda beceri geliştirme çalışmaları, grup çalışmaları, düzey geliştirme gibi çalışmaları öğrenciye yüklemektedir. Öğrenciler arasındaki bireysel ayrılıkların giderilmesi ancak bu şekilde, öğretmenin rehberliğinde bir organizasyonla mümkündür (Özdaş, 2003).

- ✓ **Bireyselleştirilmiş Öğretim**
- ✓ **Programlı Öğretim**
- ✓ **Bilgisayar Destekli Öğretim**

Çalışma, uzaktan öğrenim sağlamayı amaçlayan eğitsel web siteleri hakkında olduğu için, Grupla Öğretim Tekniklerinden ziyade “Bireysel Öğretim Tekniklerine” odaklanılmış ve bu teknikler üzerinde durulmuştur.

2. 8. 2. 1. Bireyselleştirilmiş Öğretim Tekniği

“Bireyselleştirme; öğretimin kişinin ihtiyaçları, öğrenme stili gibi duyuşsal özelliklerinin yanı sıra bilişsel bilgi düzeyine göre biçimlendirilmesidir” (Dağ ve Erkan, 2010: 1). “Çağımızda öğrencinin ihtiyaçları, öğrenme hızı ve ilgi alanları gibi pek çok detayın göz önüne alınarak kişiye özgü bir öğretim yolu izlenmesi anlamına gelir” (Şahin, 2018: 136). Bu teknik sayesinde öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşim artmaktadır. Bu durum öğrenciye hatalarını, eksiklerini daha hızlı bir şekilde giderme imkanı sağlayacaktır.

2. 8. 2. 2. Programlı Öğretim Tekniği

Tekniğin ortaya çıkmasında Skinner’in pekiştirme ilkelerinin (bireysel hız ilkesi, başarı ilkesi, küçük adımlar ilkesi, dereceli ilerleme ilkesi, etkin katılım ilkesi, anında düzeltme ilkesi) esas alındığı belirtilmiştir. Bu teknik ile hatanın minimum seviyeye indirilmesi ve bireysel öğretimin ön plana çıkması sağlanmıştır (Demirel, 2016: 91).

Programlı öğretim; program, araç ve öğrenci olmak üzere üç temel öğeden oluşmuştur. Program, kazanımlara yönelik olarak içeriğin belli bir modele göre düzenlenmesidir. Araç, programı öğrenciye sunmaya yarayan kitap, kart, teyp, bilgisayar gibi öğretmen araçlarıdır. Öğrenci ise programlı öğretim yoluyla belli kazanımlara ulaşacak olan bireydir (Ocak, 2015: 298).

Bireyin kendi öğrenimi için belirlenen hedef ve davranışları, kendi kapasitesine uygun bir şekilde çaba göstererek ulaşabilmesi bu tekniğin en önemli özelliğidir. Bu öğretim tekniğinde bireysel farklılıklar ön plana çıkmaktadır (Demirel, 2016).

Bireysel öğrenme teknikleri öğrenciye, geleneksel öğretim anlayışından uzakta, kendi öğrenmesinden sorumlu olduğu bir öğrenme anlayışı sunmaktadır. Bunu yaparken de teknolojik öğrenme materyallerinden faydalanmaktadır. Günümüzde bireysel öğrenmenin gerçekleşmesi için gerekli teknolojik materyallerin başında, bilgisayar ve mobil araçlar gelmektedir. Bireyin kendi kendine öğrenmesini sağlayan bu araçlar, dil öğretiminde birer öğrenme tekniği olarak da kullanılmaktadır.

2. 8. 2. 3. Bilgisayar Destekli Öğretim Tekniği

Bilgisayar, yaşadığımız yakın dönemin en çok ilgi gören ve ihtiyaç duyulan icatlarından biri olmuştur. Dil öğretiminde de kullanılmasıyla hem öğretmenlere hem de öğrencilere büyük katkı sağlamıştır. Bir öğretim tekniği olmasının yanı sıra zamanla “Bilgisayar Destekli Dil Öğretimi” başlığı ile de alanyazında yer bulmuştur.

“Teknolojinin öğrenme ortamı olarak kullanılması, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendirici, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği ve kendi kendine öğrenme ilkeleri uygulayabileceği bir öğretim yöntemi olarak tanımlanmaktadır” (Şahin ve Yıldırım, 1999).

Bilgisayar destekli dil öğretimi ile hedeflenen, öğrencinin kendi kendine öğrenebildiğini fark etmesi ve dil öğrenimine katkı sağlayacak adımları atabilmesidir.

Özellikle ders dışında öğrencinin öğrendiklerini tekrar etmesi öğrenmenin kalıcı hale gelmesini sağlayan temel etmenlerdendir. Bu anlamda bilgisayar teknolojisinin sunduğu imkanlar çerçevesinde sosyal ağlardan, alıştırma etkinliklerine, proje ödevlerinden video film izlemeye kadar geniş bir bandta bilgisayarı kullanmak mümkündür (Göçmenler, 2016: 236 - 237).

Hayatı pek çok açıdan kolaylaştıran bilgisayardan dil öğretimi alanında da etkin bir şekilde faydalanmak, öğretim açısından şu üstünlükler sağlamaktadır:

- ❖ “Öğrencilere kendi öğrenme hızlarında öğrenme olanağı sunar.
- ❖ Hızlı öğrenenler için zaman tasarrufu sunar.
- ❖ Öğrenmeyi bireyselleştirir.
- ❖ Bilgisayar yavaş öğrenenler için sabırlı bir araçtır.
- ❖ Öğrenme programları, öğrenenlerin motivasyonuna olumlu yönde katkıda bulunur” (Odabaşı, 1997).

Bilgisayar destekli dil öğretim uygulamalarının ilk örnekleri bilgisayar laboratuvarlarında ve öğretmen kontrolünde gerçekleştirilen etkinliklerle sınırlı iken, bugün öğrenciler akıllı cihazlarla belirli bir mekâna bağlı olmadan ve üstelik geleneksel yöntemlere göre daha etkili bir öğrenme süreci ortaya koymaktadır (Türker

ve Genç, 2018: 254; Jamison vd., 1974: 1-67).

Yaşadığımız çağın en önemli buluşlarından biri olarak görülen bilgisayarın, dil öğretimine de katkısı çok fazla olmuştur. Bilgisayar, bir teknik olarak dil öğretiminde kullanılmasından daha da önemlisi, sonraki teknolojik atılımların ortaya çıkmasına öncülük eden, öğretim materyali olarak gösterilmektedir. Tarihte farklı büyüklüklerde ve işlevsellikte insan hayatında yer eden bilgisayarın, bugün mobil denilen küçük akıllı telefonlar olarak, dil öğretimde zaman ve mekândan bağımsız, pek çok farklı işlevi olan bir araca evrildiği görülmektedir.

2. 9. Mobil Öğretim Tekniği

“Mobil destekli dil öğrenimini potansiyel olarak her zaman her yerde bulunabilen, elde taşınabilir teknolojik aletler aracılığıyla gerçekleştirilen bir süreç olarak tanımlamaktadır. Öğrenciler cep telefonu, tablet gibi küçük ve kullanışlı teknolojik aletleri kullanarak dil öğrenme etkinliklerini hayatlarının her alanında gerçekleştirebilmektedirler” (Kukulska-Hulme ve Shield, 2008: 273).

Öğrenciler bu teknolojik aletler sayesinde uygulama yapma, analiz etme ve akıl yürütme gibi üst düzey stratejileri öğrenmelerinde aktif bir şekilde kullanabilmekte ve en önemlisi de kendi öğrenmelerinden sorumlu olarak süreci tamamlayabilmektedir (Bekleyen ve Yılmaz, 2012).

Mobil destekli dil öğrenimi ile öğrenciler hızlı ve kolay bir şekilde faydalı pek çok uygulamaya ulaşabilmekte, öğrenim süreci boyunca daha aktif rol almaktadırlar. Üye oldukları sosyal medya ağları aracılığıyla dünyanın her yerinden insanlarla iletişim kurabilir, dil öğrenme süreçlerini hızlandırabilirler.

Dijital mobil cihazlar, sahip olduğu ulaşılabilirlik, kişiselleştirilebilirlik ve taşınabilirlik gibi kendine özgü birçok niteliğe sahiptir. Bu nitelikler, öğrenciler için sınıf içi ve dışı öğrenme, alıştırma ve uygulama çalışmalarının gerçekleştirilmesinde büyük bir potansiyel sunmaktadır ve birçok yarar sağlayabilir.” (Ağca ve Bağcı, 2013: 295). Corbeil ve Valdes-Corbeil (2007) “uygun bir şekilde kullanılan bir mobil öğrenme uygulaması ile öğrencilerin eğitim materyallerine mobil cihazlar aracılığıyla ne zaman ve nerede ihtiyaç duyarlarsa erişim

sağlayabileceklerini ve bunun etkili öğrenme için birçok olumlu faydası olduğunu belirtmektedir.

Mobil öğrenmenin öğretim sürecinde aşağıda yer alan özellikler bakımından üstünlükleri bulunmaktadır:

- ❖ Kesintisiz öğrenmeye olanak sağlama,
- ❖ Her zaman, her yerde, zamandan ve mekândan bağımsız öğrenmeyi sağlama,
- ❖ Eğitimde fırsat eşitliğini arttırma,
- ❖ Anlık değerlendirme ve geribildirim sağlama,
- ❖ Bireyselleştirilmiş öğrenmeyi kolaylaştırma,
- ❖ Sınıf içinde ve dışında zamanı etkili ve verimli kullanma,
- ❖ Öğrenme, iletişim ve destek hizmetleri kapsamında kullanabilme,
- ❖ Ölü zamanı değerlendirme (yolculuk, sırada bekleme vb.)
- ❖ Mobil araçları kolay kullanabilme,
- ❖ İletişim ve paylaşma sürecinde anındalık,
- ❖ Mobil araçları işe koşabilmek için teknolojik altyapıya ihtiyaç duyulmaması,
- ❖ Özel eğitime gereksinim duyan bireylerin ihtiyacını karşılayabilme,
- ❖ Çoklu ortam (multimedia) unsurlarını kullanıcılara sunabilme ve işbirliğine dayalı öğrenmeye olanak tanınmasıdır (Bozkurt, 2015: 70-71).

Etkileşimi en üst düzeye çıkartan mobil teknolojilerin her alanda olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretimi alanında da suyun akışına yön verecek nitelikte büyük bir etki gücüne sahip olduğu bilinen bir gerçektir. Yabancılara Türkçe öğretiminde zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde, öğrenciye ihtiyacı olan motivasyonu ve desteği verecek, gerekli mobil uygulamaları (yardımcı materyalleri) sağlamakla sorumlu tek yetkili, öğretimin en önemli ayağını teşkil eden, öğreticilerdir.

2. 10. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Materyal Kullanımı

Öğretmen için aktaracağı herhangi bir konu hakkında öğrencilerin aktif katılım göstermesi çok önemlidir. Bilginin doğru bir şekilde öğrenciye ulaşmasını sağlayan bütün öğrenme ve öğretme ürünlerine “materyal” adı verilmektedir (Odabaşı vd., 2011: 14).

Öğretim materyallerinin önemi şu şekilde ifade edilmektedir:

İyi tasarlanmış materyaller; eğitim sürecini zenginleştirir, bilginin algılanmasında somutluk sağlayarak öğrenmeyi kolaylaştırır, unutmayı azaltır, öğrenciyi güdüler, öğrencinin dikkatini toplar, öğrenme isteğini kamçılar, hedef davranışlara yaparak-yaşayarak ulaşmayı sağlar, düşüncenin kavramlaştırılmasına katkıda bulunur, öğrenim çevresini doğallastırır (Özyürek, 1983).

Materyal geliştirme ve kullanma, öğretim sürecinde mutlaka yapılması gereken bir uygulamadır. Materyal kullanımı sadece kitap kullanılarak yapılan Türkçe öğretimine oranla öğretmen açısından daha fazla özveri gerektirir. Öğrenci dil öğrenmek için dili kullanmalıdır ya da dil kullanımına maruz kalmalıdır. Etkin ve işlevsel materyal kullanımı ile öğrenci, öğrenme sürecini bireysel olarak yapılandırma / anlamlandırma fırsatı yakalamış olur ki en temel kalıcı öğrenmeyi sağlayan öğrenme süreci bu şekilde gerçekleşir (Göçmenler, 2016: 214).

“Özellikle dil öğretimi konusunda ön plana çıkan dört unsur bulunmaktadır: Kalıcı, kolay, hızlı ve eğlenceli öğrenme” (Göçmenler, 2016: 214). Öğretimin bu dört unsurunu dikkate alarak hazırlanacak olan materyaller dil öğretimine büyük katkı sağlayacaktır. Öğretmen, öğrenci, eğitim ortamı ve uygun materyal kullanımı bütün aktörleri ulaşmak istenilen hedefe yakınlaştıracaktır.

Günümüzde sınıf içinde veya dışında dil öğretimi amacıyla kullanılan pek çok materyal bulunmaktadır. Bunlar dil öğretiminde esas alınan ilkeler, yaklaşımlar, yöntemler ve teknikler ışığında yararlı olduğu düşünülerek seçilmiştir. Yardımcı öğretici olarak kullanılan bu materyaller yıllar geçtikçe teknolojinin de hayatımızdaki etkisiyle gelişerek değişim göstermiştir.

Öğretme-öğrenme sürecinde araç ve materyal kullanımının yararları şu şekilde sıralanmaktadır:

- ❖ “Derse ilgiyi artırırlar.
- ❖ Zamandan tasarruf etmeyi sağlarlar,
- ❖ Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olurlar,

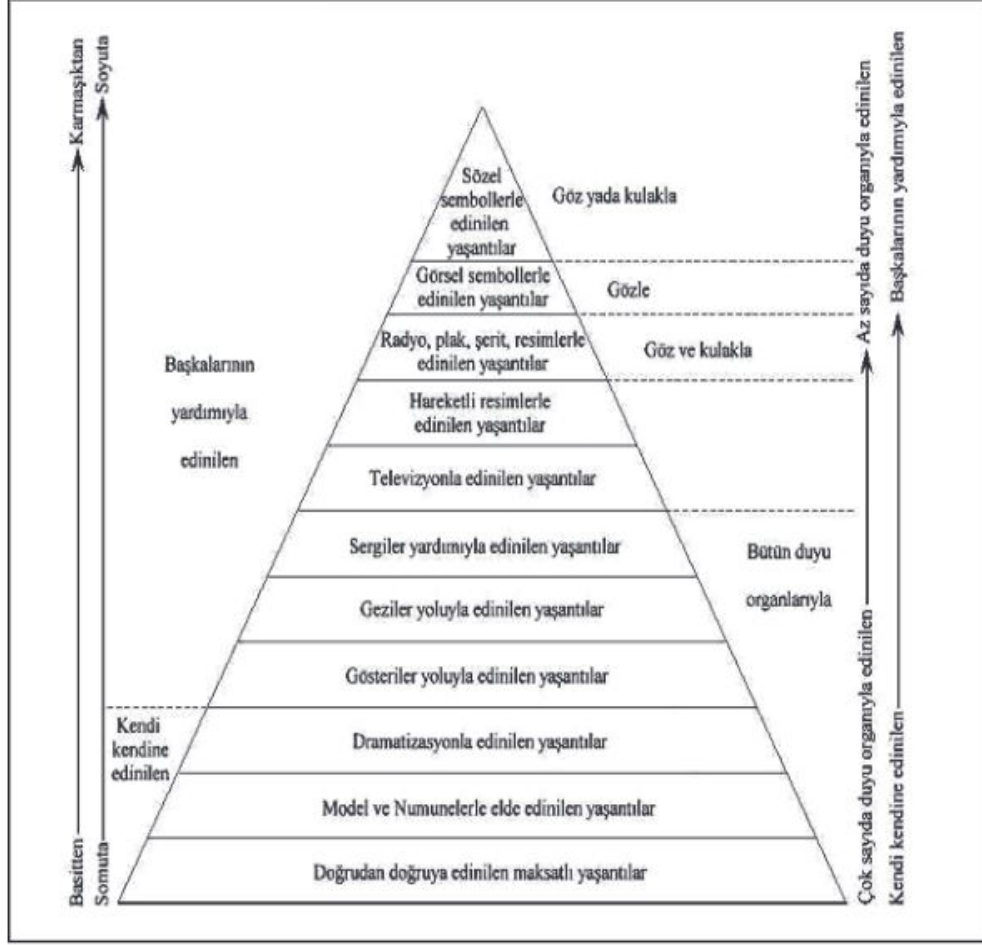
- ❖ Tekrar tekrar kullanılabilirler,
- ❖ Soyut içeriğin somutlaştırılmasını sağlarlar” (İzci, 2006: 84-85).

Dil öğretiminde materyal kullanımının öğretme-öğrenme sürecine olan etkisinin bu denli yüksek olduğunu yararlarına bakarak görmek öğretmenleri ve öğrencileri daha fazla materyal kullanmaya teşvik edecektir. Ancak bilinmelidir ki her materyal kullanılabilir değildir. Doğru materyali bulmak ve onun kullanımını yaygınlaştırmak, ilk olarak öğretmenlerin daha sonra da bireysel öğrenme becerisi edinmiş öğrencilerin görevidir.

Yabancılar Türkçe öğretiminde ne kadar çok farklı duyuya hitap eden materyal kullanılırsa öğrenme, o ölçüde kalıcı izli olacak ve çoklu öğrenme fırsatı öğrenciye sunulmuş olacaktır. Yazılı, görsel, işitsel materyallerin kullanımı dersi daha dikkat çekici hale getirecek, dersi monotonluktan kurtaracaktır (Duman, 2013: 7).

Öğretim tekniklerinde yaygın kullandığımız yöntemlere baktığımızda 1969 yılında eğitim uzmanı Edgar Dale’in geliştirdiği ‘The Cone of Experience’ (Yaşantı Konisi) bugün modern eğitim yöntemlerinde de bize yol gösterici bir model olmuştur.

Şekil 4: Edgar Dale'in (1969) Yaşantı Konisi

(Kaynak: Aktaran: Yanpar Yelken ve Yıldırım, 1999: 8)

Dale'in (1969) geliştirmiş olduğu model ile insanların öğrenmelerini kolaylaştıran üç temel bilimsel ilke şunlardır:

- ❖ Öğrenme işlemine katılan duyu organlarımız sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğreniriz ve öğrenmelerimiz o kadar kalıcı olur.
- ❖ En iyi öğrendiğimiz şeyler kendi yaşantımız yoluyla ve yaparak öğrendiğimiz şeylerdir.
- ❖ En iyi öğretim, somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru giden öğretimdir" (Çilenti, 1984).

Yabancı dil öğretiminde materyal kullanımı konusundaki bilgilere bakıldığında, günümüzde yabancı dil öğrenimi sürecinin teknoloji ile doğrudan bağlantı içinde olduğu görülmektedir. Günümüz teknolojisi, öğretimin

zenginleştirilmesi için pek çok fırsat sunmaktadır. Web 2.0 araçlarının, bir ders materyali olarak dil öğretiminde kullanımının yaygınlaştırılması teknoloji sayesinde olmuştur.

2. 11. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Teknoloji Kullanımı

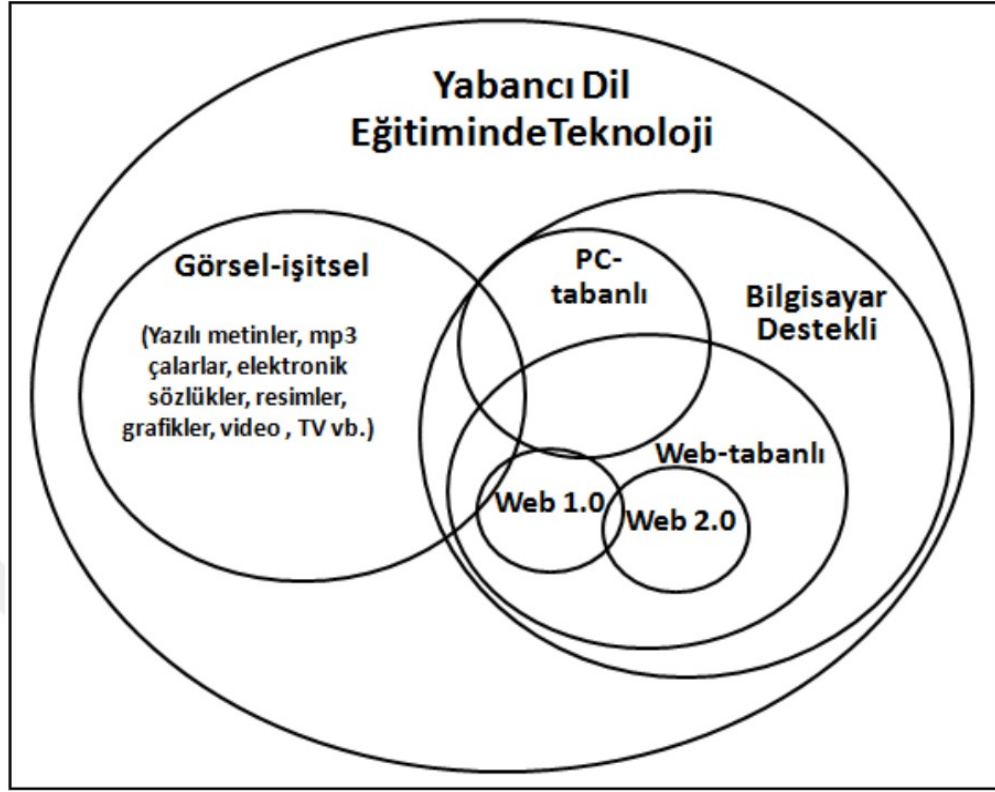
Yaşadığımız yüzyılda teknolojinin hayatımızdaki yerine dair yirmi yıllık bir kıyaslama yaptığımızda etkisini ve önemini rahatlıkla görmek mümkündür. Teknolojinin hayatın her alanına küçük-büyük bir etkisinin olduğu aşikârdır. Sürekli büyüyen ve değişen bu etkinin eğitim ile de çok sıkı bir bağı olduğunu söyleyebiliriz. Yüzyıllar öncesini değil, yirmi yıl öncesinden bugüne dek eğitim - öğretimde kullanılan materyallerin değişimini gözümüzün önüne getirelim; kara tahta, tepegöz, akıllı tahta, bilgisayar, projeksiyon, akıllı telefon, tablet, çevrimiçi eğitim materyalleri. Dolayısıyla buradan hareketle eğitim ile teknolojinin birbirinden ayrı düşünülemez bir ilişkilerinin olduğu görülmektedir.

Günümüzde, eğitim ve teknoloji, hayatımızın bir parçası olmuş ve hayatımızda etkin bir rol almıştır. Eğitim içinde teknolojinin kullanımı, eğitim sisteminin yapısını da etkilemiştir. Bu etkileşim sonucunda öğrenme ve öğretme yöntemleri hızla değişmiştir. Öğrenme ve öğretme faaliyetleri teknoloji sayesinde kolaylaşmış ve kalıcı davranışlar oluşturmada etkili olmuştur (İşman, 2015: 48).

Eğitimin gelişim ve değişim göstermesinde teknolojinin katkısı çok büyük olmuştur. Bu katkı eğitimde, dil öğretimine de olumlu yönde etki etmiştir diyebiliriz. Bugünün teknolojisi sayesinde, Türkiye’de ve dünyada Türkçe öğrenmek isteyen yabancılar yönelik yüzü aşkın sayıda dil öğretimine yönelik web sitesi, blog ve mobil uygulama bulunmaktadır.

Odabaşı (1997: 3) teknoloji sayesinde kısalan mesafelerin, artan iletişim ortamlarının yabancı dil öğretimine olan ilginin yoğunlaşmasına neden olduğunu ifade etmektedir. Dünyada pek çok farklı amaç için cinsiyeti, yaşı, mesleği vs. farklı binlerce insan, teknoloji sayesinde uzakları yakın ediyor, bilmediği dilleri öğrenip tanımadığı insanlarla tanışıyor ve iletişim kurabiliyorsa, bu teknoloji ile gerçekleşmiştir.

Şekil 5: Yabancı Dil Eğitiminde Teknoloji Kullanımı

(Kaynak: Sarıçoban ve Bakla, 2012; 73)

Yukarıda Şekil 5’te gösterildiği üzere yabancı dil eğitiminde teknoloji kullanımına bakıldığında, bilgisayarın belirleyici unsur olduğu görülmektedir. Web tabanlı, pc tabanlı, görsel-işitsel olarak başvurulacak herhangi bir adımda bilgisayar desteği gereklidir. “Kesişen ve iç içe geçmiş daireler teknolojik uygulamaların etkileşimini ifade etmektedir” (Sarıçoban ve Bakla, 2012: 74).

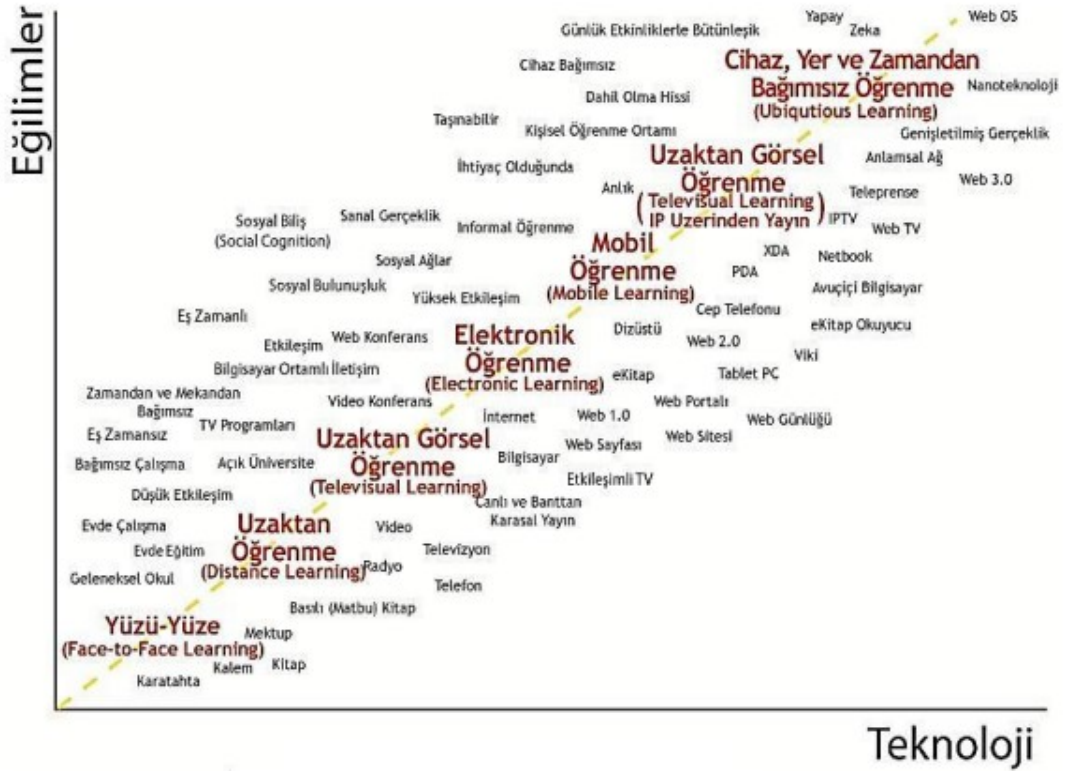
Teknoloji, getirdiği hız ve kolaylıkla beraber değişimi ve yeniliği de beraberinde getirmiştir. Dil öğretiminde öğretici ve öğrenci için çok önemli bir kavramdan söz etmiştik; materyal kullanımı. Teknolojinin getirdiği yenilik ve değişim, dil öğretim uzmanları sayesinde zenginliğe dönüşmeyi beklemektedir. Belirlenen hedeflere ulaşmak için yapılması gereken zengin materyaller üretmektir. Daha çok duyu organını harekete geçirecek olan bu materyaller sayesinde dil öğretiminde eskinin geleneksel öğretim anlayışı, yerini yeni öğretim yaklaşımlarına bırakacaktır.

Teknoloji tabanlı dil öğretimi; çoklu ortam özelliklerini, taşınabilirliği, sosyal etkileşimi, bağlantılabilirliği, bireyselliği ve yakınlığı içinde barındırmasıyla dil

öğrenme çalışmalarında giderek artan bir şekilde dikkatleri üzerine çeken CALL (Computer Assisted Language Learning) ve MALL (Mobile Assisted Language Learning) gibi yeni öğrenme tekniklerinin oluşmasında öncülük etmiştir (Jarvis ve Achilleos, 2013).

“Teknolojik ilerlemeler ile öğrenmenin değişen doğası Ozan ve Özarslan (2009) tarafından geliştirilen; Yamamoto vd. (2010) tarafından kullanılan teknoloji ve öğrenme eğilimlerinin açık ve uzaktan öğrenme sistemlerine olan etkileri Şekil 6’da verilmiştir” (Aktaran: Bozkurt, 2013: 13).

Şekil 6: Teknoloji ve Öğrenme Eğilimleri

(Kaynak: Yamamoto vd., 2010)

Teknoloji ve öğrenme eğilimlerinden de anlaşılacağı üzere teknolojik ilerlemelerin, öğrenimi doğrudan etkilediğini ve değişimi zorunlu hale getirdiğini söyleyebiliriz. Yüz yüze öğrenmeden, bağımsız öğrenmeye uzanan etkileşimli bir değişimin yaşandığını ve bu değişimin de beraberinde öğretime kattığı yenilikleri,

zenginlikleri yukarıdaki şekil yardımıyla görmek mümkündür. Kara tahtadan, etkileşimli televizyona; radyodan, bilgisayara; web 1.0'dan, web 3.0'a; evde eğitimden, kişisel öğrenme ortamına vs. bakarak değişimin ve aynı zamanda dönüşümün büyüklüğünü anlayabiliriz.

Teknolojinin dil öğretiminde kullanılmasının faydaları şunlardır:

- ❖ “Bireysel öğrenme ve uygulama yapma imkanı sağlaması,
- ❖ Öğrenci özerkliğini geliştirmesi,
- ❖ Hedef dilin sosyokültürel yapısını tanımayı sağlaması,
- ❖ Etkileşimi geliştirmesi ve işbirlikçi öğrenme ortamını oluşturması,
- ❖ Hızlı dönüt verme ve kolay düzenleme imkanı sağlaması,
- ❖ Dil öğrenme materyallerini zenginleştirmesi” (Yılmaz, 2015: 399-403).

Teknolojiden faydalanma, sürekli gelişim ve değişim gösteren cihazlarla mümkün olmaktadır. Bu cihazların kullanımı için ihtiyaç duyulan en önemli buluş ise internet olmuştur.

2. 12. Yabancılar Türkçe Öğretiminde İnternet Kullanımı

İnternet, “Birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağı” olarak tanımlanmaktadır (Ayverdi ve Topaloğlu, 2007: 508). “Başta İngilizce öğretimi olmak üzere birçok dilin öğretilmesinde başarılı bir şekilde sınıf içinde ve dışında kullanılan internet (Çelik, 2012), öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarını arttırmada etkili olan bir öğretim aracına dönüştürülmüştür” (Aktaran: Solmaz, 2015: 415).

20. yüzyılın başlarında programlı öğretim uygulamaları ve dil laboratuvarları ile görsel-işitsel araçları kullanarak gerçekleştirilen dil öğretimi, 21. yüzyılın yeni iletişim teknolojileri ile tek parçalı bir sistem olmaktan çıkmıştır. Web tabanlı materyalleri, bilgisayar destekli dil öğretim programlarını, ağ tabanlı iletişimi içinde barındıran bu sistem ile dünya üzerinde yer alan teknolojik ortamlardaki öğrenenlerin birbirleriyle bağlantı kurmaları sağlanmıştır. Bu durum, çok yönlü bir uygulamanın başlamasını da hızlandırmıştır (Yayla, 2014: 17-18).

Yaşadığımız yüzyılda teknolojik ilerlemeler sayesinde dil öğretim aracı olarak kullanılan aletlerin işlevinde de değişiklikler olmuştur. Örneğin bilgisayar, bundan on yıl önce evimizden, ofisimizden bilgiye ulaşmak için kullandığımız teknolojik bir alettir. Artık insanlar bilgiye ulaşmak için evinde ya da ofisinde olmak zorunda değil, hatta masaüstü ya da dizüstü bilgisayarını kullanmak zorunda da değildir. Akıllı telefonlar ve yaygın internet sayesinde bilgiye ulaşmak çok kolay hale gelmiştir. Dil öğretiminde web 2.0 araçlarıyla, eş zamanlı çevrimiçi uygulamalarla artık bilgisayarın işlevinin değiştiğini söyleyebiliriz (Varol ve Türel, 2003).

“Eğitim teknolojileri kullanımının öğrencilerin dil gelişimi üzerindeki etkisini araştıran çok sayıda çalışma olmasa da Web 2.0 araçları ile ilgili yapılan çalışmaların ortak sonucu web 2.0 araçlarının entegrasyonunun öğrenme ortamlarını zenginleştirdiğidir” (Wang ve Vasquez, 2012: 412-430).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin doğrudan ya da dolaylı olarak öğrenmeye olan katkıları, internetin de yaygınlaşmasıyla olağanüstü bir hız kazandı. Dünün dil laboratuvarlarının yerini bugünün multimedya (çoklu ortam) etkinlikleri aldı. Ses, görüntü ve metnin bir arada kullanıldığı bu çeşitli öğretim ve öğrenme süreçlerinde sağlanan başarı, bilişim teknolojilerinin verimli kullanılmasıyla artmakta, bu yönde yapılacak ciddi çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır (Büyükaslan, 2007: 1).

Gelişen teknoloji yabancılara Türkçe öğretimini de yakından etkilemektedir. Araştırmacıların ve öğrencilerin alanın geleceğine dair üretebilecekleri materyaller ile kullanılan kaynakların paylaşımı ve öğrencilere aktarımı konusunda internet büyük ihtiyaçtır (Akçay ve Bayram, 2015: 20).

Eğitim ve teknolojiye ileriye adımlar, internetin kullanılmasıyla birlikte hayatımıza kattığı hız ile aynı oranda gelişim göstermiştir. 2020 yılının interneti, eğitimde zaman ve mekândan bağımsız bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Bunun en önemli ayağını öğrencilere ve öğrencilere etkileşimli bir ortam sunan “web araçları” oluşturmaktadır.

2. 13. Web Araçları

Web, internet üzerinde yazı, grafik, resim, ses ve hareketli görüntülerden oluşan dokümanları uzaktaki bilgisayarlara ileten bir platform olarak nitelendirilmektedir. World Wide Web (Dünya Çapında Ağ) kısa haliyle, “WEB” olarak bilinmektedir. İnternet ile web aynı şeydir demek yanlış olur. Web, internet üzerinde çalışan bir servis olarak çalışmaktadır. Her yenilik başka bir yeniliğin habercisi niteliğinde olmuş, böylece gelişmekte olan web’den akıllı web’e uzanan uzun bir yolculuk da başlamıştır. “Web araçları; Web 0.0, Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0; Web 4.0 ve Web 5.0 uygulamalarıdır” (flatworldbusiness.wordpress.com, 2018).

2. 13. 1. Web 0.0 ve 1.0 Teknolojilerinin Kullanımı

Web 0.0, web araçlarının ilk adımını teşkil etmektedir. Alanyazında “gelişmekte olan internet” olarak bilinmektedir. “Web 1.0 ise bir bilişsel sistem olarak düşünülebilecek ilk web neslidir. Başlangıçta işletmelerin bilgilerini insanlara yayınlamaları için bir bilgi yeri olarak başlamıştır. Sınırlı kullanıcı ile etkileşim ve içerik katkıları sağlamış, bilgileri yalnızca aramaya ve okumaya izin vermiştir” (Aghaei *vd.*, 2012: 1-2).

Web 1.0, “statik (sabit) web” olarak adlandırılmaktadır. Tek yönlüdür. Başlangıçta işletmelerin, bilgilerini insanlara yayınlamaları için kullanılmıştır. Etkileşimli değildir, içerik katkıları yalnızca arama ve okumaya yönelik olmuştur. Web 1.0 sitelerinin kullanıcıları ve ziyaretçileri hiçbir etki ve katkı olmadan sadece siteyi ziyaret edebilmektedir (Aghaei *vd.*, 2012: 2-3).

2. 13. 2. Web 2.0 Teknolojilerinin Kullanımı

“Web 2.0, kullanıcıların da içerik geliştirebildiği, birbirleriyle işbirliği yapabildiği, kullanıcılar arasında bilgi ve fikir alışverişini destekleyen ikinci kuşak web platformu olarak tanımlanmaktadır” (McLoughlin ve Lee, 2007: 665).

“Web 2.0 teknolojileri sınıfları genişletiyor ve dünyanın kendisini bir sınıf yapıyor” (Aktaran: Kutlu Demir, 2018: 26). “Web 2.0, daha önceki web teknolojilerinin aksine, web ortamının bir bilgi deposu olarak değil de, kullanıcılar

tarafından bilginin üretilip geliştirildiği ve daha sonrasında kolaylıkla paylaşıldığı ortamların genel adı olan teknik bir terimdir” (Aktaran: Yükseltürk ve Top, 2016: 556). Bireyler bu teknoloji sayesinde pasif kullanıcı konumundan uzaklaşıp aktif olarak bilgiyi kullanan, üreten ve paylaşan rolüne bürünmüşlerdir.

Web 1.0’da kullanıcı pasif olarak bilgiyi alan konumundadır. Web 2.0 ise kullanıcıların bilginin oluşumuna katkı sağladığı, birbirleri ile etkileşime girerek görüş ve bilgilerini paylaşarak içeriğin oluşmasına katkı sağladığı uygulamalardır. Aşağıdaki tabloda web 1.0 ve web 2.0 araçlarının özelliklerine bakarak aralarındaki farkları daha açık bir şekilde görebiliriz.

Tablo 2: Web 1.0 ve 2.0 Araçlarının Özellikleri

Web 1.0	Web 2.0
Durağan içerik vardır. Odak noktası içeriktir.	Dinamik içerik vardır. Odak noktası etkileşimdir.
E-posta yoluyla mesaj iletilir. Eşzamansız etkileşim vardır.	Bilgi RSS yoluyla bağlantılandırılır. Eşzamanlı ve eşzamansız etkileşim vardır.
İçerik üretilir ve ilkelere uygun olarak düzenlenir.	Günlükler, Wikiler ve diğer katılımlı sitelerden ilişkilendirilen içerik kullanılır.
Teknoloji kontrolünde bilgi teknolojileri empoze edilir.	Yeni teknolojilerin bireysel kullanımı ve içeriğin oluşturulması söz konusudur.
Bilginin aranması ve göz atılması söz konusudur.	Bilgi yayınlanır ve yapılandırılır.
Akışın takip edildiği yani transaksiyonel bir etkileşim söz konusudur.	Karşılıklı ilişkilerin bulunduğu etkileşimler mevcuttur.
Örgütsel taksonomi söz konusudur.	Folksonomi yer almaktadır.
Herkes için tek bir uygulama söz konusudur.	Bireysel ve sohbet odaları uygulamaları söz konusudur.

(Kaynak: Aktaran: Horzum, 2010: 606)

“Web 2.0 araçlarını sıralamak istediğimizde, şu sıralamayı yapmak mümkündür:

- ❖ Günlükler (Bloglar),
- ❖ Sosyal ağ siteleri,
- ❖ Wikiler,
- ❖ Açık video paylaşım videoları,

- ❖ Anlık mesajlaşma programları,
- ❖ RSS,
- ❖ Podcasting,
- ❖ Sanal dünya programları” (Horzum, 2010: 606-615).

“Web 2.0 teknolojisi dil öğretimi için bugün daha sık uygulamaların içinde yer aldığı teknolojiyi temsil etmektedir. Bu bağlamda şu özellikleri sıralanabilir:

- ❖ Teknik bilgi gerektirme,
- ❖ Ücretsiz olma,
- ❖ Yükleme ve güncelleme kolaylığı,
- ❖ Çok yönlü iletişim” (Göçmenler, 2016: 241).

İnternet, öğrencilere sağladığı iletişim ve araştırma olanağının yanında, web 2.0 araçları denilen çoklu ortam uygulamaları sayesinde etkileşimli öğrenme ortamları hazırlar. İletişimi ve paylaşımı artırarak sosyal öğrenmenin önünü açan web 2.0 araçları, kendilerini ifade edebilme ve fikirlerini başkalarıyla paylaşma konusunda öğrencilere yardımcı olur (Aktaran: Türker ve Genç, 2018: 255).

“Web 2.0 teknolojileri, kolay kullanışlılığı ve etkili uyumluluğu ile iletişim yapısının kaçınılmaz bir sonucu olarak eğitim dünyasında da kendisine oldukça önemli bir yer edinmiştir” (Aktaran: Özmen ve Balçıkanlı, 2012: 230). Etkileşimli öğrenme ortamı sunması, paylaşmanın önünü açması, iletişimde kolay kullanışlılığı ve etkili uyumluluğu gibi avantajlarından dolayı çok sayıda dil öğreticisinin ve öğrencisinin ihtiyacını karşılamaktadır.

Solomon ve Schrum (2007), web 2.0 araçlarının gelecekte bir eğitim ortamı olarak “*yeni okullar*” adıyla anılacağından bahsetmektedir. Yeni ortam, geleneksel sınıf düzeninden farklı olarak öğrenci odaklı bir öğretim modelini işaret etmektedir.

2. 13. 3. Web 3.0 Teknolojilerinin Kullanımı

“İlk olarak Tim Berners-Lee tarafından ortaya atılan ve semantik web olarak adlandırılan “Web 3.0”ı Metz (2007), makinaların web sayfalarını insanlar gibi

okuyabildiği ve yazılımların interneti kolayca tarayıp, kullanıcıların aradıkları şeyleri bulabileceği bir yer olarak tanımlamıştır” (Aktaran: Sarı, 2018: 139-140).

Anlamsal web, web 2.0’nin yapay zekâyla bir üst noktaya geçmiş hâli olarak düşünülebilir. Akıllı telefonlarda kullanılmaya başlanan Siri, Bixby gibi sanal asistanlar web 3.0 teknolojisinin ürünleri olarak gösterilebilir. Arama motorlarının sese duyarlı arama özelliğinin geliştirilmesi, sesli veya yazılı çeviri desteği, günümüzde kullanılan navigasyon uygulamaları web 3.0 teknolojisinin özelliklerini taşımaktadırlar (Batıbay, 2019: 16).

2. 13. 4. Web 4.0 ve 5.0 Teknolojilerinin Kullanımı

Web 4.0 portatif/ hareketli/ mobil web olarak alanyazında karşılık bulmuştur. “Hala devam eden bir yer altı fikridir, nasıl olacağı konusunda kesin bir tanım bulunmamaktadır. İnsanlar ve makineler arasındaki etkileşimin oldukça yoğun olacağı düşünülmektedir. Makinelerin web içeriğini okumakta akıllıca davranacağı, tepki vereceği ve web sitelerinin daha hızlı ve üstün kalitede hizmet vereceği belirtilmektedir” (Aghaei vd., 2012; 8). “Web 4.0, gerçek ve sanal dünyadaki tüm cihazları gerçek zamanlı olarak birbirine bağlayacaktır” (flatworldbusiness.wordpress.com, 2018).

Web 5.0 ise açık, bağlantılı ve akıllı web = duygusal webi ifade etmektedir. “Web 5.0’ın, insanlar ve bilgisayarlar arasındaki duygusal etkileşimle ilgili olacağı belirtilmektedir. Şimdilik web “duygusal” olarak nötrdür, kullanıcıların duygularını algılayamamaktadır. Bu durumun web 5.0 ile değişeceği öngörülmektedir” (flatworldbusiness.wordpress.com, 2018).

Geçen yüzyıllar gelişimi ve değişimi de beraberinde getirmiştir. İnternet için ilk ortaya çıktığı sıralarda web 0.0 (gelişmekte olan) veya web 1.0 (sabit web) diye bahsedilirken, günümüzde bu tanımlamaların çok uzağında geçmişte belki hayal dahi edilemeyen bir web ortamından söz edilmektedir. İnterneti geliştirmekte olan web (web 0.0)’den; açık, bağlantılı, akıllı, duygusal web (web 5.0)’e uzanan ve varış yeri olmayan, uzun soluklu bir yol olarak tanımlamak mümkündür.

İnternetin kat ettiği bu uzun yolun, teknolojiye; teknolojinin de yabancılara

Türkçe öğretimine yeni bir soluk getirdiği bilinmektedir. Dil öğretiminde web kaynaklı gelişmelerin neler olduğuna ve yabancılara Türkçe öğretimi alanına neler getirdiğine dair bilgilere alanyazın araştırmalarımız sonucunda bir sonraki başlığın içinde yer verilmiştir.

2. 14. Dil Öğretiminde Eğitsel Web Sitelerinin Kullanımı

Uzaktan eğitim, öğrencilere zaman ve mekân fark etmeksizin kolaylıkla dil öğrenme imkanı sağlamaktadır. Bununla beraber dil öğrenimini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebileceği, farklı öğrenme ortamlarını da sunmaktadır. İnternet teknolojilerinin gelişmesiyle, web 2.0 (etkileşimli) öğrenme araçları yabancılara Türkçe öğretiminde bir ihtiyaç olmuş ve kullanımı yaygınlaşmıştır.

Etkileşimli öğretim ortamları oluşturan web 2.0 araçlarının kullanımı günden güne yaygınlaşmaktadır. Bu araçlar sayesinde, dil öğretiminin gerçekleşmesinde önemli görülen dört temel becerinin geliştirilmesi amacıyla, pek çok öğrenim ortamı oluşturulmuştur. Yabancılara Türkçe öğretiminde web 2.0 araçlarının yaygınlaşarak kullanılması, öğrencilerin yaratıcılık becerilerini olumlu yönde geliştirmektedir (Baş ve Yıldırım, 2018: 828).

Bilişim teknolojilerinde neredeyse takibi mümkün olmayacak şekilde yaşanan hızlı değişim, teknolojinin hem üreticisi hem de tüketicisi konumundaki bir kuşağı -Prensky'nin sözünü ettiği dijital yerlileri- yaratmasını bilmiştir. Bu değişimin her alanda olduğu gibi eğitim alanında da yansımaları olmuştur. Türkçe öğreten farklı kurumların blog, podcast, vodcast, moodle gibi özellikle web 2.0 alanında karşılaşılan e-öğrenme ortamlarını yoğun olarak kullanma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. Diğer taraftan özellikle web 3.0 dönemi ile birlikte bu kullanımın eğiliminde hızla görülen artış, sanal ortam olarak ifade edilen ortamlardaki öğrenme durumlarının da farklı açılardan araştırılmasını mecbur kılmaktadır” (İnce ve Altun, 2015: 2825).

Eğitsel web sitelerinin kullanımı hakkında Türkiye dışında ve Türkiye’de yapılan çalışmalara aşağıda detaylı bir şekilde yer verilmiştir.

2. 14. 1. Türkiye Dışında Eğitsel Web Sitelerinin Kullanımı

Teknoloji, hayatın her alanına olduğu gibi eğitime de önemli değişiklikler ve yenilikler getirmiştir. Eğitsel web siteleri öğretimi kolaylaştırmak adına etkileşimli bir ortam sağlamaktadır. Bu bölümde alanyazında eğitsel web sitelerinin kullanımına yönelik ortaya koyulan bir kısım çalışmalara yer verilmiştir.

Shih (2007), mobil dil öğrenme ile çevrimiçi dil öğrenmeyi karşılaştırdığı çalışmasında deney ve kontrol grupları belirleyerek Çince öğretimi gözlemlemiştir. Öğrencilerden oluşan deney grubu, akıllı telefonlarıyla mobil öğrenme ortamında; kontrol grubu ise bilgisayarları ile çevrimiçi öğrenme ortamında öğrenimlerini gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın sonunda öğrencilerin daha çok mobil öğrenme ortamlarını beğendikleri tespit edilmiştir. Benzer şekilde Song ve Fox (2008) araçlarla yaptıkları kelime öğretimi çalışmasında öğrencilerin olumlu yönde tepkiler verdiklerini gözlemlemişlerdir.

Amer (2010) çalışmasında, araştırmacıların geliştirdiği mobil yazılım uygulamasının kullanılabilirliğini değerlendirdiği çalışmasında, öğrencilerin dil öğrenirken mobil teknolojiden faydalanma konusunda oldukça memnun kaldıkları ve olumlu görüşlerde bulunduklarını belirtmiştir.

Shahid ve Abbasi (2014: 41-43) çalışmalarında Pakistan’ın e-öğrenme sisteminin en üst sıralarında yer alan Sanal Üniversite Öğrenme sisteminin iki değerlendirme tekniği ile karşılaştırmalı olarak kullanılabilirliği incelenmiştir. Nielsen’in sezgisel değerlendirme ölçütü ile bir anket kullanılmıştır. Araştırmaya hem kullanıcılar hem de kullanılabilirlik uzmanları katılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında kullanılan her iki kullanılabilirlik yönteminin sonuçlarının ve bulgularının benzer olduğu tespit edilmiştir.

Faizi (2017) çalışmasında öğretmenlerin Web 2.0’ı dil öğrenimi ve öğretiminde kullanmaya yönelik algılarını araştırmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, farklı Fas Yükseköğretim kurumlarında görev yapan dil öğretmenleri arasında bir çalışma

yapılmıştır. Araştırmanın sonucu, tıpkı öğrenciler gibi öğretmenlerin de bu web tabanlı uygulamalara hem kişisel hem de eğitimsel nedenlerle başvurduklarını göstermiştir. Ancak, ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun Web 2.0 teknolojilerinin dil öğretimi ve öğrenimi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu iddia etmesine rağmen, birçoğunun hala onları eğitim ortamlarına etkin bir şekilde dahil etmekte isteksiz oldukları görülmüştür.

Web 2.0 teknolojilerinin e-öğrenme kapsamında kullanılması, e-öğrenmede öğrenci, öğretmen ve içeriğin farklı yerlerde olmasından kaynaklanan sorunların üstesinden gelebilme fikrinden doğmuştur. Uzaktan eğitim alanyazınında ilk teorilerden biri olan etkileşimsel uzaklık (transactional distance) teorisi öğrenci ve öğretmen arasındaki uzaklığın fiziksel bir uzaklık olmadığını, daha çok pedagojik bir uzaklık olduğunu vurgulamıştır (Aktaran: Baran ve Ata, 2013: 196).

Alanyazında ortaya koyulan çalışmalardan hareketle, dil öğretiminde eğitsel web sitesi kullanımının oldukça yoğun olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda teknoloji kullanımının, her alanda olduğu gibi dil öğretimine de olumlu yönde etki ettiği tespit edilmiştir. Bilgisayar destekli öğrenmeye ve mobil öğrenmeye yönelik ilk adımların Türkiye dışında atıldığı bilinmektedir.

Aşağıda tablo ile gösterilen siteler Türkiye’de yapılan çalışmalara konu olmuş, Türkçe öğrenmek isteyen yabancı öğrencilere tavsiye niteliğinde sitelerdir. Bu sitelerin ortak iki özelliği, web 2.0 (etkileşimli) aracı olmaları ve öğretimde Türkçe öğrenme seçeneğine yer veriyor olmalarıdır. Aynı zamanda Türkiye’de bulunan öğretici-öğrencilerin yanı sıra yabancılara Türkçe öğretimi alanı araştırmacıları tarafından da incelenen ve sıklıkla tercih edilen siteler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak, yapılan araştırmalar ve kullanımlar sonucunda yabancı kaynaklı bu sitelerin, yerli kaynaklı sitelere göre Türkçe öğretimi açısından daha basit çerçeve ile hazırlanmış oldukları fikrini doğurmuştur. Dil öğretiminde örnek olması, yerli kaynakların oluşması ve sayısal olarak yerli kaynaklarda bir artış sağlaması adına önemli görülmektedir.

Tablo 3: Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılabilir “Yabancı Kaynaklı” Web 2.0 Araçları

Projeyi Yürüten Kişi-Kurum	Web Sitesi Adı	Adres
Greg Detre, Ed Cooke ve Ben Whately (Londra-İngiltere, 2010)	Memrise.com	https://www.memrise.com/
Busuu Online (Londra-İngiltere, 2008)	Busuu.com	https://www.busuu.com/
Thomas Holl (Chief strategy officer) (Berlin-Almanya, 2007)	Babbel.com	https://my.babbel.com/
Rosetta Stone Ltd. (Arlington-ABD, 1999)	Rosettastone.com	https://www.rosettastone.com/
Luis von Ahn, Severin Hacker (2011)	Duolingo	https://www.duolingo.com/learn
EdTech Şirketi (Braşov-Romanya. 2014)	Mondly	https://www.mondly.com/
Jeff Vyduna, Brad Gessler, Sean Eby (Kaliforniya-ABD. 2007)	Poll Everywhere	https://www.polleverywhere.com/
Nic Borg, Crystal Hutter, Jeff O'Hara	Edmodo	https://new.edmodo.com/
Innovative Language Learning (ABD, 2007)	Turkishclass101.com	www.turkishclass101.com
Elasthink (2019)	LyricsTraining (Şarkı Sözleriyle Eğitim)	https://lyricstraining.com/

Norveç Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (2013)	Kahoot	https://kahoot.com/
(ABD, 1998)	Google (Dokümanlar, Classroom)	https://www.google.com/
Shirish Nadkarni(ABD, 2007)	Livemocha	https://www.livemochas.com/

2. 14. 2. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Eğitsel Web Sitelerinin Kullanımı

Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan “yerli” eğitsel web siteleri, öğrencilerin kullanabilecekleri “Web 2.0 (Etkileşimli)” özelliğe sahip olmak şartıyla aşağıda tablo ile gösterilmektedir. Pek çoğu bir proje olarak ortaya çıkan bu sitelerin aktif kullanıcı sayılarının yoğun olduğunu yapılan araştırmalarda görmek mümkündür. Örneğin, Türkçe Öğretim Portalı’nın aktif üye sayısı 355.000, Türkçe Öğreniyorum’un aktif üye sayısı 13.003, 3 Dakikada Türkçe’nin kullanıcı sayısı ise 10.000’dir. 3 Dakikada Türkçe’nin aynı zamanda YouTube sayfasının abone sayısı 11.700 olarak görüntülenmektedir (09.08.2020 tarihli verilerdir).

Tablo 4: Yabancılar Türkçe Öğretiminde Hazırlanan “Yerli Kaynaklı” Web 2.0 Araçları

Projeyi Yürüten Kişi-Kurum	Web Sitesi Adı	Adres
Yunus Emre Enstitüsü	Türkçe Öğretim Portalı	https://turkce.yee.org.tr/tr
Sakarya Üniversitesi ve YTB (Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı)	3 Dakikada Türkçe	https://3dakikadaturkce.com/
Yaşar Üniversitesi	Türkçe Öğreniyorum	https://turkish.yasar.edu.tr/
Anadolu Üniversitesi	Ana Dil Türkçe	https://turkce.anadolu.edu.tr/

Doç.Dr.Mustafa Altun	Adım Adım Türkçe Öğreniyorum	http://www.dilbilimi.net/adim_adim_turkce_ogreniyorum_giris.htm
----------------------	------------------------------	---

2. 14. 2. 1. 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi – Sakarya Üniversitesi (<https://3dakikadaturkce.com/>)

T.C. Başbakanlık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ve Sakarya Üniversitesi tarafından desteklenen 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesi, proje olarak geliştirilmiş bir e-öğrenme platformudur. Her zaman ve her yerde internet bağlantısı olmak koşuluyla Türkçe öğretmek amacıyla kurulmuş önemli bir web 2.0 aracıdır (3 Dakikada Türkçe, 2017).

İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Rusça, Arapça, Çince, Boşnakça, Arnavutça ve Uyurca olmak üzere 9 dilde hizmete sunulan bu web sitesi ile A1 seviyesindeki 25 konunun öğretim faaliyeti gerçekleştirilmektedir. Konular; konu anlatım videosu, okuma, yazma, dinleme, konuşma ve sözcük bölümlerindeki etkinlikler aracılığıyla öğrenciye sunulmuştur. Konu anlatım videolarında 9 farklı dilin anadili kullanıcısı, Türkçe ve kaynak dil olmak üzere iki dilde konuları anlatmaktadır.

Sitenin ayrıca Youtube hesabında da ders anlatım videoları bulunmaktadır. Etkileşimsiz bir şekilde Youtube'den giriş yaparak bu videolara ulaşmak mümkündür. Youtube istatistiklerinden elde edilen bilgiler, konu anlatım videoları bağlamında web sitesinin kullanıcı profili ve ilgi görme derecesinin belirlenmesi açısından önemlidir.

3 Dakikada Türkçe, bir web 2.0 aracı olmasının yanı sıra, web 3.0'a ait özellikleri de içerisinde barındırmaktadır. Konuşma becerisine yönelik, Siri ya da Google Asistan gibi sesi algılaması ve dönüt vermesi buna örnek olarak gösterilebilir.

2. 14. 2. 2. Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi – Yaşar Üniversitesi
(<https://turkish.yasar.edu.tr>)

“Türkçenin Yabancı Dil Olarak Farklılaştırılmış Uzaktan Öğretimi” proje adıyla TÜBİTAK tarafından desteklenen Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesi, Türkçenin dünya genelinde öğretiminde bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak hazırlanmıştır. Proje, A1 düzeyinde dört temel becerinin öğretimini esas almaktadır. Siteye ücretsiz bir şekilde, kayıt öncesinde istenen sorulara cevap verilerek girilmektedir. Üyelik aşamaları tamamlandıktan sonra video etkinlikleri, ders anlatımları ve dört beceriye uygun olarak hazırlanan bölümler aktif hâle gelmektedir. Hedef dilin yanı sıra aracı dil desteği ile öğretimi kolaylaştırmaktadır. Ünitelerin sonunda öğrencilere kendini test etme imkânı sunan değerlendirme sınavları yer almaktadır. Öğrenirken eğlendiren kelime çalışmalarıyla interaktif bir ortam sunulmaktadır (Türkçe Öğreniyorum, 2016).

“Türkçe Öğreniyorum, Uyarlanabilir Kitleli Açık Çevrimiçi Ders (Adaptive Massive Open Online Course) şeklinde tasarlanmıştır. Açık ve uzaktan eğitim felsefesine uygun olarak geliştirilmiştir. Türkçe öğretiminde -gramer temelli bir dil öğretimi anlayışından sıyrılıp- işlevsel dil öğretimi anlayışını benimsemiştir.” Yunus Emre Enstitüsü ve TÖMER’lerin içerikleri ile uyumlu şekilde düzenlenmiştir. Sisteminde 53 bölüm, kurallar sözlüğü, kelime sözlüğü, forum ve sanal toplantı uygulaması bulunmaktadır. Forum ve sanal toplantılar sayesinde anlaşılmayan yerler hakkında hızlı geri dönüt almak mümkündür. Sistem dört dilde (İngilizce, Arapça, Rusça ve Fransızca) dil desteği sunmaktadır Her bölümde ders anlatım videosu, gerçek yaşamla konuyu ilişkilendiren drama videosu, dinleme, yazma, telaffuz ve okuma etkinliklerinin yanı sıra oyunlar da bulunmaktadır (Türkçe Öğreniyorum, 2016).

Türkçe Öğreniyorum bir web 2.0 aracı olmasının yanı sıra, web 3.0’a ait özellikleri de içerisinde barındırmaktadır. 3 Dakikada Türkçede olduğu gibi konuşma becerisine yönelik geliştirilen sesi algılama ve dönüt verme özelliği Türkçe Öğreniyorum’da web 3.0’ın varlığını ortaya koymaktadır.

2. 14. 2. 3. Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi – Yunus Emre Enstitüsü (<https://learnturkish.com>)

Kuruluş amacı Türk dilini, kültürünü, sanatını ve tarihini tanıtmak olan Yunus Emre Enstitüsü, 2009 yılından bugüne dünyanın farklı şehirlerinde açtığı 58 kültür merkeziyle çağdaş dil öğretim yöntemleri ışığında temel ve yardımcı ders araçları geliştirerek Türkçenin öğretimine katkı sunmayı amaçlamaktadır. Yurt dışında özenle kurulan kültür merkezlerinde, her yıl yüzlerce etkinlikler düzenleyerek uluslararası arenada ülkemizin zenginlikleri tanıtılmaktadır (Yunus Emre Enstitüsü, 2009).

Yunus Emre Enstitüsü, yıllar geçtikçe Türkçenin öğretimi noktasında deneyimini artırarak, kurduğu uzman kadrosu sayesinde farklı yaş ve meslek grubunda yer alan bireylere yönelik eğitim materyalleri geliştirmektedir. Bu kapsamda; yetişkinler için “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti”, 10-15 yaş hedef kitlesi için “Türkçe Öğreniyorum”, 6-9 yaş arası çocuklar için ise “Çocuklar İçin Türkçe” kitaplarını hazırlamıştır. Kitap setlerinin yanı sıra eğitimi destekleyici “Resimlerle Kelime Öğreniyorum” isimli tematik sözlük, “Yedi İklim Türkçe Z kitap”, “Yedi İklim Türkçe Damak Tadı” “Yedi İklim Türkçe Konuşma ve Yazma Kitabı”, Yedi İklim Türkçe Video Etkinlikler Kitabı” ve “Tematik Kelime Öğretimi Afiş Seti” gibi yardımcı materyaller geliştirerek Türkçe öğrenmek isteyenlerin işini kolaylaştırmaktadır (Yunus Emre Enstitüsü, 2009).

Yunus Emre Enstitüsü, zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde Türkçe öğretmek amacıyla, teknolojik materyal olarak etkileşimli öğrenme imkânı sunan Türkçe Öğretim Portalı’nı hayata geçirmiştir. Aşamalı olarak dil bilgisi yapılarının gösterildiği Türkçe Öğretim Portalinde bütün seviyelere göre belirlenmiş kelime listeleri öğrencilerin günlük hayatta sıkça kullanabileceği yapılar dört temel dil becerisine dayanan etkinliklerle öğretilmektedir (Yunus Emre Enstitüsü, 2009).

Türkçe Öğretim Portalı, bir web 2.0 aracı olmasının yanı sıra, 3 Dakikada Türkçe ve Türkçe Öğreniyorum eğitsel web siteleri gibi web 3.0’a ait özellikleri içerisinde barındırmaktadır. Aynı şekilde konuşma becerisine yönelik geliştirilen sesi algılama ve dönüt verme özelliği, Türkçe Öğretim Portalında web 3.0’ın varlığını ortaya koymaktadır.

2. 15. Eğitsel Web Sitelerinin Kullanılabilirliği

Günümüzde teknolojik gelişmelerin, eğitimi de doğrudan etkilediği görülmektedir. İnternet, web araçlarının iyileşmesini ve her alanda daha etkin hale gelmesini sağlamıştır. Uzaktan eğitim, çevrimiçi öğrenme, eğitsel web sitesi, özerk öğrenme gibi kavramların zamanla bireyi geleneksel öğrenme ortamlarından bağımsız öğrenme ortamlarına yönlendirdiği görülmüştür. Web araçlarının eğitime sağladığı olumlu ve olumsuz yanlarından ziyade büyük bir bilgi yoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu bilgi yoğunluğundan kullanıcıları kurtaracak olan ise web araçlarının doğru kullanımını belirleyen kullanılabilirlik çalışmalarıdır (Baş, 2013).

Kullanılabilirlik, TSE'nin Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu (ISO) 9241 numaralı standartları çerçevesinde; geliştirilen bir sistem veya belli amaçlar doğrultusunda oluşturulan materyallerin etkili ve verimli kullanılabiliyor olması ve aynı zamanda kullanıcıyı memnun ediyor olması olarak tanımlanmaktadır. Jeng (2005) tarafından yapılan derleme ile alanyazında kullanılabilirlik kavramının özelliklerine yönelik araştırmacıların ortaya koyduğu düşüncelere “Kullanılabilirliğin Özellikleri” tablosundan ulaşılmaktadır (Jeng, 2005: 99). Araştırmacıların görüşlerinden hareketle kullanılabilirliğin ön plana çıkan özellikleri; etkililik, verimlilik ve kullanıcı memnuniyeti olmuştur. Eğitim materyallerinin kullanılabilirliği, bu üç unsur çerçevesinde belirlenmektedir.

Uzaktan eğitim, çevrimiçi öğrenme, eğitsel web sitesi, özerk öğrenme gibi kavramların yanı sıra web tabanlı oluşturulan öğrenme ortamları araştırmacıları, “web kullanılabilirliği” çalışmalarına yönlendirmiştir. Yoğun bir kullanım sahası oluşan web ortamlarının bilgiyi doğru bir şekilde daha çok kişiye ulaştırma çabası sistem ve kullanıcı memnuniyeti arasında sıkı bir bağın kurulmasını sağlamıştır (Gürses, 2006). Kullanım noktasında insanların işlerini kolaylaştırmayan, bilgiye ulaşmada karmaşık ve anlaşılmaz olmayı tercih eden sistemler, insanları daha kullanılabilir başka araçlar bulup kullanmaya mecbur bırakmıştır (Nielsen, 2012).

Bir eğitsel web sitesinin kullanılabilir olması, uzaktan eğitimin etkili olması açısından oldukça önemlidir. Kullanılabilirliği yüksek eğitsel web siteleri sayesinde sorunsuz bir uzaktan eğitim sistemi kurmak mümkündür.

2. 16. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Uzaktan Eğitimin Yeri ve Önemi

“Uzaktan eğitimi tanımlamada daha çok, “geleneksel olmayan eğitim”, “bağımsız çalışma”, “okul dışında eğitim”, okul dışında öğrenim” vb. terimler önerilmiş ve kullanılmıştır. Ne var ki, bu terimlerden hiç biri uzaktan eğitimi tam olarak kapsamamaktadır” (Kaya ve Odabaşı , 1996: 29-41).

Eğitimde internetin ve farklı teknolojik öğrenme materyallerinin gelişmesiyle öğrenme, aynı zamanda farklı mekânlarda yer alan öğrencileri ve öğretmenleri bir araya getiren çevrimiçi, etkileşimli uygulamaların kullanımını yaygınlaştırmıştır (Kantar vd., 2008).

Sanal dünya ortamları hem iç bağlamı (dil bilgisi) hem de dış bağlamı (dil kullanım alanları) kolaylıkla üzerinde taşıyabilmesi ve dil öğrenmeyi hem durumlar hem de konularla bağlamsal olarak ilgili hale getirebilmesi nedeniyle dil öğrenme için sanal da olsa gerçeğe yakın ortamlar oluşturabilmektedir (Pilancı, 2019: 21).

Yabancı dil öğretimi uzun ve yoğun bir süreç gerektirdiğinden “öğretim sınıf içinde başlayıp bitmemeli ve sınıf dışına da yayılarak her ortama taşınabilmelidir. Bu durumda sınıf içinde kullanılan video filmi, bilgisayar, dvd-vcd oynatıcısı, projeksiyon cihazı, mp3 çalar, akıllı tahta, kitaplar, resim kartları vb. öğretim materyallerinden birkaçı öğrenci ile dışarı taşınabilirken çoğunluğu sadece sınıf içerisinde kullanılmaktadır” (Aktaran: Maden, 2018: 411) “Ancak web, akıllı telefon ve sosyal medya ortamları öğretim sürecinde aktarılanların sınıf dışına taşınmasını ve dışarıda da uygulanabilmesini sağlarlar (Maden, 2018).

“Modern dünyada hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de hızlı bir değişim ve dönüşüm izlenmektedir” (Göçer ve Moğul, 2011). Bunun sonucu olarak insanlar, kendilerini küresel bir etkileşim ağının içinde bulmaktadır. Bu küresel etkileşim içerisinde etkin olan ulusların dilleri de doğal olarak önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye ve Türkçenin uluslararası platformlarda öneminin artması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin önemini vurgulamaktadır. Ancak alanda

yapılan araştırmalara göre kullanılan ya da incelenen web tabanlı uygulamaların çoğunlukla yabancı kaynaklı olduğu görülmüştür. “Yabancı geliştiricilerin egemenliği, Türkçenin zenginlik ve inceliklerine hâkim olmayan kişilerce hazırlanmış içeriğe sebep olduğu gibi, öğretim dilinin ve yönteminin de bu doğrultuda belirlenmesi sonucunu doğurmuştur” (Becel, 2015: 270). Bu durum yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışan bütün araştırmacıları doğrudan ilgilendirmektedir.

Devlet desteğiyle yerli kaynaklı, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilecek mobil uygulamaların ve web tabanlı araçların artması gerektiği yapılan çalışmalarda ortaya koyulmaktadır (Becel, 2015; Baş ve Yıldırım, 2018).

Uzaktan eğitim, kullanılabilirliği yüksek teknolojik araçlar sayesinde faydalı olmaktadır. Etkileşimli bir öğrenme ortamı sunan bu araçların, etkili ve verimli olmasını sağlayan ana unsur ise öğreticidir. Dil öğretiminde, öğrenilen konuların sınıf içinde kalmaması oldukça önemlidir. Bu yüzden öğreticinin teknolojik donanımı ve doğru yönlendirmeleri öğretime doğrudan etki etmektedir.

2. 17. Alanyazın Taramasının Sonucu

Teknolojinin eğitimle başlayarak, dil öğretimi, yabancılara Türkçe öğretimi ile ilişkisi/ bağı ortaya koyulan ilgili araştırmalar ışığında detaylı bir şekilde incelenmiştir. Oluşturulan kuramsal çerçeveden hareketle teknolojinin, bugün ve gelecek adına eğitimde, dil öğretiminde, yabancılara Türkçe öğretiminde büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir. “Teknolojik materyal” olarak adlandırdığımız web araçları, eğitim ve teknolojiyi ortak amaçlarla birbirine yakınlaştırmıştır. Genel anlamda hayatı kolaylaştırmayı amaç edinen teknoloji ile yapılandırmacı, bireysel farklılıkları gözetken, yenilikçi eğitim anlayışı; web 2.0 araçları sayesinde işlevsel bir görünüm kazanmıştır.

Zamanla değişim göstermesi beklenen web araçlarından bugün, web 2.0 araçlarının kullanım alanının daha geniş olduğu bilinmektedir. Kullanıcılara etkileşimli bir ortam sunan bu araçlar, dil öğretiminde bireyin kendi kendine öğrenmesini, herhangi bir öğreticiden veya müfredattan bağımsız olarak istediği zaman, istediği mekânda öğrenim gerçekleştirme imkânı sağlamaktadır. AOÖÇ’nin de

öğrenici için belirlediği felsefe bu yöndedir. AOÖÇ dil öğrencisinin özerkliğinden ve hayat boyu öğrenme kavramlarından hareketle teknolojinin gün geçtikçe öğrenci için yeni kapılar aralayacağını vurgulamaktadır.

Yabancılar Türkçe öğretimini gerçekleştirmek amacıyla kurulan web 2.0 araçları, detaylı bir şekilde incelenerek alanın öğreticilerine sunulmuştur. Alanda hâlihazırda kullanılan web 2.0 araçları hakkında detaylı bir çalışmanın olmadığı gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra alanda önemli bir yer teşkil ettiği düşünülen ve öğretimde büyük rolü olan öğreticilere yönelik, web 2.0 araçları hakkında fikirlerine yer verilen bir çalışmanın olmadığı da aynı şekilde tespit edilmiştir. Alanda kullanıma açık web 2.0 araçlarının değerlendirilmesine yönelik bir çalışmanın olmaması ve öğreticiler boyutunda herhangi bir çalışmanın bulunmaması bizleri çalışmaya yönelten asıl etken olmuştur. Çalışmada “yabancı kaynaklı” ve “yerli kaynaklı” olmak üzere verilen iki ayrı tablo ile yabancılar Türkçe öğretimi yapan, web 2.0 araçları sıralanarak ortaya koyulmuştur. Tablolarda görülmektedir ki “yabancı kaynaklı yabancılar Türkçe öğretimi yapan siteler”, “yerli kaynaklı yabancılar Türkçe öğretimi yapan sitelere” oranla nicel olarak daha fazladır. Bununla beraber alanyazın taramasında göze çarpan bir diğer husus da alan araştırmacılarının yabancı kaynaklı siteleri kullanarak onların kullanılabilirliğine yönelik daha fazla çalışmanın ortaya koyulduğu görülmüştür. Tabi ki dil öğretimini teknoloji aracılığıyla en iyi ve en doğru bir şekilde veren yerli veya yabancı fark etmeksizin her araç hem öğretici için hem de araştırmacı için değerlidir, kullanılabilir. Ancak yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla yapılan yerli ve yabancı web 2.0 araçlarının detaylı bir şekilde incelenmesi, her açıdan nitelik olarak yerli kaynakların zengin donanımlara sahip olduklarını göstermiştir. Özellikle de kültür aktarımında ve dil öğretim yaklaşımlarında büyük farklılıklar olduğu açık bir şekilde görülmektedir.

Alanyazın taraması sonucu ulaşılan bilgiler ışığında çalışmamızın, yabancılar Türkçe öğretimi yapan “yerli kaynaklı” web 2.0 araçlarının nicel olarak sayısının artması ve içerik olarak daha nitelikli hale gelmesine yönelik, önemli bir adım olacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra çalışmamızın, web 2.0 araçları hakkında görüşlerine başvurulmuş öğreticilerde de bir farkındalık oluşturduğu ve bu araçların kullanımının artacağı, hatta yeni fikirlerle öğreticilerin önümüzdeki zaman dilimlerinde öğrencilere

yönelik yeni ders içi ve ders dışı “teknolojik materyaller” üretecekleri öngörülmektedir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren-örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler verilmiştir.

3. 1. Araştırma Modeli

“Yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanmış 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı eğitsel web sitelerinin kullanılabilirliklerine yönelik öğretmenlerin algı ve görüşleri nelerdir?” problemini konu alan bu çalışma karma modeldedir. “Karma yöntemler, bir çalışmada nitel ve nicel araştırmaların ve bunların verilerinin birleştirilmesini ya da bütünleştirilmesini gerektirmektedir” (Creswell, 2017: 14).

Çalışmada karma araştırma tasarımlarından, “tamamen karma eşzamanlı eşit statülü tasarım” kullanılmıştır. Bu karma araştırma modeli, nitel ve nicel aşamaların eşit ağırlıkta olduğu ve bunların araştırmanın bir ya da birden fazla bileşeninde aynı anda karma yapıldığı tasarım modelidir (Aktaran: Baki ve Gökçek, 2012: 13-15). Nicel verilerin analizinde ‘tarama yöntemi’, nitel verilerin analizinde ise ‘durum çalışması’ yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmada belirlenmiş bir kitleden veri toplayarak kitlenin özellikleriyle, vâd olan bir durumu ortaya koymak amacıyla “survey (tarama) modeli” kullanılmıştır.

Bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre, görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalara “tarama araştırmaları” denir. Tarama araştırmaları genellikle şu üç özelliğe sahiptirler:

1. Büyük bir topluluğun bir konuyla ilgili görüşlerinin ya da özelliklerinin

(inanç, bilgi, tutum, kaygı, ilgi vb.) betimlenmesi için, topluluğu temsil edebilecek insanlardan oluşan bir parçası seçilir. Evrenden örneklemin seçilmesi.

2. Araştırma için ihtiyaç duyulan verileri toplama süreci, veri kaynakları olan kişilere yöneltilen sorulara verilen cevaplara dayalıdır.
3. Veriler, özelliği betimlenecek topluluğun her bir bireyinden değil, bu topluluğu temsil eden bir parçasından, yani örneklemden toplanır” (Aktaran: Büyüköztürk *vd.*, 2018: 184).

Tarama yöntemi, taranan olgunun zaman içindeki değişimini değil, herhangi bir andaki durumunu tanımlamak için tercih edilen araştırma türüdür. Çalışmada EWSDÖ yardımıyla eğitsel web sitelerinin zaman içindeki kullanılabilirliğinin değişimi değil, bugünkü son hâli ile kullanılabilirlikleri, öğretmenler tarafından değerlendirilmiştir.

Durum çalışması, çerçevesi çizili sınırlı bir konunun detaylı şekilde incelenmesi ve konu hakkında çeşitli veri toplama araçlarının (gözlemler, görüşmeler, dokümanlar) kullanılması ile araştırmacıya betimleme yapabilme fırsatı sunan nitel araştırma modeli olarak tanımlanmaktadır (Aktaran: Subaşı ve Okumuş, 2017: 420). Çalışmada kullanılan Öğretici Görüşme Formu (ÖGF) ile öğretmenlerden, alan yeterlilikleri ve eğitsel web siteleri hakkındaki görüşleri alınmıştır.

Çalışma, amaçsal örnekleme çeşitlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile ulaşılan 100 öğretici ile yürütülmüştür. Ölçütümüz, öğretmenlerin eğitsel web sitelerini öğretim amacıyla yardımcı materyal olarak kullanmış olmaları ve çalışmaya gönüllü katılmayı kabul etmiş olmalarıdır. Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği, 3DTEWS, TÖEWS ve TÖPEWS için ayrı ayrı uygulanmıştır.

3. 2. Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu

Bir araştırma için evren (population, universe), soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin (ölçümlerin) elde edildiği canlı ya da cansız varlıklardan oluşan büyük gruptur. Örneklem (sample), özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen onun sınırlı bir parçası; örnekleme (sampling) ise evrenin özelliklerini belirlemek, tahmin

etmek amacıyla onu temsil edecek uygun örnekleri seçmeye yönelik süreci ve bu süreçte gerçekleştirilen tüm işlemleri tanımlar (Aktaran: Büyüköztürk *vd.*, 2018: 82-83).

Çalışmamızın evrenini “Türkiye’de ve dünyada yabancılara Türkçe öğreten bütün öğretmenler ve Türkçenin öğretimi amaçlı kullanılan eğitsel web siteleri” oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme için ise amaçsal örnekleme çeşitlerinden “ölçüt örnekleme yöntemi” kullanılmıştır (Bilici, 2019). Ölçüt örnekleme için kullanılan kriterler, 3DTEWS, TÖEWS ve TÖPEWS’yi öğretim amaçlı yardımcı materyal olarak kullanmak ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmek olarak belirlenmiştir. Kriterlere uyan, 100 yabancılara Türkçe öğreticisi çalışma grubumuzu oluşturmuştur.

Çalışma grubumuzu oluşturan öğretmenlerin çalıştıkları kurumlar ve sayı dağılımları şu şekildedir: Kastamonu Üniversitesi TÖMER (13), Sakarya Üniversitesi TÖMER (13), Karabük Üniversitesi TÖMER (10), İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER (10), Milli Eğitim Bakanlığı (6), Ankara Üniversitesi TÖMER (5), Yunus Emre Enstitüsü (5), Gaziantep Üniversitesi TÖMER (4), Uludağ Üniversitesi ULU TÖMER (4), İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi TÖMER (2), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi TÖMER (2), İstanbul Üniversitesi DİLMER (2), Yurtdışı Özel Dil Kursları (2), Gelişim Üniversitesi TÖMER (2), Avrupa Meslek Yüksekokulu (2), Afyon Kocatepe Üniversitesi TÖMER (1), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi DİLMER (1), Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi TÖMER (1), Akdeniz Üniversitesi TÖMER (1), İstanbul Altınbaşak Üniversitesi TÖMER (1), Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü TÖBİ (1), İstanbul Medeniyet Üniversitesi TÖMER (1), Uşak Üniversitesi TÖMER (1), İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi TÖMER (1), Kocaeli Üniversitesi DİLMER (1), Pamukkale Üniversitesi PADAM (1), Saraybosna Maarif Vakfı Okulları (1), Süleyman Demirel Üniversitesi TÖMER (1), YouTuber (1), Turqua Group (1), Haliç Üniversitesi TÖMER (1), Kırklareli Üniversitesi TÖMER (1), Şu an görev yapmıyor (1).

Çalışma grubuyla ilgili cinsiyet, yaş ve deneyim bilgilerine Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5: Örneklemle İlgili Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Kadın	65	65
Erkek	35	35
Yaş	f	%
23	1	1
24	4	4
25	11	11
26	8	8
27	7	7
28	5	5
29	7	7
30	12	12
31	11	11
32	10	10
33	6	6
34	5	5
35	4	4
36	1	1
37	2	2
38	2	2
39	1	1
40	1	1
48	1	1
54	1	1
Deneyim (Yıl Olarak)	f	%
1	33	33
4	37	37
8	27	27
13	2	2
15+	1	1

3. 3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla tarafımızdan oluşturulan “Öğretici Görüşme Formu” (Ek3) ile Ateş’e ait “Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği” (Ek5) nden faydalanılmıştır.

3. 3. 1. Öğretici Görüşme Formu

Görüşme formunda öğretmenlerin; yaşı, cinsiyeti, alanda görev yaptığı kurumlar, alanda yurt içi ve yurt dışı çalışma süreleri, alanda takip ettiği ve faydalı bulduğu eğitsel web siteleri, teknolojik araç ve gereçleri sınıf içinde kullanma düzeyi gibi çoğunlukla demografik özelliklerine ve alan hâkimiyetlerine yönelik sorular bulunmaktadır. Bu görüşme formu öğretmenlerimizin alana hâkimiyetlerini ve daha önceden sıkça deneyimledikleri eğitsel web siteleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır.

Öğretici Görüşme Formu hazırlanırken iki eğitim teknolojileri, iki yabancılar Türkçe eğitimi, bir ölçme ve değerlendirme ile bir psikolojik danışmanlık ve rehberlik olmak üzere altı uzman görüşüne başvurulmuştur. Gerekli düzeltmeler yapılmış ve uygun hâle getirilerek öğretmenlere uygulanmıştır.

3. 3. 2. Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği

Uzman öğretmenlerden hakkında bilgi sahibi oldukları eğitsel web sitelerini değerlendirmeleri istenmiştir. “Ölçeğin Lawshe tekniğiyle hesaplanan kapsam geçerlik oranı 0.90; puanlayıcılar arası güvenilirliğe dayalı olarak hesaplanan güvenirlik katsayısı ise 0.80’dir” (Ateş, 2010). “Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucunda “Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği” nin nihai hali 41 maddeden oluşmaktadır (Ek-1). Ölçek maddeleri, 0 ile 4 arasında (0: 0 puan/Gözlenmedi, 1: 1 puan/Zayıf, 2: 2 puan/Orta, 3: 3 puan/İyi, 4: 4 puan/Çok iyi) puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan ise 164’tür. Ayrıca, ölçeğin nihâi hâli 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar ve alt boyutlara ait madde sayıları ise şu şekildedir:

1) Hedefler (4)

- 2) İçerik (8)
- 3) Öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme (7)
- 4) Tasarım ve görsel bileşenler (4)
- 5) Yönlendirme ve kullanım kolaylığı (6)
- 6) Gizlilik ve güvenlik (4)
- 7) Teknik özellikler (8)” (Ateş, 2010).

3. 4. Verilerin Toplanması

Çalışma verilerinin toplanması için gerekli izinler (Ek 4) alındıktan sonra “Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği” ve “Öğretici Görüşme Formu” öğretmenlere Kasım 2019 - Nisan 2020 tarihleri arasında uygulanmıştır. 100 öğreticiden alınan veriler “IBM SPSS Statistics 21” ve “Microsoft Excel” programları yardımıyla analiz edilmiştir. Formu ve ölçeği doldurmak için 110 öğreticiye bizzat telefon numarası, e-posta adresi veya sosyal medya (Facebook, Instagram vs.) aracılığıyla ulaşılmıştır. 10 öğreticinin verileri eksiklikler nedeniyle kullanıma uygun görülmemiştir. Çalışmanın uygulama bölümünde yapılması gerekenler süreç boyunca adım adım anlatılmış ve herhangi bir sorun olduğunda da yüz yüze veya görüntülü görüşme yapılarak destek verilmiştir. Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi yapan yaklaşık 80 TÖMER’e çalışma hakkında etik kurul kararı ile birlikte yapılması gereken ölçeklere dair bilgilendirmeler e-posta yoluyla iletilmiştir. Ancak devlet üniversitelerinin birkaç TÖMER’i dışında herhangi bir geri dönüş olmamıştır. Sosyal medya aracılığıyla ve alanda çalışan öğretmenlere doğrudan e-posta ile bilgilendirme mesajı atılarak ulaşılmaya çalışılmıştır. Burada da 200’e yakın öğreticiden çok azı geri dönüşte bulunmuş ve çalışmaya destek vermiştir. Özetlemek gerekirse otuzdan fazla üniversite ve kurumdan gönüllülük esasına uygun bir şekilde ve büyük bir bölümüyle yüz yüze görüşülerek form ve ölçeğin doldurulması sağlanmıştır. Verilerin 30’u doğrudan elle toplanırken, 80’i ise Google Formlar aracılığıyla toplanarak işlenmiştir. 110 toplam geri dönüş içerisinde 10 öğreticinin verileri eksik değerlendirmeler olduğu için çalışmaya dâhil edilememiştir.

Çalışmamızın özelinde seçilen üç web 2.0 aracının (3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı) tercih edilme kriterlerine, öğretmenlerle yuvarlak masa etrafında yapılan “beyin fırtınası” sonucunda ulaşılmıştır. Katılan tüm

öğreticilerin kararlaştırılan 20 maddede hemfikir olduğu gözlemlenmiştir. Bu kriterler şu şekildedir:

1. Ücretsiz olması ve herkesin kullanımına açık olması,
2. “Okuma-Anlama, Dinleme, Konuşma ve Yazma” olmak üzere dört temel dil becerisine yönelik hazırlanmış olması,
3. Videolarla ve günlük hayattan diyaloglarla desteklenmesi,
4. Türkçe dışında “İngilizce, Arapça, Rusça” dil desteği sunulması, (Bu 3 dil üç eğitsel web sitesi için de ortaktır. Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesinde Fransızca dil desteği, 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesinde Fransızca, İspanyolca, Çince, Arnavutça, Boşnakça, Uygurca dil desteği de bulunmaktadır).
5. Kelime öğretimine yönelik “sözlük” çalışmalarının olması,
6. Özgün etkinliklerin ve oyunların olması,
7. Siteyi tanıma, anlama adına tanıtım videolarının ve görsellerin sunulması,
8. Yardım menüsü ya da kullanım kılavuzu kısımlarının bulunması ve kolay ulaşılabilir olması,
9. Metinlerin ve etkinliklerin güncel olmaları,
10. Kolay ulaşılabilir ve ön yüzünün kullanışlı olması,
11. Metinlerin ve etkinliklerin güvenilir ve tutarlı olması,
12. Metinlerin, etkinliklerin, videoların A1 seviyesine uygun, anlaşılır ve öğretici olması,
13. Seslendirmelerin ve videoların profesyonel ekipler tarafından hazırlanmış olması,
14. Yabancılarla Türkçe öğretimi alanında deneyimli öğretmenlerin katkılarıyla hazırlanmış olması,
15. Metinlerde, etkinliklerde kullanılan görsellerin açık, anlaşılır ve kalıcı olması,
16. Öğrencilerin, mekan ve zaman fark etmeksizin bir kısıtlama olmadan internetin olduğu her yerde cep telefonundan, tabletten ve bilgisayardan sitelere ulaşabilmeleri,
17. Öğrenciler için tekrar tekrar izlenebilir ve uygulanabilir olması,
18. A1 düzeyine uygun, olması gerekli konuların tamamını kapsaması,
19. Öğrencilerin hatalarını görme ve kendi kendilerine düzeltme imkanı sunması,

20. Üç eğitsel web sitesinin de amacının ve hedef aldığı kullanıcı kesiminin açık bir şekilde görülmesi.

3. 5. Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında nicel ve nitel veriler toplanmıştır. Nitel veriler öğretmenlerin “3DTEWS, TÖEWS ve TÖPEWS” hakkındaki görüşleridir. Bu görüşler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Nicel veriler “IBM SPSS Statistics 21” paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öğreticilerin, Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği puanları ile cinsiyet, eğitimde teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim alıp almama durumları ve eğitimde teknolojiyi kullanma konusunda kendilerini yeterli görüp görmeme durumlarına yönelik düşünceleri arasında anlamlı ilişki olup olmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklem t (Independent-Samples T-Test) testi kullanılmıştır. İlişkisiz örneklem t-Testini yapabilmek için verilerin normal dağılım göstermesi gerekmektedir (Can, 2019). Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini incelemek için veri sayısı 30’un üstünde olduğu için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır (Can, 2019). Bu testin sonuçlarına ait veriler Tablo 6’da verilmiştir:

Tablo 6: Normallik Testi Değerleri

	Kolmogorov-Smirnov
	p
3 Dakikada Türkçe	.200
Türkçe Öğreniyorum	.191
Türkçe Öğretim Portalı	.200

Tablo 6’da yer alan bulgular öğretmenlerin Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeğine, 3DTEWS, TÖEWS ve TÖPEWS’ye yönelik değerlendirmelerini yansıtan toplam ölçek puanlarına ait normallik dağılımı analizi sonuçlarını göstermektedir. Kolmogorov-Smirnov testi anlamlılık değeri 0.05’ten büyük olduğu için verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Can, 2019).

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu kısımda araştırma boyunca toplanan nicel ve nitel verilerin analizlerine yer verilmiştir.

4. 1. Nicel Verilerin Analizi

Öğreticilerin, Cinsiyet ve Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeğine verdikleri yanıtlara ait puanlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Bu araştırma için ilişkisiz örneklem T-Testi kullanılmıştır. Araştırma ile ilgili bulgular aşağıda Tablo 7’de verilmiştir:

Tablo 7: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Değerlendirilen	Eğitsel Web Sitesi	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
3 Dakikada Türkçe	Kadın	65	110.89	24.83	63.457	1.015	.314	
	Erkek	35	105.20	27.71				
Türkçe Öğreniyorum	Kadın	65	121.93	23.69	63.948	.607	.546	
	Erkek	35	118.71	26.19				
Türkçe Öğretim Portalı	Kadın	65	130.16	18.62	65.500	1.979	.052	
	Erkek	35	122.05	20.02				

Tablo 8’de görüldüğü gibi, 3 Dakikada Türkçe sitesine verilen yanıtlar cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(63.457) = 1.015, p < .05$).

Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesine verilen yanıtlar da cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(63.948) = .607, p < .05$). Son olarak Türkçe Öğretim Portalı sitesine verilen yanıtlarda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(65.500) = 1.979, p < .05$).

Tablo 8: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Öğreticilerin Teknoloji Kullanımı İle İlgili Eğitim Alıp Almamama Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Değerlendirilen	Teknoloji							
Eğitsel	Web	Kullanımı						
Sitesi		İle İlgili	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
		Eğitim						
		Alma						
		Durumu						
3	Dakikada	Evet	41	109.80	25.58	87.682	.291	.771
	Türkçe	Hayır	59	108.27	26.29			
		Evet	41	123.19	23.78	89.01	.817	.416
	Türkçe	Hayır	59	119.15	25.07			
		Evet	41	131.56	20.02	81.997	1.813	.073
	Türkçe	Hayır	59	124.38	18.59			
	Öğreniyorum							
	Öğretim Portalı							

Tablo 8’de görüldüğü gibi, 3 Dakikada Türkçe sitesine verilen yanıtlar öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim alıp almamama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(87.682) = .291, p < .05$). Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesine verilen yanıtlar da öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim alıp almamama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(89.011) = .817, p < .05$). Son olarak Türkçe Öğretim Portalı sitesine verilen yanıtlarda öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim alıp almamama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(81.997) = 1.813, p < .05$).

Tablo 9: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Öğreticilerin Teknoloji Kullanımlarında Kendilerini Yeterli Bulma/ Emin Olmama Durumlarına Göre T-Testi Sonuçları

Değerlendirilen	Teknoloji							
Eğitsel	Web	Kullanımlarında						
Sitesi		Kendilerini	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
		Yeterli Bulma /						
		Emin Olmama						
		Durumları						
		Yeterliyim	69	109.42	26.06	58.263	.299	.766
3	Dakikada	Yeterli olup	31	107.74	25.86			
Türkçe		olmadığımdan						
		emin değilim						
		Yeterliyim	69	122.59	25.66	68.021	1.160	.250
Türkçe		Yeterli olup	31	116.83	21.60			
Öğreniyorum		olmadığımdan						
		emin değilim						
		Yeterliyim	69	127.85	21.06	77.599	.452	.653
Türkçe		Yeterli olup	31	126.16	15.37			
Öğretim Portalı		olmadığımdan						
		emin değilim						

Tablo 9’da görüldüğü gibi, 3 Dakikada Türkçe sitesine verilen yanıtlar öğretmenlerin teknoloji kullanımlarında kendilerini yeterli bulma / emin olmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(58.263) = .299, p < .05$). Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesine verilen yanıtlar da öğretmenlerin teknoloji kullanımlarında kendilerini yeterli bulma/emin olmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(68.021) = 1.160, p < .05$). Son olarak Türkçe Öğretim Portalı sitesine verilen yanıtlarda öğretmenlerin teknoloji kullanımlarında kendilerini

yeterli bulma / emin olmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(77.599) = .452, p < .05$).

Özetlemek gerekirse, Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeğine verilen yanıtlar; cinsiyet, teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim alıp almamama durumu ve teknoloji kullanımlarında kendilerini yeterli bulma/ emin olmama durumlarına göre her biri ayrı bir tablo ile nicel veriler ışığında yukarıda sunulmuştur. Çalışmada öğretmenlerden elde edilen nitel görüşlerin cinsiyet, teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim alıp almamama durumu ve teknoloji kullanımlarında kendilerini yeterli bulma / emin olmama durumlarına göre oluşan görüşler arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Dolayısıyla öğretici yanıtlarının çalışma için nesnel bir sonuç ortaya koyduğunu söylemek mümkündür.

4. 2. Betimsel İstatistikler ve Nitel Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında Yabancılar Türkçe öğretmenlerine uygulanan Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği (EWSDÖ) puanlarına ait veriler sunulmuştur. Öğreticiler, 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı eğitsel web sitelerini kullanarak bu ölçeğe yanıt vermiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 164 en düşük puan ise 0'dır. Verilen yanıtlar incelendiğinde 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesi için öğretmenlerin, EWSDÖ toplam puan ortalaması 108.90 (% 66.40), Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesi için 120.81 (% 73.66) ve Türkçe Öğretim Portalı için ise 127.33 (% 77.64) olarak hesaplanmıştır. Bu değerlere bakıldığında öğretmenler tarafından en kullanışlı bulunan site, Yunus Emre Enstitüsü'ne ait Türkçe Öğretim Portalı olmuştur.

Aşağıda üç başlık altında sırasıyla 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı eğitsel web sitelerine ait "EWSDÖ" sonuçları grafiklerle açıklanmıştır.

4. 2. 1. 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesine Ait Veriler

3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesi için EWSDÖ'ye verilen yanıtların ölçeğin alt boyutlarına göre özeti Şekil 7'de verilmiştir:

Şekil 7: 3 Dakikada Türkçe Sitesi İçin EWSDÖ'ye Verilen Yanıtlar

100 öğreticinin 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesine verdikleri yanıtlar sonucunda 7 alt boyutta yukarıdaki şekil oluşmuştur. Şekle göre öğretmenlerin sitenin “teknik özellikleri”ni % 83.13 ile olumlu buldukları görülmektedir. Buna sebep olarak sitenin her yaştan ve her düzeyde bilgisayar kullanıcıları için oldukça basit bir kullanım sunması söylenebilir. “İçerik” olarak % 79.06, “tasarım ve görsel” olarak % 78.88 ile sonuçlanması sitenin öğrencilere sunduğu özgün ve güncel içerikten kaynaklanmaktadır. Bununla ilgili öğretmenlerin site hakkında görüş belirttikleri kısımdaki şu ifadeleri bu sonucu doğrular niteliktedir:

Ö17: Bu sitede Türkçe öğrenmek isteyen, temel düzeyde sahip olması gereken bilgileri öğrenebilir. Etkinlik bakımından yeterli bir sitedir. Temel Türkçe için tavsiye edebileceğim bir sitedir.

Ö89: Etkinlikler çok güzel. Dört temel beceride öğrenciye hitap eden, görsellerle süslenen etkinliklerin olması daha etkileyici.

Site “hedefler” boyutunda kullanıcının anlayacağı basitlikte bir ortam sunmaktadır. Ancak ayrı bir şekilde hedeflerin neler olduğunu açıklamadığı için şekilde de görüldüğü gibi % 68.06 oranında orta düzey bir sonuca ulaşılmıştır. Hedefler anlamında eksikliklerin olduğunu öğretmenlerin belirttikleri şu ifadelerden de anlamak mümkündür:

Ö15: Hedefler belirtilmemiştir. İçerikten yola çıkarak hedeflerle ilgili değerlendirme yapabildim.

Ö25: Sitenin kullanımı ile ilgili yeterli açıklama ve bilgi mevcut değil.

“Öğrenme, öğretme ve değerlendirme” boyutunda öğretmenlerin yanıtlarıyla oluşan oran % 64.04 olarak görülmektedir. Bu düşük oranı, sitenin etkinliklerden veya ders anlatımlarından sonra ölçme-değerlendirmeye yönelik bir kısmının olmamasına bağlayabiliriz. Ancak tabi ki öğretme anlamında öğretmenlerin sitenin içeriğini beğenmelerine rağmen (% 79.06) istedikleri düzeyde olmadığını anlamaktayız. Öğrenme, öğretme ve değerlendirmeye yönelik öğretmenlerin şu ifadeleri özellikle de öğrenme-öğretme özelinde oranın neden düşük kaldığını anlatmaktadır:

Ö19: Site dört temel becerisinde seviyelere uygun örnekler sunulmaya çalışılsa da dilbilgisi temelli tasarlanmış bir programdır. Videolarda ve etkinliklerde seviye üstü çok fazla yapı bulunmaktadır.

Ö22: Bölüm sonlarına öğrencilerin kendilerini değerlendirecekleri sınavlar eklenebilir.

Gizlilik ve güvenlik hakkında öğretmenlerin verdikleri yanıtlar göstermektedir ki 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesi “gizlilik ve güvenlik” (% 58.13) açısından kullanıcıları memnun etmemektedir. Ancak görüş belirten öğretmenlerin hiçbiri bu konu hakkında karşılaştığı sorunu görüşler kısmında belirtmediğinden bu durum hakkında örnek verilememiştir.

Son olarak sitenin yönlendirme ve kullanım kolaylığı anlamında % 51.08 ile en düşük oranda olduğu görülmektedir. Bu başlıkla ilgili öğretmenler karşılaştıkları sıkıntılı durumları şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö26: Site ilk açıldığında, sitenin nasıl kullanılacağına dair bir bilgilendirme ve yönlendirme bölümü yok.

Ö78: Mobilden giriş yapıldığında site çok iyi çalışmamaktadır.

Şekilden hareketle 7 başlıkla ilgili hem nicel hem de nitel görüşler ışığında tespit edilen bulgular ortaya koyulmuştur. Öğretmenlerin 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesini teknik özellikler ve içerik, tasarım ve görsel boyutuyla iyi; hedef, öğrenme-

öğretme ve değerlendirme boyutuyla orta; gizlilik ve güvenilirlik, yönlendirme ve kullanım kolaylığı boyutuyla ise zayıf buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğreticilerin, Öğretici Görüşme Formunda site hakkında paylaştıkları görüşler incelenmiş ve dört başlık altında temalaştırılmıştır: 1. Konuşma ve Dinleme Becerilerine Yönelik Görüşler, 2. Sitenin Geliştirilmesine Yönelik Görüşler, 3. Site Hakkında Olumlu Görüşler, 4. Site Hakkında Olumsuz Görüşler.

Tablo 10: Öğreticilerin 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Konuşma ve Dinleme Becerilerine Yönelik Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Konuşma ve dinleme becerilerine yönelik görüşler	Konuşma becerilerinin geliştirilmesi	Ö ₁₀ , Ö ₈₃
	Konuşma etkinliklerinin önemli bulunması	Ö ₆₇ , Ö ₈₃
	Dinleme etkinlikleri gözden geçirilmesi	Ö ₁₈ , Ö ₅₇ , Ö ₈₂ , Ö ₈₆

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde konuşma ve dinleme etkinliklerine yönelik; “konuşma becerilerinin geliştirilmesi”, “konuşma etkinliklerinin önemli bulunması” ve “dinleme etkinliklerinin gözden geçirilmesi” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Konuşma becerilerinin geliştirilmesi konusundaki bazı örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö₁₀: Konuşma becerisindeki etkinlik öğrencilerin işini zorlaştırıyor, anlaşılmıyor.

Ö₈₃: Sitedeki konuşma etkinliği bu anlamda eksik sayılabilir.

Konuşma etkinliklerinin önemli bulunması hakkındaki örnek öğretici görüşleri:

Ö₆₇: Konuşma etkinlikleri barındırması sebebiyle ilgi çekici.

Ö₈₃: Konuşma ve dinleme becerilerinin etkinliklerinde etkileşim/

interaktif önemlidir.

Son olarak dinleme etkinliklerinin gözden geçirilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö18: Dinleme kayıtlarının hızı düşürülebilir.

Ö82: Dinleme etkinliklerinin tekrar gözden geçirilmesinin daha iyi olacağını düşünmekteyim.

Tablo 11: Öğreticilerin 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Sitenin Geliştirilmesine Yönelik Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Sitenin Geliştirilmesine Yönelik Görüşler	İletişim için anket, forum, yorum kısımlarının eklenmesi	Ö ₁ , Ö ₆₄
	Öğrencilerin için özdeğerlendirme kısımlarının eklenmesi	
	Değişen koşullara ayak uydurması adına sürekli güncellenmesi	Ö ₂₂ , Ö ₆₆
	Farklı etkinlik ve alıştırmaların eklenmesi	Ö ₄₉ , Ö ₅₃ ,
	Videolu görsel veya sözlük gibi kelime öğretimi çalışması yapılması	Ö ₂₂ , Ö ₃₃ , Ö ₈₃ , Ö ₈₇ , Ö ₆₈ , Ö ₈₃ , Ö ₉₄ ,
	Kullanılan fotoğraf ve videoların geliştirilmesi	
	Dil seçeneklerinin arttırılması	Ö ₆₀ , Ö ₈₅ , Ö ₄₁ ,
	İçeriğin zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi	Ö ₂₉ , Ö ₄₅ ,
	Grammer konularının arttırılması ve anlatımının geliştirilmesi	Ö ₄₆ , Ö ₁₀₀

Telefon uygulamasının yapılması	Ö ₅₆ , Ö ₈₂ Ö ₁₉ ,
Diğer düzeylerin de (A2, B1, B2, C1) eklenmesi	Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₉ , Ö ₅₁ , Ö ₅₄ , Ö ₆₆ , Ö ₆₉ , Ö ₈₁ , Ö ₈₄

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde sitenin geliştirilmesine yönelik görüşler temasına yönelik; “iletişim için anket, forum, yorum kısımlarının eklenmesi”, “öğrencilerin için özdeğerlendirme kısımlarının eklenmesi”, “değişen koşullara ayak uydurması adına sürekli güncellenmesi”, “farklı etkinlik ve alıştırmaların eklenmesi”, “videolu görsel veya sözlük gibi kelime öğretimi çalışması yapılması”, “kullanılan fotoğraf ve videoların geliştirilmesi”, “dil seçeneklerinin artırılması”, “içeriğin zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi”, “gramer konularının artırılması ve anlatımının geliştirilmesi”, “telefon uygulamasının yapılması” ve “diğer düzeylerin de (A2, B1, B2, C1) eklenmesi” konularında olduğu anlaşılmıştır.

İletişim için anket, forum, yorum kısımlarının eklenmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö1: İletişim için anket, forum, yorum kısımları eklenmelidir.

Ö64: Forum ve sohbet kısımlarının eklenmesi, öğrenci için güdüleyici ve etkili olur.

Öğrencilerin için özdeğerlendirme kısımlarının eklenmesi hakkındaki örnek öğretici görüşleri:

Ö22: Bölüm sonlarına öğrencilerin kendilerini değerlendirecekleri sınavlar eklenebilir.

Ö66: Ölçme değerlendirmeye ağırlık verilmeli.

Değişen koşullara ayak uydurması adına sürekli güncellenmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö49: Sitenin değişen durumlara ve koşullara ayak uydurması adına sürekli

güncellenmelidir.

Ö53: Güncellenmeli.

Farklı etkinlik ve alıştırmaların eklenmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö33: Sitede daha fazla eğitici içerik ve etkinlik uygulaması olabilir.

Böylelikle çeşitlilik artmış olur.

Ö87: Konularla ilgili farklı daha işlevsel etkinlikler eklenebilir.

Videolu görsel veya sözlük gibi kelime öğretimi çalışması yapılması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö83: Öğrencinin destek alabileceği materyaller, somutlaştırmak için konularla ilgili poster, harita vb. alanlar sözcük öğretimi için tercih edilebilir.

Ö94: Biraz daha geliştirilebilir ve kelime öğretimi çalışması da yapılabilir videolu görsel sözlük gibi.

Kullanılan fotoğraf ve videoların geliştirilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö85: Tasarım noktasında biraz daha dikkat çekici resimler ve efektler kullanılabilir.

Ö60: Bazı fotoğraflar ve videolar geliştirilebilir.

Dil seçeneklerinin arttırılması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö29: Dil seçenekleri arttırılabilir.

Ö45: Birkaç dil daha eklenebilir.

İçeriğin zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö46: İçerik olarak zenginleştirilmeye ihtiyacı vardır.

Ö100: Geliştirilmesi gerekiyor.

Grammer konularının arttırılması ve anlatımının geliştirilmesi konusundaki

örnek öğretici görüşleri:

Ö56: Sitenin sistemi oldukça iyi fakat gramer konuları daha fazla olmalı ve geliştirilmelidir.

Ö82: Gramer anlatımında kullanılan dilin, seviyeye uygun şekilde sadeleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum

Telefon uygulamasının yapılması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö19: Telefon uygulaması da yapılmalıdır.

Son olarak diğer düzeylerin de (A2, B1, B2, C1) eklenmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö1: Sadece A1 için değil diğer seviyelerde de etkinlik ve video eklenmelidir.

Ö51: Sitede sadece A1 seviyesi için hazırlanmış içerikler var en yakın zamanda diğer kurlar içinde uygun bir çalışma yapılır umarım.

Tablo 12: Öğreticilerin 3 Dakıkada Türkçe Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumlu Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Site Hakkında Olumlu Görüşler	Temel düzey Türkçe için tavsiye niteliğinde olması	Ö ₁₇ , Ö ₃₈ , Ö ₇₁
	Sitenin oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi	Ö ₂₇ , Ö ₃₁ , Ö ₃₂ , Ö ₃₇ , Ö ₃₉ , Ö ₄₅ , Ö ₅₄ , Ö ₆₁ , Ö ₇₁ , Ö ₇₃ , Ö ₇₉ , Ö ₈₄ , Ö ₉₉
	Öğrencinin motivasyonunu etkilemesi	Ö ₁₈ , Ö ₃₀ , Ö ₇₃
	İyi bir proje ve gelişime açık olması	Ö ₂₈ , Ö ₅₂ , Ö ₉₆
	Etkinlik bakımından yeterli	

görülmesi	Ö ₁₇ , Ö ₈₉
Konu tekrarı ve pekiştirme için önemli bir yardımcı kaynak olması	Ö ₁₈ , Ö ₂₂ , Ö ₃₅ , Ö ₃₈ , Ö ₅₅ , Ö ₆₇ , Ö ₈₁
Dil seçeneklerinin olması	Ö ₃ , Ö ₅₅ , Ö ₆₄ ,
Eğitim öğretim programlarına uygun olması	Ö ₁₇ , Ö ₄₆ , Ö ₈₀

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde site hakkında olumlu görüşlere yönelik; “temel düzey Türkçe için tavsiye niteliğinde olması”, “sitenin oldukça başarılı ve kullanışlı görülmesi”, “öğrencinin motivasyonunu etkilemesi”, “iyi bir proje ve gelişime açık olması”, “etkinlik bakımından yeterli görülmesi”, “konu tekrarı ve pekiştirme için önemli bir yardımcı kaynak olması”, “dil seçeneklerinin olması” ve “eğitim öğretim programlarına uygun olması” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Temel düzey Türkçe için tavsiye niteliğinde olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

- Ö17: Bu sitede Türkçe öğrenmek isteyen, temel düzeyde sahip olması gereken bilgileri öğrenebilir. Etkinlik bakımından yeterli bir sitedir. Temel Türkçe için tavsiye edebileceğim bir sitedir.
- Ö38: Tekrar amaçlı öğrencilerimle paylaşıyorum.

Sitenin oldukça başarılı ve kullanışlı görülmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

- Ö54: Genel olarak başarılı olduğu kanaatindeyim.
- Ö99: Çok faydalı ve devam etmesi gereken bir proje.

Öğrencinin motivasyonunu etkilemesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

- Ö18: Öğrencide dersi anlamamaktan kaynaklı motivasyon kaybının önüne geçebilir.
- Ö73: Hazırbulunuşluk düzeylerinin artması için önemlidir.

İyi bir proje ve gelişime açık olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö52: Güzel bir proje, ilerleyen yıllarda daha iyi olacaktır.

Ö96: Güzel bir uygulama ve geliştirilmeye müsait.

Etkinlik bakımından yeterli görülmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö89: Etkinlikler çok güzel. Dört temel beceride öğrenciye hitap eden, görsellerle süslenen etkinliklerin olması daha etkileyici.

Konu tekrarı ve pekiştirme için önemli bir yardımcı kaynak olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö18: Öğretici dersini anlattıktan sonra öğrencilerde konunun pekişmesini sağlamak için videoları izletebilir. Hedef dille ulaşamadığı öğrencilere bu videolar aracılığıyla ulaşabilir. Ayrıca hedef dille yapılan dersi anlamış olan öğrencinin de konuyu pekiştirmesini öğrenmede eksik kalan noktalarını tamamlamasını sağlayabilir.

Ö22: Öğrencilerin konuları anlamadıklarında ya da konu anlatıldıktan sonra konuyu pekiştirmek anlamında kullanılabilir.

Dil seçeneklerinin olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö3: Dil seçeneklerinin olması güzel yanlarından biri.

Ö64: Geliştirilirse çok güzel ve faydalı bir site olacağından eminim.

Eğitim öğretim programlarına uygun olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö46: Site eğitim ve öğretim programlarına uygundur.

Ö80: Site amacına ve işlevine oldukça uygun hazırlanmıştır.

Tablo 13: Öğreticilerin 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumsuz Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
	Kullanılan videolarının yetersiz ve sesletimlerin yanlış olması	Ö ₂ , Ö ₁₉ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄ , Ö ₆₇ , Ö ₇₅

		Ö ₁₅ , Ö ₂₄ , Ö ₇₂ , Ö ₇₈
Site	Hakkında	Teknik sorunların olması
Olumsuz Görüşler		
		Sitenin kullanımına dair bilgilerin yetersiz olması Ö ₂₅ , Ö ₂₆
		Sitenin zor ve kullanışsız olması Ö ₁₉ , Ö ₃₄
		Dil öğretiminde yetersiz olması Ö ₃₆ , Ö ₄₃ , Ö ₈₁
		Sitedeki konuların yetersiz olması Ö ₄₀ , Ö ₇₄
		Ara dil kullanımının olması Ö ₅₈
		Site tasarımının yetersiz olması Ö ₅₂

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde site hakkında olumlu görüşler; “kullanılan videoların yetersiz ve sesletimlerin yanlış olması”, “teknik sorunların olması”, “sitenin kullanımına dair bilgilerin yetersiz olması”, “sitenin zor ve kullanışsız olması”, “dil öğretiminde yetersiz olması”, “sitedeki konuların yetersiz olması”, “ara dil kullanımının olması”, “site tasarımının yetersiz olması” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Kullanılan videolarının yetersiz ve sesletimlerin yanlış olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö₁₉: Videolarda ve etkinliklerde seviye üstü çok fazla yapı bulunmaktadır.

Ö₇₅: Videolarda konuşulan dil hedef kitleye uygun değildir, videolar çok hızlı ve içerik yetersizdir geliştirilmesi gerekir.

Teknik sorunların olması hakkındaki örnek öğretici görüşleri:

Ö₂₄: Cevapların teyit edilmesi için tıklanması gereken büyüteç simgesi

etkinlikten kopuk ve büyüteç ikonu daha çok arama yapılacağı mesajı veriyor. Etkinliğin altına farklı bir ikonla teyit butonu konulabilir.

Ö78: Mobilden giriş yapıldığında site çok iyi çalışmamaktadır.

Sitenin kullanımına dair bilgilerin yetersiz olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö25: Sitenin kullanımı ile ilgili yeterli açıklama ve bilgi mevcut değil.

Sitenin zor ve kullanışsız olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö34: Daha kullanışlı olabilir.

Dil öğretiminde yetersiz olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö36: Türkçe öğretime yönelik çok fazla eksik içerik var. Yabancılar Türkçe Öğretimini destekler nitelikte değil.

Sitedeki konuların yetersiz olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö74: Sitede öğretilen konularda verilen örnekler daha zengin olsaydı daha iyi olurdu.

Ara dil kullanımının olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö58: Ara dil kullanımı olmamalı.

Site tasarımının yetersiz olması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö52: Bence site tasarımı yetersiz.

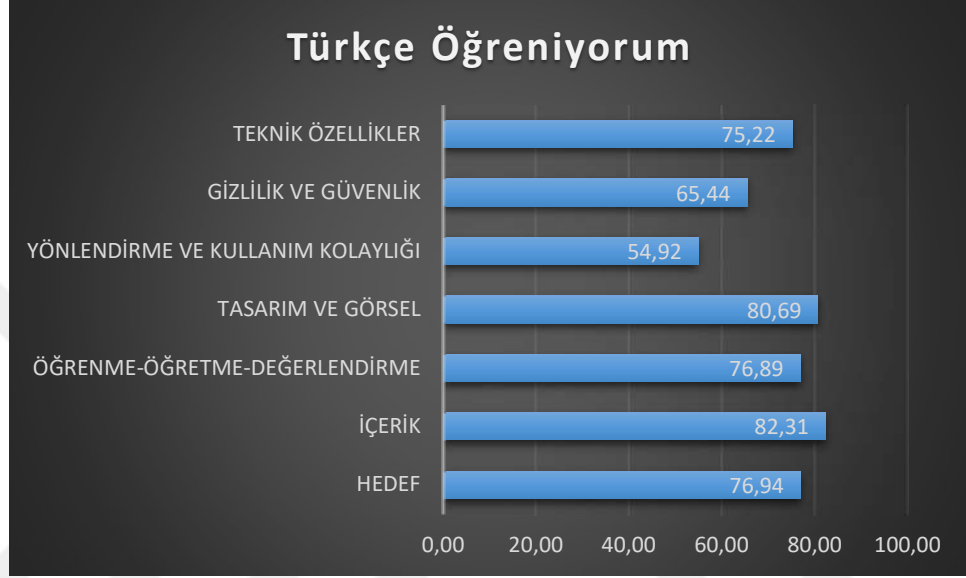
Öğreticilerin 28'i site hakkında herhangi bir görüş belirtmezken, 72'si ise görüş belirterek düşüncelerini paylaşmıştır. Özetlemek gerekirse bütün görüşler ortak düşünceler çerçevesinde dört başlık altında yer almıştır. Öğreticilerin 8'i sitenin becerilere dair artı ve eksi yönleri hakkında görüş belirtirken, 34'ü geliştirilmeli yönünde fikir belirtmiştir. Öğreticilerin 29'u olumlu görüşlerde bulunurken, 20'si site hakkında olumsuz görüşte bulunmuştur. Böylece site hakkında görüş belirten öğretmenlerin çoğunluğunun sitenin kullanımı hakkında doğrudan olumlu görüşe sahip

olduğu görülmektedir.

4. 2. 2. Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesine Ait Veriler

Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesi için EWSDÖ'ye verilen yanıtların ölçeğin alt boyutlarına göre özeti Şekil 8'de verilmiştir:

Şekil 8: Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi İçin EWSDÖ'ye Verilen Yanıtlar

100 öğreticinin Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesine verdikleri yanıtlar sonucunda 7 alt boyutta yukarıdaki şekil oluşmuştur. Şekle göre öğretmenlerin siteyi “içerik” olarak % 82.31 ile olumlu buldukları görülmektedir. Buna sebep olarak sitenin öğrencilere detaylı bir ders içeriği sağlaması durumu söylenebilir. “Tasarım ve görsel” olarak % 80.69 ile öğretmenlerin siteyi bu konuda da olumlu buldukları anlaşılmaktadır. Öğreticilerin iyi düzeyde olduğunu belirtmelerine sebep olarak deneyimli büyük bir ekibin önemli bir destekle (TÜBİTAK) sadece A1 düzeyinde bir site ortaya koymuş olmaları gösterilebilir. Bununla ilgili öğretmenlerin site hakkında görüş belirttikleri kısımdaki şu ifadeleri bu sonuçları doğrular niteliktedir:

İçerik,

Ö30: Site içinde var olan görseller ve sesler zengin içeriğe sahip. Dersleri düzenli tekrar eden ve takip eden herkes Türkçeyi bu site aracılığıyla kolaylıkla öğrenebilir.

Ö89: Görsel, işitsel olarak güzel içerikler barındırmakta. Özellikle soruların/görsellerin dinlenilmesi ardından yazılması ayrıca doğru/yanlış şeklinde dönütler verilmesi öğrencinin öğrenmesi açısından oldukça olumlu.

Tasarım ve görselliği,

Ö30: Site içinde var olan görseller ve sesler zengin içeriğe sahip. Dersleri düzenli tekrar eden ve takip eden herkes Türkçeyi bu site aracılığıyla kolaylıkla öğrenebilir.

Ö51: Site gayet iyi tasarlanmış.

Öğreticilerin bu iki alt boyutla (içerik, tasarım ve görsellik) beraber iyi düzeyde yanıtlar verdiği üç başlık; “hedef” (% 76.94), “öğrenme, öğretme ve değerlendirme” (% 76.89), “teknik özellikler” (% 75.22) olmuştur. Aşağıda yer alan öğretici görüşleri bu olumlu yanıtları destekler niteliktedir:

Hedef,

Ö3: Sitede hedeflerin verilip öğrenciye aktarılması güzel.

Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme,

Ö14: Öğrenciyle etkileşimin ve değerlendirme imkânlarının olması öğrenci için kendi ilerlemesini görebilme açısından çok faydalı.

Sitenin “gizlilik ve güvenlik” olarak % 65.44 ile orta, “yönlendirme ve kullanım kolaylığı” açısından % 54.92 ile zayıf olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gizlilik ve güvenlik olarak orta düzey çıkmasına sebep, siteye üye olurken pek çok bilgi istenmesi olabilir. Yönlendirme ve kullanım kolaylığı açısından ise zayıf bulunmasına sebep olarak, sitenin A1 düzeyindeki öğrenciler için yoğun içerik sunmasından dolayı karmaşık ve zor gelmesi durumu söylenebilir. Bununla ilgili öğretmenlerin site hakkında görüş belirttikleri kısımdaki şu ifadeleri sonuçları destekler niteliktedir:

Gizlilik ve güvenlik,

Ö25: Siteye kayıt olmak için çok fazla bilgi istiyorlar.

Yönlendirme ve kullanım kolaylığı,

Ö7: Öğrenci için kullanım çok zor.

Ö15: Site çok ayrıntılı sitede gezinmek bilgisayar bilgisi iyi olmayanlar için sorun oluşturur.

Şekilden hareketle 7 başlıkla ilgili hem nicel hem de nitel görüşler ışığında tespit edilen bulgular ortaya koyulmuştur. Öğreticilerin Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesini “içerik”, “tasarım ve görsel” boyutuyla iyi; “hedef”, “öğrenme, öğretme ve değerlendirme”, “teknik özellikler” boyutuyla orta; “gizlilik ve güvenilirlik”, “yönlendirme ve kullanım kolaylığı” boyutuyla ise zayıf buldukları sonucuna ulaşmıştır.

Öğreticilerin, Öğretici Görüşme Formunda site hakkında paylaştıkları görüşler incelenmiş ve üç başlık altında temalaştırılmıştır: 1. Sitenin Geliştirilmesine Yönelik Görüşler, 2. Site Hakkında Olumlu Görüşler, 3. Site Hakkında Olumsuz Görüşler.

Tablo 14: Öğreticilerin Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Geliştirilmesine Yönelik Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Sitenin Geliştirilmesine Yönelik Görüşler	Sitenin görsel (fotoğraf, video) açıdan geliştirilmesi	Ö ₂₂ , Ö ₂₄ , Ö ₅₃ , Ö ₈₆ Ö ₁₀₀
	Sitenin içerik olarak çeşitli konularda zenginleştirilmesi	Ö ₁₃ , Ö ₄₁ , Ö ₄₆ , Ö ₅₁ , Ö ₅₇ , Ö ₅₈ , Ö ₆₀ , Ö ₆₄ , Ö ₆₉
	Alıştırmaların iyileştirilmesi	Ö ₁₃ , Ö ₂₉
	Konu başlıklarının iyileştirilmesi	Ö ₂₄ , Ö ₄₅
	Mobil olarak kullanılması	Ö ₁₉ , Ö ₇₈

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde sitenin geliştirilmesine yönelik görüşler; “sitenin görsel (fotoğraf, video) açıdan geliştirilmesi”, “sitenin içerik olarak çeşitli konularda zenginleştirilmesi”, “alıştırmaların iyileştirilmesi”, “konu başlıklarının iyileştirilmesi”, “mobil olarak kullanılması” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Sitenin görsel (fotoğraf, video) açıdan geliştirilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö24: Sitede daha iyi görseller ve dikkat çekici renkler tercih edilebilir.

Ö100: Proje kapsamında yapılan güzel bir çalışma ama görüntü ve videoların iyileştirilmesi gerekebilir.

Sitenin içerik olarak çeşitli konularda zenginleştirilmesi hakkındaki örnek öğretici görüşleri:

Ö13: Çocuklara yönelik öğelere yer verilebilir.

Ö41: Daha fazla dil seçeneği olabilir.

Alıştırmaların iyileştirilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö29: Alıştırmalar çoğaltılabilir.

Konu başlıklarının iyileştirilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö45: Başlıklar daha ilgi çekici hale getirilebilir.

Mobil olarak kullanılması konusundaki örnek öğretici görüşleri:

Ö78: Artık öğrencilerin birçoğu bu tarz eğitimleri telefonla yapmak istiyor.

Mobil’e uygun hâle getirilebilirse çok daha iyi olacağına inanıyorum.

Tablo 15: Öğreticilerin Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumlu Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Site Hakkında Olumlu	Sitenin oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi	Ö ₁₄ , Ö ₁₇ , Ö ₂₆ , Ö ₂₈ , Ö ₃₄ , Ö ₅₂ , Ö ₅₇ , Ö ₆₇ ,

Görüşler	Ö ₆₈ , Ö ₇₁ , Ö ₇₂ , Ö ₇₃ , Ö ₈₀ , Ö ₉₂ , Ö ₉₄
Sözlük bölümünün olması	Ö ₂ , Ö ₅₂ , Ö ₆₇ , Ö ₇₁
Görsellerin (video, fotoğraf) gayet iyi ve kaliteli hazırlanması	Ö ₃ , Ö ₃₀ , Ö ₆₄ , Ö ₈₉
Öğrenciye yönelik olumlu ortamın olması	Ö ₃ , Ö ₁₅ , Ö ₂₇ , Ö ₃₀ , Ö ₃₃ , Ö ₃₉ , Ö ₇₃ , Ö ₈₉

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde site hakkında olumlu görüşlerin; “sitenin oldukça başarılı”, “kullanışlı ve faydalı görülmesi”, “sözlük bölümünün olması”, “görsellerin (video, fotoğraf) gayet iyi ve kaliteli hazırlanması” ve “öğrenciye yönelik olumlu ortamın olması” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Sitenin oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö28: Siteden haberdar değildim. Sayenizde öğrendim. Gayet başarılı. Teşekkürler.

Ö73: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimini veren üniversiteler bünyelerince bu gibi sitelerin çoğaltılması yabancıların Türkçeyi öğrenmeleri açısından faydalı olacaktır.

Sözlük bölümünün olması hakkındaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö52: Sözlük özelliği işlevsel olmuş. Kelimelerin telaffuzu, anlamı veriliyor ve cümle içinde kullanılmış.

Ö67: Sözlük uygulaması güzel ve ilgili kelimenin hangi konu içerisinde de yer aldığını belirtmesi sebebiyle oldukça başarılı.

Görsellerin (video, fotoğraf) gayet iyi ve kaliteli hazırlanması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö30: Site içinde var olan görseller ve sesler zengin içeriğe sahip.

Ö89: Görsel ve işitsel olarak güzel içerikler barındırmakta.

Öğrenciye yönelik olumlu ortamın olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö27: Siteyle ilgili bilgilendirme çok yeterlidir. Sorunlar ve çözüm önerileri gibi durumlar için destek alabilmek mümkündür. Öğrenciyi güdüleyici ve öğretimi destekleyici bir site olarak görülmektedir.

Ö30: Dersleri düzenli tekrar eden ve takip eden herkes Türkçeyi bu site aracılığıyla kolaylıkla öğrenebilir.

Tablo 16: Öğreticilerin Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumsuz Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Site Hakkında Olumsuz Görüşler	Siteye girişte üye olmanın zor olması	Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₂₅ , Ö ₇₄ Ö ₇ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₁₉
	Sitenin kullanımının zor olması	Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₂₂ , Ö ₅₆
	Sitenin içerik olarak karışık olması	Ö ₆ , Ö ₃₆ , Ö ₄₃ , Ö ₅₅
	İlgi çekici hale getirilmesi	
	Erişimle ilgili sorunların olması	Ö ₃₆ , Ö ₅₄
	Etkinliklerin düzeye uygun olmaması	Ö ₁₈ , Ö ₅₅ , Ö ₈₁
	Ara dil kullanımının olması	Ö ₈₂

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde site hakkında olumsuz görüşlerin; “siteye girişte üye olmanın zor olması”, “sitenin kullanımının zor olması”, “sitenin

içerik olarak karışık olması”, “ilgi çekici hale getirilmesi”, “erişimle ilgili sorunların olması”, “etkinliklerin düzeye uygun olmaması”, “ara dil kullanımının olması” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Siteye girişte üye olmanın zor olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö7: Girişte istenen bilgilerin çoğu gereksiz.

Ö74: Kayıt olmadan içeriklere hiç bir türlü ulaşamama sitenin en zayıf özelliğidir.

Sitenin kullanımının zor olması hakkındaki örnek öğretici görüşleri:

Ö18: Site içeriği kullanım pratikliği sunmuyor.

Ö19: Etkinlikler oldukça çeşitli olmasına rağmen sitenin kullanımı estetik açıdan ve kullanım açısından pratik değildir.

Sitenin içerik olarak karışık olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö1: Sitedeki içeriğin anlaşılması karmaşık. İlgili konu başlıkları daha kolay bulunabilmeli.

Ö22: Başlangıç düzeyi için site içeriği karışık.

İlgi çekici hale getirilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö43: Öğrencilerin dikkatini çekecek canlılıkta değil.

Ö55: Sitenin albenisi yok biraz sönük kalmış.

Erişimle ilgili sorunların olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö54: Erişim noktasında ciddi sıkıntılar mevcuttur.

Etkinliklerin düzeye uygun olmaması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö18: Bölümler konuların sıralanışı yabancı öğrencilerin anlayabileceği düzeyde değil.

Ö81: Kitapçıklardaki dil seviyesi çok yüksek. A1 merhaba bölümünde -

dıktan sonra yapısı var. Daha pek çok bölümde benzeri yapılar var.

Ara dil kullanımının olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

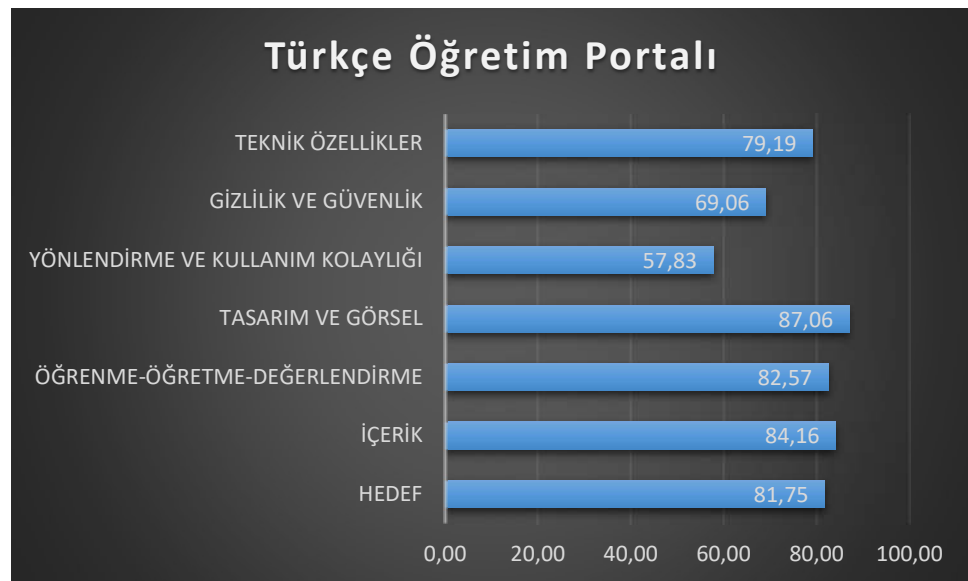
Ö82: Gramer anlatımlarında kaynak dilin kullanılmasının hedef dil öğretimini geri planda bıraktığını düşünmekteyim. Belki kural anlatılırken kaynak dilden faydalanılabilir ama her örnekle birlikte kaynak dilin kullanılmasını doğru bulmuyorum.

Öğreticilerin 43'ü site hakkında herhangi bir görüş belirtmezken, 57'si ise görüş belirterek düşüncelerini paylaşmıştır. Özetlemek gerekirse, bütün görüşler ortak düşünceler çerçevesinde üç başlık altında yer almıştır. Öğreticilerin 20'si sitenin geliştirilmesine yönelik görüş belirtmiştir. Öğreticilerin 29'u olumlu görüşlerde bulunurken, 27'si site hakkında olumsuz görüşte bulunmuştur. Böylece site hakkında görüş belirten öğretmenlerin çoğunluğunun, sitenin kullanımı hakkında geliştirilmesine yönelik ve olumlu görüşlere sahip olduğu görülmektedir.

4. 2. 3. Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesine Ait Veriler

Türkçe Öğretim Portalı için EWSDÖ'ye verilen yanıtların ölçeğin alt boyutlarına göre özeti Şekil 9'da verilmiştir:

Şekil 9: Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi İçin EWSDÖ'ye Verilen Yanıtlar

100 öğreticinin Türkçe Öğretim Portalı eğitsel web sitesine verdikleri yanıtlar sonucunda 7 alt boyutta yukarıdaki şekil oluşmuştur. Şekle göre öğretmenlerin siteyi “tasarım ve görsel” olarak % 87.06 ile olumlu buldukları görülmektedir. Buna sebep olarak sitenin her açıdan alanın tecrübeli araştırmacılarıyla oluşturulmuş olması durumu söylenebilir. Ayrıca Yunus Emre Entitüsü’nün Türkçe için cazip bir öğrenim ortamı oluşturma adına öncü bir kurum olma durumu da bu olumlu bakışın çıkmasını sağlamıştır. Aynı zamanda Türkçe Öğretim Portalı’nın alanda ilk olma özelliğine sahip olduğunu da söyleyebiliriz. Sitenin tasarım ve görselliğinin yanı sıra diğer başlıklarda da yüksek oranda olumlu görüşe sahip olduğunu görmekteyiz: “İçerik” % 84.16, “öğrenme, öğretme ve değerlendirme” % 82.57, “hedef” % 81.75, “teknik özellikler” olarak ise % 79.19. Şekilde yer alan verilere göre sitenin öğretmenler tarafından 5 başlıkta olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Bununla ilgili öğretmenlerin site hakkında görüş belirttikleri kısımdaki şu ifadeleri, bu sonuçları doğrular niteliktedir:

Tasarım ve görsel,

Ö80: Site çok faydalı ve amacına uygun bir şekilde düzenlenmiştir.

Ö89: Öğrencilerimize önerdiğimiz sitedir. Görseller, seslendirmeler ve içeriği ile gayet interaktif bir sitedir.

İçerik,

Ö1: Site eksiksiz denebilir. Çünkü her beceriye ve her seviyeye uygun etkinlikler hazırlanmış.

Ö14: İçerikler güncel ve tutarlıdır. Sözlük ve değerlendirme özellikleri oldukça iyi. Canlı destek verilmesi ve yönlendirme yapılması da etkinliğini arttırmıştır diyebilirim.

Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme,

Ö67: Başarısız olunan sınavlarda öğrencinin tekrar sınava girmesi için bir süre bekletilmesi sınavın tekrarlı denemeler sonucunda geçilmesini engelleme ve öğrenciyi konuyu tekrar ettirme açısından güdüleyici olması güzel. Puan sistemi gibi uygulamalar ile öğrencinin güdülenmesinin amaçlanmış olması güzel bir düşünce.

Ö77: Kendine kendine öğrenmeyi en iyi sağlayabilecek uygulama. Ayrıca

tüm seviyeler mevcut. Aracı dil kullanımı az, senkron hizmet verebilme özelliği yarışma olanağı vs.

Hedef,

Ö68: Oldukça kullanışlı ve hedefleri kapsayıcı şekilde hazırlanmış olup öğretimde destek materyali olarak kullanılabilir.

Ö80: Site çok faydalı ve amacına uygun bir şekilde düzenlenmiştir.

Teknik özellikler,

Ö14: Site öğrencinin birçok problemine çözüm üretebilecek niteliktedir. Siteye diğer sosyal medya hesaplarıyla da giriş yapabilme pratikliği arttırmıştır.

Ö15: Oldukça profesyonel bir ortam.

Yönlendirme ve kullanım kolaylığı olarak ise % 57.83 ile ise zayıf buldukları tespit edilmiştir. Aşağıda yer alan öğretici görüşleri yönlendirme ve kullanım kolaylığına aittir ve bu yanıtlar sitenin bu yönünün neden zayıf olduğunu göstermektedir:

Ö11: Sitede konular arası geçişlerde bir önceki konuyu başarıyla tamamlama zorunluluğu olması, kullanıcının özerkliğini kısıtlamaktadır.

Ö83: Site içinde gezmek oldukça zor. Ders konularının sarmal yapıyı mecbur kılması işlevselliği yitiriyor.

Öğreticilerin siteyi gizlilik ve güvenlik açısından %69.06 ile iyi olarak görüş belirtilmiştir. Gizlilik ve güvenlik konusunda bir öğreticinin görüşü, oranın düşüklüğüne sebep olan sorunu işaret edebilir:

Ö15: Kayıt için kullanılan e-postayı doğrulamayı zorunlu tutmaması bir sorundur. Bu durum güvenlik zafiyetine sebep olabilir.

Şekilden hareketle 7 başlıkla ilgili hem nicel hem de nitel görüşler ışığında tespit edilen bulgular ortaya koyulmuştur. Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı eğitsel web sitesini tasarım ve görsel, içerik, öğrenme, öğretme ve değerlendirme, hedef, teknik özellikler boyutuyla iyi; gizlilik ve güvenirlilik boyutuyla orta, yönlendirme ve

kullanım kolaylığı boyutuyla ise zayıf buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğreticilerin, Öğretici Görüşme Formunda site hakkında paylaştıkları görüşler incelenmiş ve dört başlık altında temalaştırılmıştır: 1. Dört Beceriye (Konuşma, Dinleme, Okuma, Yazma) Yönelik Görüşler 2. Sitenin Geliştirilmesine Yönelik Görüşler, 3. Site Hakkında Olumlu Görüşler, 4. Site Hakkında Olumsuz Görüşler.

Tablo 17: Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Dört Beceriye (Konuşma, Dinleme, Okuma, Yazma) Yönelik Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Dört Beceriye (Konuşma, Dinleme, Okuma, Yazma) Yönelik Görüşler	Sitenin 4 beceriye yönelik hazırlanmış olması	Ö ₁₈ , Ö ₁₉
	Konuşma etkinliklerinin yapılamaması	Ö ₁₀ , Ö ₂₄
	Konuşma ve yazma becerileri için etkileşimli ortam sunulması	Ö ₆₉
	Okuma ve dinleme metnlerinde düzey dışı dilbilgisi kullanılması	Ö ₇₂
	Dört beceriden ziyade tek bir beceriye odaklanmış çalışmaların olması	Ö ₉₈

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde sitenin geliştirilmesine yönelik görüşlerin; “sitenin 4 beceriye yönelik hazırlanmış olması”, “konuşma etkinliklerinin yapılamaması”, “konuşma ve yazma becerileri için etkileşimli ortam sunulması”, “okuma ve dinleme metnlerinde düzey dışı dilbilgisi kullanılması”, “dört beceriden ziyade tek bir beceriye odaklanmış çalışmaların olması” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Sitenin 4 beceriye yönelik hazırlanmış olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö19: Site dört temel beceriye yönelik seviyelere uygun örnekler sunmuştur.

Konuşma etkinliklerinin yapılamaması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö10: Konuşma becerisine yönelik etkinlikler anlaşılmıyor.

Konuşma ve yazma becerileri için etkileşimli ortam sunulması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö69: Konuşma ve yazma becerisi için etkileşimli imkânlar sunulmalı.

Okuma ve dinleme metinlerinde düzey dışı dilbilgisi kullanılması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö72: Okuma ve dinleme metinleri, öğretilmeyen dil bilgisi yapılarını da içermektedir. Bu öğrencilerin metni anlamalarını zorlaştırmaktadır.

Dört beceriden ziyade tek bir beceriye odaklanmış çalışmaların olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö98: Bütün becerilere değil de tek bir beceriye odaklanmış site ve uygulama gibi web araçlarının oluşturulması, Türkçe öğretiminin ihtiyaca hitap eden daha profesyonel hale gelmesine zemin hazırlayacaktır.

Tablo 18: Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Geliştirilmesine Yönelik Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Sitenin Geliştirilmesine Yönelik Görüşler	Sitenin güncel tutulması	Ö ₄₅ , Ö ₅₇ , Ö ₆₄ , Ö ₈₆
	Görsellerin (fotoğraf, video) artırılması veya uygunluğu	Ö ₄₁ , Ö ₅₃ , Ö ₇₅
	Teknik aksaklıkların düzeltilmesi	Ö ₂₄ , Ö ₅₅ , Ö ₆₀ , Ö ₈₆

Yaş grupları esas alınarak hazırlanması	Ö ₅₈
Yönergelerin gözden geçirilmesi	Ö ₁₈
Telefon uygulamasının olması	Ö ₁₉
Çevrimiçi sınav eklenmesi	Ö ₁₀₀

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde sitenin geliştirilmesine yönelik görüşlerin; “sitenin güncel tutulması”, “görsellerin (fotoğraf, video) artırılması veya uygunluğu”, “teknik aksaklıkların düzeltilmesi”, “yaş grupları esas alınarak hazırlanması”, “yönergelerin gözden geçirilmesi”, “telefon uygulamasının olması”, “çevrimiçi sınav eklenmesi” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Sitenin güncel tutulması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö45: Daha güncel tutulabilir.

Ö86: Sistem kontrol edilmeli ve güncellenmeli.

Görsellerin (fotoğraf, video) artırılması veya uygunluğu konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö41: Sitedeki resim ve videoların seviyelere uygun olup olmadığına dikkat edilmeli.

Ö75: Görsel ve işitsel kalite daha etkileşimli bir site geliştirilebilir.

Teknik aksaklıkların olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö60: Site içi arama özelliği geliştirilebilir.

Ö86: Sitenin ara yüzü yavaş çalışıyor.

Yaş grupları esas alınarak hazırlanması konusundaki örnek öğretici görüşleri

şöyledir:

Ö58: Yaş grupları esas alınarak hazırlanmalı.

Yönergelerin gözden geçirilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö18: Yönergeler daha açık hale getirilmeli.

Telefon uygulamasının olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö19: Telefon uygulaması yapılmalı.

Çevrimiçi sınav eklenmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö100: Online birkaç sınav eklenmesi sistemi daha kullanışlı yapabilir.

Tablo 19: Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumlu Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Site Hakkında Olumlu Görüşler	Sitenin oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₇ , Ö ₁₅ , Ö ₁₇ , Ö ₁₉ , Ö ₂₇ , Ö ₂₈ , Ö ₃₀ , Ö ₃₄ , Ö ₃₉ , Ö ₄₀ , Ö ₄₃ , Ö ₅₄ , Ö ₅₆ , Ö ₆₅ , Ö ₆₆ , Ö ₆₈ , Ö ₇₁ , Ö ₇₉ , Ö ₈₀ , Ö ₈₁ , Ö ₉₄ , Ö ₉₆ , Ö ₉₉ , Ö ₁₀₀
	Bütün seviyelerin yer alması ve öğrencinin kendi gelişimini takip edebilmesi	Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₁₇ , Ö ₂₂ , Ö ₃₃ , Ö ₅₁ , Ö ₇₇
	Önemli bir yardımcı kaynak olması	Ö ₅₄ , Ö ₆₈
	Öğrencilere kullanmaları için tavsiye niteliğinde olması	Ö ₂ , Ö ₇ , Ö ₇₃ , Ö ₈₉

Sitenin canlı destek verebilmesi Ö₁₄, Ö₇₇

İçeriğin öğrenci için yeterli ve Ö₁₄, Ö₃₆, Ö₈₉
zengin olması

Zamanla iyileşmesi ve gelişime Ö₅₂, Ö₉₆
açık olması

Hedeflere uygun bir şekilde Ö₆₈, Ö₈₀
hazırlanmış olması

Etkinliklerin iyi düzeyde olması Ö₂₂, Ö₈₃

Zaman ve mekândan bağımsız

bir öğrenme ortamı sunması Ö₃₀

Ölçme-değerlendirmeye yer
verilmesi Ö₆₇

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde, sitenin geliştirilmesine yönelik görüşlerin; “sitenin oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi”, “bütün seviyelerin yer alması ve öğrencinin kendi gelişimini takip edebilmesi”, “önemli bir yardımcı kaynak olması”, “öğrencilere kullanmaları için tavsiye niteliğinde olması”, “sitenin canlı destek verebilmesi”, “içeriğin öğrenci için yeterli ve zengin olması”, “zamanla iyileşmesi ve gelişime açık olması”, “hedeflere uygun bir şekilde hazırlanmış olması”, “etkinliklerin iyi düzeyde olması”, “zaman ve mekândan bağımsız bir öğrenme ortamı sunması”, “ölçme-değerlendirmeye yer verilmesi” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Sitenin oldukça başarılı, kullanışlı ve faydalı görülmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö7: Son derece kullanışlı ve güzel bir site.

Ö39: Türkçe öğrenenler ve öğretmenler için çok faydalı bir site.

Bütün seviyelerin yer alması ve öğrencinin kendi gelişimini takip edebilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö3: Bütün düzeylerin yer alması ve öğrencinin kendi gelişimini de görerek bu aşamaları takip etmesi güdüleyici.

Ö33: Site tüm seviyeleri kapsadığı ve bu seviyelere uygun etkinliklerle desteklendiği için kullanıcıya katkı sağlayan bir sitedir.

Önemli bir yardımcı kaynak olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö54: Başarılı bir yardımcı kaynak olarak görüyorum.

Ö68: Hedefleri kapsayıcı şekilde hazırlanmış olup öğretimde destek materyali olarak kullanılabilir.

Öğrencilere kullanmaları için tavsiye niteliğinde olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö2: Öğrencilerime tavsiye ettiğim bir site.

Ö89: Öğrencilerimize önerdiğimiz bir sitedir.

Sitenin canlı destek verebilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö14: Sitede canlı destek verilmesi ve yönlendirme yapılması da etkinliğini arttırmıştır diyebilirim.

Ö77: Senkron hizmet verebilme özelliği ve yarışma olanağı ile faydalı bir sitedir.

İçeriğin öğrenci için yeterli ve zengin olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö14: Site öğrencinin birçok problemine çözüm üretebilecek niteliktedir. Siteye diğer sosyal medya hesaplarıyla da giriş yapabilme pratikliği arttırmıştır. İçerikler güncel ve tutarlıdır. Sözlük ve değerlendirme özellikleri oldukça iyi.

Ö36: Türkçe öğretimine yönelik Türkiye'deki en iyi sistemlerden birisidir.

Zamanla iyileşmesi ve gelişime açık olması konusundaki örnek öğretici

görüşleri şöyledir:

Ö52: Henüz olumsuz yorum gelmedi. Bununla birlikte uzaktan eğitim bizim için çok yeni. Zamanla bu tip projelerin daha da geliştirileceğine olan inancım tam.

Ö96: Gelişmeye müsait.

Hedeflere uygun bir şekilde hazırlanmış olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö68: Hedefleri kapsayıcı şekilde hazırlanmış olup öğretimde destek materyali olarak kullanılabilir.

Etkinliklerin iyi düzeyde olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö22: Etkinlikler öğrencilerin seviyelerine daha uygun telaffuz çalışmaları var.

Zaman ve mekândan bağımsız bir öğrenme ortamı sunması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö30: Zamanı olmayanlar için kolaylıkla Türkçe öğrenilebilecek bir site.

Ölçme-değerlendirmeye yer verilmesi konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö67: Başarısız olunan sınavlarda öğrencinin tekrar sınava girmesi için bir süre bekletilmesi sınavın tekrarlı denemeler sonucunda geçilmesini engelleme ve öğrenciyi konuyu tekrar ettirme açısından güdüleyici olması güzel. Puan sistemi gibi uygulamalar ile öğrencinin güdülenmesinin amaçlanmış olması güzel bir düşünce.

Tablo 20: Öğreticilerin Türkçe Öğretim Portalı Eğitsel Web Sitesi Hakkındaki Olumsuz Görüşleri

Tema	Kodlar	Katılımcılar
	Seviyelerde ve konularda ilerlemede sorunlar yaşanması	Ö ₁₁ , Ö ₂₅ , Ö ₂₆ , Ö ₄₆ , Ö ₈₃

Site Hakkında Olumsuz Görüşler	Teknik sorunların yaşanması	Ö ₂₄ , Ö ₇₄ , Ö ₈₂
	Öğretim bakımından yetersiz olması	Ö ₇₈ , Ö ₈₃
	Kullanıcı özerkliğinin kısıtlanması	Ö ₁₁
	Sitenin ara yüzünün zor olması	Ö ₈₃

Öğreticilerin görüşleri incelendiğinde sitenin geliştirilmesine yönelik görüşlerin; “seviyelerde ve konularda ilerlemede sorunlar yaşanması”, “teknik sorunların yaşanması”, “öğretim bakımından yetersiz olması”, “kullanıcı özerkliğinin kısıtlanması”, “sitenin ara yüzünün zor olması” konularında olduğu anlaşılmıştır.

Seviyelerde ve konularda ilerlemede sorunlar yaşanması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö25: Seviye ve derslerin birbirine bağlı olması bilgiye ulaşma konusunda sorunlar yaratabilir.

Ö83: Ders konularının sarmal yapıyı mecbur kılması işlevselliğini düşürüyor.

Teknik sorunların yaşanması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö24: Arkadaş ekleme bölümü başta olmak üzere sitede yavaşlık söz konusu.

Ö74: Üye olmadan içeriğin tamamına ulaşamaması olumsuz bir özelliktir.

Öğretim bakımından yetersiz olması konusundaki örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö78: Site olabildiğince kolay bir şekilde sunulmuştur. Eğitim tarafı biraz düşük kalmıştır.

Ö83: Etkinlik ve alıştırmalar "ilgi uyandırıcı" olması bakımından zayıf

sayılabilir.

Kullanıcı özerkliğinin kısıtlanması konusundaki bazı örnek öğretici görüşleri şöyledir:

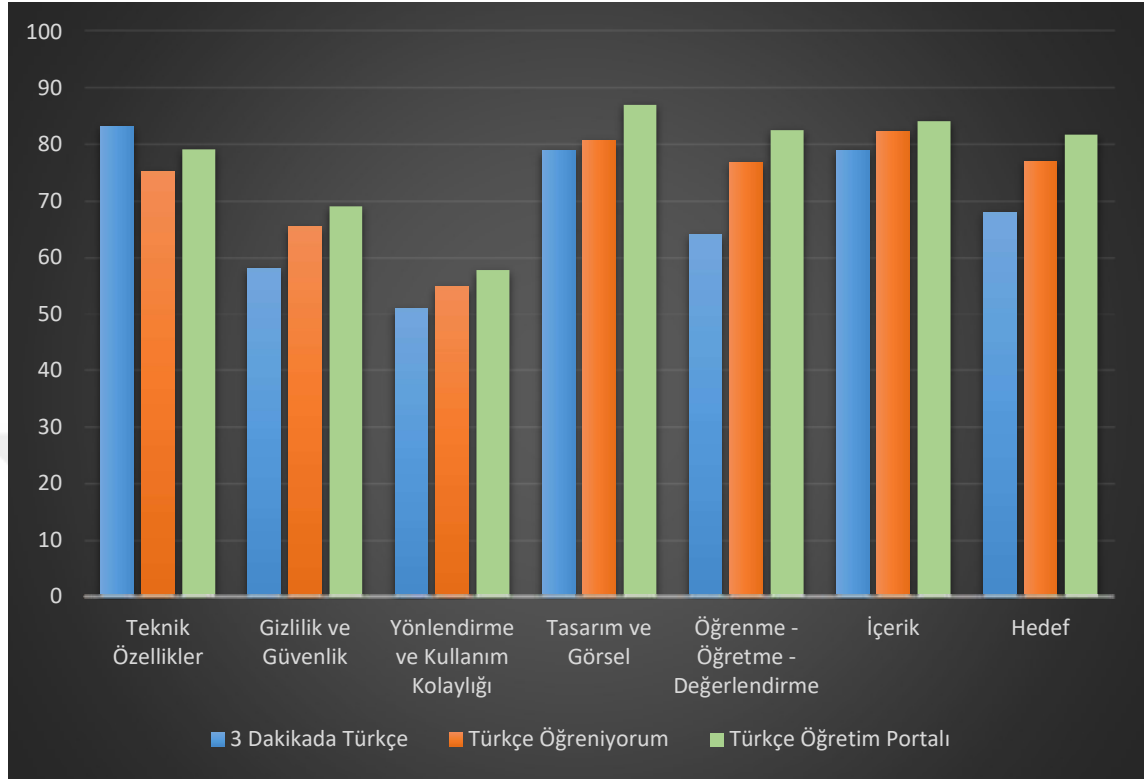
Ö11: Site kullanıcının özerkliğini kısıtlamaktadır.

Sitenin ara yüzünün zor olması konusundaki bazı örnek öğretici görüşleri şöyledir:

Ö83: Site içinde gezmek oldukça zor.

Öğreticilerin 36'sı site hakkında herhangi bir görüş belirtmezken 64'ü ise görüş belirterek düşüncelerini paylaşmıştır. Özetlemek gerekirse bütün görüşler ortak düşünceler çerçevesinde üç başlık altında yer almıştır. Öğreticilerin 7'si dört beceriye (konuşma, dinleme, okuma, yazma) yönelik görüşlerde bulunurken, 20'si sitenin geliştirilmesine yönelik görüş belirtirmiştir. Öğreticilerin 37'si olumlu görüşlerde bulunurken, 11'i site hakkında olumsuz görüşte bulunmuştur. Böylece site hakkında görüş belirten öğreticilerin büyük çoğunluğunun, sitenin kullanımı hakkında geliştirilmesine yönelik ve olumlu görüşlere sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 10: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeğine Verilen Yanıtlara Göre Sitelerin Kullanılabilirlik Oranları

Öğreticilerin yanıtlarından hareketle üç eğitsel web sitesinin, yedi alt başlıkta kullanılabilirlik oranları Şekil 10'da verilmiştir. Şekle göre, Türkçe Öğretim Portalı'nın altı başlıkta diğer iki eğitsel web sitesine göre kullanılabilirliği daha yüksek bulunmuştur. Buna sebep olarak Türkçe Öğretim Portalı'nın, önemli bir Yunus Emre Enstitüsü projesi olduğu gösterilebilir. Yunus Emre Enstitüsü, Türk kültürünü ve Türkçeyi yurt dışında yaygınlaştırmak amacıyla 2009 yılında kurulan bir vakıftır. Dünyanın pek çok yerinde Yunus Emre Enstitüsü'nü görmek mümkündür. İkinci olarak Türkçe Öğreniyorum Eğitsel Web Sitesi gelmektedir. Yaşar Üniversitesi'nin bir TÜBİTAK projesi olarak hazırladığı site, A1 düzeyinde etkinliklerden oluşmaktadır. Son olarak 3 Dakikada Türkçe Eğitsel Web Sitesi ise bir YTB projesi olarak oluşturulmuş, A1 düzeyi etkinliklerini içinde barındıran etkileşimli öğrenme ortamıdır. Farklı proje fikir ve bütçeleriyle ortaya çıkan üç eğitsel web sitesinin de ortak amacı Türkçeyi etkileşimli bir şekilde öğretmektir.

Alanyazın taramasında, alan araştırmacılarının çoğunlukla öğrencilerle

Çalışma yaptıkları tespit edilmiş, yabancılara Türkçe ğretiminde teknolojik materyale ulaşmada öğreticinin önemli bir rolü olduğuna değinilerek “ğretici Görüşme Formu” hazırlanmış ve “EWSDÖ” ile birlikte koşulları sağlayan “100 öğreticiye” uygulanmıştır. Öğreticilerin görüşleri çerçevesinde probleme uygun bir sonuç için elde edilen bulgular değeriendirilmiştir.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5. 1. Sonuçlar

Çalışmamızda yabancılara Türkçe öğretimi alanında yardımcı kaynak olarak ihtiyaç duyulan ve önemli bir açığı kapatacağı düşünülmüş eğitsel web siteleri; “3DKTEWS”, “TÖEWS” ve “TÖPEWS” öğretici görüşleriyle birlikte incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Çalışma, problem durumundan hareketle eğitsel web sitelerinin kullanılabilirliklerine yönelik öğretmenlerin görüşleri çerçevesinde sonuçlandırılmıştır. Üç eğitsel web sitesinin öğretmenler tarafından kullanılabilirliğini tespit etmek amacıyla Ateş’in (2010) EWSDÖ kullanılmıştır. 100 öğretici görüşünden hareketle, EWSDÖ’ye verilen yanıtlar yedi alt başlıkta çalışmanın bulgular kısmında verilmiştir (Şekil: 7, 8 ve 9). Bu verilerden hareketle, yedi alt boyutta öğretmenlerin en kullanışlı bulduğu eğitsel web sitesi, Türkçe Öğretim Portalı olmuştur. Yedi başlığın, beşinde % 80 ve üstünde öğretmenlerin olumlu görüşe sahip olduğu görülmektedir. Üç eğitsel web sitesine ait nicel verilerin ışığında öğretmenlerin “teknik özellikler”, “tasarım ve görsel”, “öğrenme-öğretme ve değerlendirme”, “içerik” ve “hedef” olmak üzere beş boyutta TÖPEWS’yi % 80 ve üstünde kullanışlı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın “Bulgular” kısmında öğretmenlerin nicel görüşlerinin yanı sıra nitel görüşlerine de detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Nitel görüşlerin oluşan bütün nicel değerleri (Şekil 7, 8 ve 9) destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

2. İkinci olarak öğretmenlerin kullanışlı bulduğu eğitsel web sitesi, Türkçe Öğreniyorum olmuştur. Yedi alt boyutun üçünde % 75 ve üstünde, ikisinde ise

- % 80 ve üstünde öğretmenlerin olumlu görüşe sahip olduğu görülmüştür. Öğreticilerin TÖEWS'yi "teknik özellikler", "öğrenme, öğretme ve değerlendirme" ile "hedef" olmak üzere üç boyutta % 75 ve üstünde; "tasarım ve görsel" ile "içerik" boyutlarında da % 80 ve üstünde kullanışlı buldukları sonucuna varılmıştır.
3. Üçüncü ve son olarak öğretmenlerin daha az kullanışlı bulduğu eğitsel web sitesi, 3 Dakikada Türkçe olmuştur. Yedi alt boyutun birinde % 80 ve üstünde, ikisinde ise % 75 ve üstünde, öğretmenlerin olumlu görüşe sahip olduğu görülmüştür. Öğreticilerin 3DTEWS'yi "tasarım ve görsel" ile "içerik" boyutlarında % 75 ve üstünde; "teknik özellikler" boyutunda % 83 oranında kullanışlı buldukları sonucuna ulaşılmıştır.
 4. Öğreticilerin üç eğitsel web sitesini de Şekil 7, 8 ve 9'dan hareketle, "gizlilik ve güvenlik" ile "yönlendirme ve kullanım kolaylığı" alt boyutlarında kullanışsız buldukları görülmektedir. 3DTEWS için, "gizlilik ve güvenlik" (% 58.13), "yönlendirme ve kullanım kolaylığı" (% 51.08); TÖEWS için, "gizlilik ve güvenlik" (% 65.44), "yönlendirme ve kullanım kolaylığı" (% 54.92); TÖPEWS için, "gizlilik ve güvenlik" (% 69.06), "yönlendirme ve kullanım kolaylığı" (% 57.83) oranındadır.
 5. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında çalışmakta olan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun yerli eğitsel web sitelerinden haberdar olmadıkları ve aynı zamanda çalışmaya katılma noktasında isteksiz oldukları görülmüştür. Çalışmamızın yöntem kısmında açıkladığımız gibi 250 öğreticiye bizzat ulaşıp detaylı bilgi verilmesine rağmen katılım çok sınırlı sayıda olmuştur. Bununla beraber devlet üniversitelerinin TÖMER'lerine bilgilendirme yazısı ve etik kurul kararı ile birlikte talepte bulunulmasına rağmen sınırlı sayıda dönüşün olması bu sonucu ortaya çıkaran en önemli etken olarak görülmektedir.
 6. Çalışmamıza katılan öğretmenlerin cinsiyet olarak dağılımına bakıldığında 65'inin kadın, 35'inin ise erkek olduğu görülmektedir. Buradan hareketle kadın öğretmenlerimizin çalışmamıza daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. (Tablo 5: Örneklemle İlgili Bilgiler)
 7. Çalışmamızda öğretmenlerin yaş dağılımına baktığımızda 32 yaş ve altında 76

- öğreticinin olduğu, 33 yaş ve üstünde ise 24 öğreticinin yer aldığı görülmektedir. Bu da katılım sağlayan öğretmenlerimizin çoğunlukla genç orta yaş aralığında olduğunu göstermektedir. (Tablo 5: Örneklemle İlgili Bilgiler)
8. Çalışmamızda öğretmenlerin deneyim dağılımına bakıldığında 4-15 yıl arası deneyimi olan öğretmenlerin sayısı 67, 1 yıl deneyimi olan öğretmenlerin sayısı ise 33 olarak tespit edilmiştir. Bu verilerden hareketle çalışmaya katılım gösteren öğretmenlerin büyük bir bölümünün alanda önemli deneyime sahip öğretmenlerden oluştuğu sonucuna varılmıştır (Tablo 5: Örneklemle İlgili Bilgiler)
 9. EWSDÖ Puanlarının Cinsiyete, Öğreticilerin Teknoloji Kullanımı İle İlgili Eğitim Alıp Almamama ve Öğreticilerin Teknoloji Kullanımlarında Kendilerini Yeterli Bulma/ Emin Olmama Durumlarına Göre T-Testi Sonuçlarında üç eğitsel web sitesi içinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Öğreticilerin eğitim alıp almama ve teknoloji kullanımında kendilerini yeterli bulup bulmama durumlarının, görüşlerine etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır.
 10. Ateş'in (2010) EWSDÖ çalışması, Yiğit vd.'nin (2007: 10-11) çalışmasında yer alan benzer konu başlıklarını içermekte ve anlaşılır maddeleriyle de oldukça kolay bir değerlendirme fırsatı sunmaktadır. Her iki ölçek çalışmasında da eğitsel web sitelerini değerlendirmeye yönelik şu ortak başlıklar yer almaktadır: Tasarım ve Görsel, İçerik, Hedef, Öğrenme-Öğretme Süreci ve Değerlendirme, Yönlendirme ve Kullanım Kolaylığı.
 11. Alanyazında benzer kullanılabilirlik çalışmalarına bakıldığında Lim ve Lee'nin (2007) İngilizce'nin yabancılara öğretimine yönelik eğitsel web sitelerinin kullanılabilirlik kontrol listesi çalışmaları, yer almaktadır. Lim ve Lee'nin (2007) çalışmalarında tavsiye olarak yedi kategori belirledikleri görülmüştür. Bunlar: Amaç, Öğretim, İçerik, Görevler, Öğrenci Değişkenleri, Etkileşim ve Değerlendirme olarak sıralanmıştır. Çalışmada kullanılan Ateş'e (2010) ait EWSDÖ'de yer alan 7 alt boyutla "amaç, içerik, öğrenme, öğretme ve değerlendirme" kısımlarıyla benzer yanlarının olduğu görülmüştür.
 12. Alanyazında benzer kullanılabilirlik çalışmalarına bakıldığında Faizi (2017) çalışmasında, öğretmenlerin web 2.0'ı dil öğreniminde ve öğretiminde

kullanmaya yönelik algılarını araştırmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın sonucu, tıpkı öğrenciler gibi öğretmenlerin de bu web tabanlı uygulamalara hem kişisel hem de eğitimsel nedenlerle başvurduklarını göstermiştir. Ancak, ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun web 2.0 teknolojilerinin dil öğretimi ve öğrenimi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu iddia etmesine rağmen, birçoğunun hâlâ onları eğitim ortamlarına etkin bir şekilde dâhil etmekte isteksiz oldukları görülmüştür. Bu çalışma ile benzer bir konunun çalışıldığı tespit edilmiştir. Faizi (2017) çalışmasında, sadece öğretmenlerin web 2.0 araçlarına yönelik algılarını ortaya koymuştur. Öğretici görüşleriyle oluşturulan iki çalışmada da öğretmenlerin web 2.0 araçları hakkında olumlu yönde fikre sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

13. Shahid ve Abbasi (2014: 41-43) çalışmalarında, Pakistan'ın e-öğrenme sisteminin en üst sıralarında yer alan Sanal Üniversite Öğrenme sisteminin iki değerlendirme tekniği ile karşılaştırmalı olarak kullanılabilirliğini incelemiştir. Nielsen'in sezgisel değerlendirme ölçütü ile birlikte başka bir kullanılabilirlik anketi kullanılmıştır. Araştırmaya hem kullanıcılar hem de kullanılabilirlik uzmanları katılmıştır. Katılımcıların sayılarına ilişkin bilgi mevcut değildir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında uygulanan her iki kullanılabilirlik yönteminin, sonuçlarının ve bulgularının benzer olduğu görülmüştür. Her iki tekniğin kombinasyonu ile elde edilen kriterler şunlardır: 1. Görünürlük, 2. Geribildirim, 3. Hoşgörü, 4. Tutarlık, 5. Basitlik ve 6. Yapı. Çalışmada öneri olarak, kullanılabilirlik çalışmalarının sonucunda e-öğrenme araçlarının gelişim göstererek kullanıcılar için daha etkili ve verimli olacağı belirtilmiştir. Bu çalışma ile kullanılabilirlik kriterleri ve katılımcılar yönünden farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.
14. Triacca vd.'nin (2004) çalışmalarında, e-öğrenmeye yönelik web uygulamalarının sistematik kullanılabilirlik değerlendirmesine örnek bir inceleme sunduğu tespit edilmiştir. MILE (Milano-Lugano Değerlendirme Yöntemi) çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Roy vd.'nin (2016) çalışmalarında da benzer şekilde çeşitli senaryolar aracılığıyla görevleri tamamlayarak seçili beş İngilizce not alma uygulamasının yabancı dilde öğreniminde kullanılabilirliği incelenmiştir. Her iki çalışma da değerlendirme

yöntemine göre hedeflere yönelik senaryolar üzerinden sonuca gidildiği görülmüştür. Bir kullanılabilirlik incelemesi olarak bu çalışmada kullanılan değerlendirme kriterleri ile Triacca *vd.*'nin (2004), Roy *vd.*'nin (2016) çalışmalarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

15. Yerli kaynaklı web 2.0 olarak adlandırılan etkileşimli araçların, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilirliğine yönelik yapılan değerlendirmelerde bu araçların sayısının hem nicelik olarak hem de nitelik olarak geliştirilmesi gerektiği yapılan çalışmalarda ön plana çıkmaktadır. Çalışmada belirtilen öğretici görüşlerinde ve ilgili alanyazın taramasında eğitsel web siteleri hakkında bu türden incelemelerin ve değerlendirmelerin daha fazla yapılması gerektiği tespit edilmiştir.
16. Yabancılara Türkçe öğretiminde yerli anlamda teknolojik materyal eksikliği ve aynı zamanda alanda hem öğrenciler hem de öğretmenler için önemli bir ihtiyaç olduğu, pek çok çalışmada ortaya koyulmuştur (Akçay ve Bayram, 2015; Aytan ve Başal, 2015; Demiral ve Yavuz, 2016; Benzer, 2017; Baş ve Turhan, 2017; Baş ve Yıldırım, 2018; Sarı, 2018; Karatay, Karabuğa ve İpek, 2018; Aydın ve Ayhan, 2018; Batıbay, 2019; Göker, 2019; Göker ve İnce, 2019). Türkiye’de halihazırda aktif kullanımda olan web 2.0 (etkileşimli) öğretim ortamı sunan “yerli” eğitsel web sitesi sayısı 5’tir. 3 Dakikada Türkçe, Türkçe Öğreniyorum ve Türkçe Öğretim Portalı bu çalışmada öğretmenlerin değerlendirmesine sunulan eğitsel web siteleridir. Bununla beraber Ana Dil Türkçe ve Adım Adım Türkçe’nin de etkileşimli bir öğretim ortamı sunduğunu söyleyebiliriz. Bu beş web 2.0 aracının kullanımı hakkında yapılan değerlendirme araştırmalarının, oldukça sınırlı olduğu görülerek çalışma başlatılmış problem durumuna ve amaca uygun sonuçlara ulaşılmıştır.

5. 2. Öneriler

1. Bu çalışmada gelecekte teknoloji kullanarak yabancılara Türkçe öğretimini zenginleştirme amacıyla eğitim vermek isteyen ya da materyal geliştirmek isteyen araştırmacıların; yazılımları geliştiren uzman yazılımcılarla birlikte en az bir eğitim teknolojileri uzmanı ve bir yabancılara Türkçe öğretimi uzmanıyla birlikte ortak çalışmalar üretmesi gerektiği önerilmektedir.

2. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında çalışmakta olan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun yerli eğitsel web sitelerden haberdar olmadıkları ve aynı zamanda çalışmaya katılma noktasında isteksiz oldukları görülmüştür. Formlar öğretmenlerin otuzuna elden ulaşılarak doldurulmuş, seksenine ise sosyal medya ve e-posta aracılığıyla ulaşılarak geri dönüt alınmıştır. 80 TÖMER'e bilgilendirme mesajı atılmasına rağmen sınırlı sayıda dönüt olmuştur. Yaklaşık 200 öğreticiye istek mesajı atılmasına rağmen çoğunluk çalışmaya destek olma konusunda cevap alınamamıştır. TÖMER'lerin bu tür araştırmalara açık olmaması ve çalışan öğretmenlerin çalışmalara katılım için isteksiz olmalarının nedenleri ayrı bir araştırma konusu olabilir.
3. Çalışmaya katılım gösteren öğretmenlerin cinsiyet dağılımları arasındaki fark kadın % 65, erkek % 35 olarak tespit edilmiştir. Burada ortaya çıkan farklılıkların başka çalışmalarda da ne şekilde olacağı incelenebilir.
4. Çalışmaya katılım gösteren öğretmenlerin yaş ve deneyim dağılımları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin ağırlıklı olarak genç-orta yaş aralığında, 4-15 yıl arası deneyime sahip oldukları tespit edilmiştir. Burada ortaya çıkan farklılıkların öğretmenlerle yapılacak başka çalışmalarda ne şekilde olacağı incelenebilir.
5. Çalışmada incelediğimiz eğitsel web sitelerinin (3DTEWS, TÖEWS, TÖPEWS) kullanılabilirlik değerlendirmesi, farklı kullanılabilirlik ölçekleriyle, öğrenci veya öğretmen görüşleriyle de yapılabilir.
6. Yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla kurulan yerli ya da yabancı eğitsel web sitelerinin kullanılabilirlik çalışması, siteyi hazırlayan uzman yazılımcılarla ya da kullanan öğrencilerle yapılabilir.
7. Çalışmada inceleyemediğimiz “yerli kaynaklı” eğitsel web sitelerinin (Ana Dil Türkçe, Adım Adım Türkçe) kullanılabilirliği hakkında öğretmen ya da öğrenci görüşleriyle değerlendirmesi yapılabilir.
8. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılabilir yabancı kaynaklı web 2.0 araçları ile yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan yerli kaynaklı web 2.0 araçlarının kullanılabilirlikleri karşılaştırılabilir.
9. Yabancılar Türkçe öğreniminde ve öğretiminde çalışmada incelediğimiz, 3DTEWS, TÖEWS, TÖPEWS teknolojik materyallerinden faydalanılabilir.

Kaynakça

- Aghaei, S., Nematbakhsh, M., & Farsani, H. (2012). Evolution Of The World Wide Web: From Web 1.0 to Web 4.0. *International Journal of Web & Semantic Technology (IJWesT)*, 3(1), 1-10.
- Ağca, R. K., & Bağcı, H. (2013). Eğitimde Mobil Araçların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 295-302.
- Akar, A. (2017). *Türk Dili Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayıncılık.
- Akçay, A., & Bayram, E. (2015). Yabancılar Türkçe Öğretimi ile İlgili Kaynak Sitelerin İncelenmesi. 1. *Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu*, (s. 19-27). Nevşehir.
- Aksan, D. (2010). *Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Alnagar, M. A. (2017). The Effect of Web 2.0 Writing Tools (Blogs/ Wikis) on Developing Writing Skills. *International Journal of Education Learning and Development*, 65-78.
- Alver, M. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Esas Alınan İlkeler İle Kullanılan Yöntem ve Teknikler. Edit: İ. Erdem, B. Doğan, & H. Altunkaya, *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* (s. 13-42). Ankara: Pegem Akademi.
- Alyılmaz, S., & Şengül, K. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğrenme Stratejileri*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Ana-Dil Türkçe. (2020). turkce.anadolu.edu.tr. adresinden alındı
- Anthony, E. M. (1963). Approach, Method and Technique. *English Language Teaching*.
- Arslangilay, A. S. (2019). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ve Tamamlayıcı Kitap. Edit: Ü. Şen, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ateş, A. (2010). Eğitsel Web Sitelerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Ölçek Önerisi. *13th International Conference ICT in the Education of the Balkan Countries*. Varna.
- Avcı, Y. (2002). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Kültür ve Yöntem Boyutu. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi I. Uluslararası Truva-Çanakkale Dil Eğitimi ve Okul Gelişimi Sempozyumu*. Çanakkale.
- Aydın, T., & Ayhan, N. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dijital Ortamlar. *International Journal of Bilingualism Studies*, 1(1), 3-37.
- Aydoğu, C., Ercanlar, M., & Aydınalp, E. (2017). Fransızca Yabancı Dil Öğretiminde Eylem-Odaklı Yaklaşım Dayalı Bir Uygulama Örneği: Nitel Bir Durum Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 760-779.
- Aytan, T., & Başal, A. (2015). Türkçe Öğretmen Adaylarının Web 2.0 Araçlarına Yönelik Algılarının İncelenmesi. *Turkish Studies*, 149-166.
- Ayverdi, İ., & Topaloğlu, A. (2007). *Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı.
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Banguoğlu, T. (1986). *Türkçenin Grameri*. İstanbul: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Baran, B., & Ata, F. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojileri Kullanma Durumları, Beceri Düzeyleri ve Eğitsel Olarak Faydalanma

- Durumları. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 192-208.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 20.
- Baş, B., & Turhan, O. (2017). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisine Yönelik Web 2.0 Araçları: Poll Everywhere Örneği. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1233-1248.
- Baş, B., & Yıldırım, T. (2018). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Teknoloji Entegrasyonu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 827-839.
- Başar, U. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Politikası Nasıl Olmalıdır? Edit: E. Boylu, & L. İltar, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Politika, Program, Yöntem ve Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Becel, A. (2015). Yabancılar Türkçe Öğretmek Amacıyla Geliştirilen Mobil Uygulamalara Yönelik Bir İnceleme. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 256-273.
- Bekleyen, N., & Yılmaz, A. (2012). Proceeding of Philosophical Perspectives in ELT Research . *The 7th International ELT Research Conference at Canakkale Onsekiz Mart University* (s. 161-170). Çanakkale : Nobel Yayıncılık .
- Benzer, A. (2017). *Dijital Çağda Öğretim Teknolojileri ile Türkçe Eğitimi*. İstanbul: İdeaport Yayınları.
- Bilici, S. C. (2019). Örneklem Yöntemleri. Edit: H. Özmen, & O. Karamustafaoğlu, *Eğitimde Araştırma Yöntemleri* (s. 56-78). Ankara : Pegem Akademi.
- Bozkurt, A. (2015). Mobil Öğrenme: Her Zaman, Her Yerde Kesintisiz Öğrenme Deneyimi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 65-81.
- Bulut, K. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kuramsal Çerçeve. Edit: M. N. Kardaş, *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* (s. Ankara). Pegem Akademi.
- Büyükaslan, A. (2007). Yabancı Dil Türkçenin Öğretilmesinde Yeni Yöntemler : Bilişim Uygulamaları, Çözüm Önerileri. *Department D'etudes Turques Turcologue u-Strasbourg*, 1.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyükyavuz, O. (2018). Yabancı Dil Öğretiminde Sözcük Bilgisinin Önemi: Başlıca Öğrenme ve Öğretme Uygulamaları. Edit: A. Şahin, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2019). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Caudill, J. G. (2007). The Growth of m-Learning and the Growth of Mobile Computing: Parallel developments. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8(2).
- CEFR. (2018). *Common European Framework Of Reference For Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Language Policy Programme Education Policy Division Education Department Council of Europe.
- Celce-Murcia, M. (1991). Language and Communication: A time for equilibrium and integration. Edit: E. Alatis, *Georgetown University Round Table on Language and Linguistics* (s. 223-237). Washington: Georgetown University Press.
- Ciğerci, F. M., & Gültekin, M. (2017). Use of Digital Stories to Develop Listening

- Comprehension Skills. *Issues in Educational Research*, 252-268.
- Cook, D. A., & Dupras, D. (2004). A Practical Guide to Developing Effective Web-based Learning. *Journal of General Internal Medicine*.
- Corbeil, J., & Valdes-Corbeil, M. (2007). Are you ready for mobile learning? *Educause Review*.
- Creswell, W. J. (2017). *Araştırma Deseni*. Ankara : Eğiten Kitap.
- Çelik, S. (2012). Internet-Assisted Technologies for English Language Teaching in Turkish Universities. *Computer Assisted Language Learning*, 468-483.
- Çilenti, K. (1984). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim* (1 b.). Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Dağ, F., & Erkan, K. (2010). Bireyselleştirilmiş Öğretim Sistemleri ve Yeni Yaklaşımlar. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı*. İstanbul.
- Dale, E. (1969). *Audiovisual Methods in Teaching*.
- Demiral, H., & Yavuz, Ş. (2016). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ders Dışı Öğrenme Ortamları. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama*, 129-146.
- Demircan, Ö. (2017). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- Demirel, Ö. (2016). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Duman, G. B. (2013). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Materyallerin Etkin Kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1-8.
- Eker, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker.
- Ergin, M. (1985). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul : Boğaziçi Yayınları.
- Faizi, R. (2017). Teachers' perceptions towards using Web 2.0 in language learning and teaching. *Education and Information Technologies*, 1219-1230.
- Farrell, T. S., & Jacobs, G. (2010). *Essentials for Successful English Language Teaching*. Londra: MPG Book Group.
- flatworldbusiness.wordpress.com*. (2018). <https://flatworldbusiness.wordpress.com/flat-education/previously/web-1-0-vs-web-2-0-vs-web-3-0-a-bird-eye-on-the-definition/>. adresinden alındı
- Franklin, T., & van Harmelen, M. (2007). Web 2.0 for Content for Learning and Teaching in Higher Education. Manchester.
- Göçen, G., & Okur, A. (2020). Dil Öğretim Kuramları ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılacak Yöntem ve Teknikler. Edit: H. Karatay, *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı* (s. 130). Ankara: Pegem Akademi.
- Göçer, A., & Moğul, S. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. *Turkish Studies*, 6(3), 797-810.
- Göçmenler, H. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Teknoloji Kullanımı. Edit: A. Sarıçoban, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Metodolojisi* (s. 213-257). Ankara: Anı Yayınları.
- Göker, M., & İnce, B. (2019, Haziran). Web 2.0 Araçlarının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı ve Akademik Başarıya Etkisi. *Turkophone*, 6(1), 12-22.
- Gömlüksiz, M. N. (1999). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler ve Yöntem Sorunu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 253-264.
- Gülensoy, T. (2015). *Türkçe El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Güneş, F. (2011). Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123-

148.

- Güneş, F. (2017). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güzel, A. (2020). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Tarihi. Edit: H. Karatay, *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı* (s. 1-46). Ankara: Pegem Akademi.
- Heafner, T. L., & Friedman, A. (2008). Wikis and Constructivism in Secondary Social Studies: Fostering a Deeper Understanding. *Computeres in the Schools Interdisciplinary Journal of Practice, Theory, and Applied Research*, 288-302.
- Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin Web 2.0 Araçlarından Haberdarlığı, Kullanım Sıklıkları ve Amaçlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 603-634.
- İnce, B. (2017). *3 Dakikada Türkçe*. <https://3dakikadaturkce.com/>. adresinden alındı
- İnce, B., & Altun, M. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin E-Öğrenme Sürecine İlişkin Hazır Bulunuşlukları. *International Journal Of Languages Education and Teaching*, 2824-2834.
- ISO. (2020, Haziran 30). <https://www.iso.org/obp/ui>. iso.org: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:9241:-11:ed-2:v1:en> adresinden alındı
- ISTE. (2016). *International Society for Technology in Education*. <https://www.iste.org/>. adresinden alındı
- İşcan, A. (2018). Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi. Edit: A. Şahin, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yaklaşımlar-Etkinlikler* (s. 4). Ankara: Pegem Akademi.
- İşman, A. (2015). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (5 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- İzci, E. (2006). Öğretimde Teknoloji. Edit: M. Gürol, *Öğretim Teknolojileri Materyal Hazırlama* (s. 83-106). İstanbul: Akış Yayıncılık .
- Jamison, D., Suppes, P., & Wells, S. (1974). The Effectiveness of Alternative Instructional Media: A Survey. *Review of Educational Research*, 44(1), 1-67.
- Jarvis, H., & Achilleos, M. (2013). From Computer Assisted Language Learning (CALL) to Mobile Assisted Language Use (MALU). *The Electronic Journal for English as a Second Language (TESL-EJ)*, 1-18.
- Jeng, J. (2005). Usability Assessment of Academic Digital Libraries: Effectiveness, Efficiency, Satisfaction, and Learnability. *School of Communication, Information, and Library Studies, Rutgers The State University of New Jersey*, 96-121.
- Kantar, M., İbili, E., Bayram, F., Hakkari, F., & Doğan, M. (2008). Uzaktan Eğitim Yönetim Sistemlerinde Yazılım ve İçerik Oluşturma. *II. Uluslararası Gelecek İçin*. İstanbul.
- Karababa, Z. C., & Çalışkan, G. (2013). Teacher Competencies in Teaching Turkish as a Foreign Language. *Akdeniz Language Studies Conference*, (s. 1545-1551).
- Karatay, H., Karabuğa, H., & İpek, O. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Edmodo'nun Kullanımı: Bir Durum Çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1064-1090.
- Kaya, Z., & Odabaşı, F. (1996). Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Gelişimi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1).

- Krashen, S. D., & Terrell, T. (1983). *The Natural Aproach: Language Acquisition In The Classroom*. Oxford Pergamon Press.
- Kukulska-Hulme, A., & Shield, L. (2008). An Overview of Mobile Assisted Language Learning: From Content Delivery to Supported Collaboration and Interaction. *Cambridge Journals*, 271-289.
- Kurudayıoğlu, M. (2019). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi. Edit: H. Karatay, *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). *Techniques and Principles in Language Teaching*. New York: Oxford University Press.
- Leech, N. L., & Onwuegbuzie, A. (2009). A typology of mixed methods research designs. *Qual Quant*, 265-275.
- Lim, C. J., & Lee, S. (2007). Pedagogical Usability Checklist for ESL/EFL E-learning Websites. *Journal of Convergence Information Technology*, 67-76.
- Little, D. (1999). Learner Autonomy is More Than a Western Cultural Construct. Edit: S. Cotterall, & D. Crabbe, *Learner Autonomy in Language Learning: Defining the Field and Effecting Change* (s. 11-18). Frankfurt: Peter Lang.
- Maden, S. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İformal Ortamlar. Edit: A. Şahin, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 391-418). Ankara: Pegem Akademi.
- McLoughlin, C., & Lee, M. (2007). Social software and participatory learning: Pedagogical choices with technology affordances in the Web 2.0 era. *Proceedings ascilite Singapore*, (s. 664 - 675). Singapore.
- Mete, F. (2015). Dil ve Yabancı / İkinci Dil Eğitimi Kavramları. Edit: A. Sarıçoban, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Metodolojisi* (s. 15). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Moseley, C. (2007). *Encyclopedia of the World's Endangered Languages*. New York: Routledge.
- Nielsen, J. (2012). *Nielsen Norman Group*.
<https://www.nngroup.com/articles/usability-101-introduction-to-usability/>. adresinden alındı
- Ocak, G. (2015). Yöntem ve Teknikler. Edit: G. Ocak, *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (s. 261-365). Ankara: Pegem Akademi.
- Odabaşı, H. F. (1997). *Yabancı Dil Eğitiminde Bilgisayar Kullanımı*. Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Odabaşı, H. F., Gürcan, A., & Kuzu, A. (2011). *İngilizce Öğretmenliğinde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı-I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları.
- Oğuzkan, A. F. (1974). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Ördem, E. (2015). Sözcüksel Yaklaşım. Edit: N. Bekleyen, *Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özbay, M. (2002). Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi. *Türk Dili*(602), 15.
- Özdaş, F. (2003). Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Öğretim Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(5).
- Özmen, K. S., & Balçıkanlı, C. (2012). Yabancı Dil Eğitiminde Web Tabanlı Ölçme ve Değerlendirme. Edit: A. Sarıçoban, & Z. Tavil, *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (s. 229-251). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Özyürek, L. (1983). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Partnership For 21st Century Skills (21), *Framework for 21st century learning*. (2018). <https://www.battelleforkids.org/learning-hub/learning-hub-item/framework-for-21st-century-learning>. adresinden alındı
- Pilancı, H. (2019). *Açık ve Uzaktan Öğrenme Sistemleri İçin Ölçütler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. (2002). *Approaches and Methods in Language Teaching*. New York: Cambridge University Press.
- Richards, J. c., & Rodgers, T. (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching*. New York: Cambridge University Press.
- Roy, D., Brine, J., & Murasawa, F. (2016). Usability of English note-taking applications in a foreign language learning context. *Computer Assisted Language Learning*, 61-87.
- Sarı, Y. E. (2018). Yabancı Dil Öğrenimi İçin Teknolojiler: E-Tandem ile Yabancı Dil Öğrenimi. *XIV. Uluslararası Türk Germanistik Kongresi*, (s. 137-148). Erzurum.
- Sarıçoban, A., & Bakla, A. (2012). Yabancı Dil Eğitiminde Teknoloji Kullanımı. Edit: A. Sarıçoban, & Z. Tavil, *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (s. 59-78). Ankara: Anı Yayınları.
- Scharle, A., & Szabo, A. (2007). *Learner Autonomy : A Guide to Developing Learner Responsibility*. New York: Cambridge University Press.
- Shahid, S., & Abbasi, M. (2014). Usability Testing of an E- Learning System: A Comparative study of two Evaluation Techniques. *IOSR Journal of Computer Engineering (IOSR-JCE)*, 39-43.
- Solmaz, O. (2015). İnternet ve Dil Öğretimi. Edit: N. Bekleyen, *Dil Öğretimi* (s. 413-468). Ankara: Pegem Akademi.
- Solomon, G., & Schrum, L. (2007). *Web 2.0 New Tools, New Schools*. Washington: ISTE.
- Song, Y., & Fox, R. (2008). Using PDA for undergraduate student incidental vocabulary. *ReCALL*, 290-314.
- Subaşı, M., & Okumuş, K. (2017). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 419-426.
- TELC, G. (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme* (s. 30). Frankfurt: Avrupa Konseyi / Modern Diller Bölümü.
- Triacca, L., Bolchini, D., Botturi, L., & Inversini, A. (2004). MiLE: Systematic Usability Evaluation for E-learning Web Applications. *Association for the Advancement of Computing in Education (AACE) Journal*, 4398-4405.
- Türkçe Öğreniyorum*. (2016). <https://turkish.yasar.edu.tr/>. adresinden alındı
- Türker, M. S., & Genç, A. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Blogların Öğretim Amaçlı Kullanımı Üzerine Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri. *SEFAD*, 254.
- Varol, A., & Türel, Y. (2003). Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde İletişim Modülü. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*.
- Wang, S., & Vasquez, C. (2012). Web 2.0 and second language learning: What does the research tell us? *Calico Journal*, 29(3), 412-430.
- Yağmur Şahin, E. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaklaşım, Yöntem ve Teknikler. Edit: A. Şahin, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*

- Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler* (s. 122). Ankara: Pegem Akademi.
- Yağmur, K. (2013). Dil Öğretiminde Anadili, İkinci Dil ve Yabancı Dil Kavramları. Edit: A. Okur, & M. Durmuş, *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 181-200). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Yaylı, D., & Bayyurt, Y. (2014). *Yabancılar Türkçe Öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yaylı, D., & Yaylı, D. (2019). Yabancı Dil Öğretimi Yaklaşımları ve Yöntemleri. Edit: D. Yaylı, & Y. Bayyurt, *Yabancılar Türkçe Öğretimi Politika, Yöntem ve Beceriler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yelken, T. Y., & Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yiğit, N., Altun, T., Alev, N., Dertlioğlu, K., & Bülbül, M. (2007). Öğretim Amaçlı Web Sitelerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Ölçek Tasarımı. *1. Ulusal İlköğretim Kongresi*.
- Yılmaz, A. (2015). Teknoloji ve Dil Öğretimi. Edit: N. Bekleyen, *Dil Öğretimi* (s. 399-403). Ankara: Pegem Akademi.
- Yunus Emre, E. (2009). *Türkçe Öğretim Portalı*. <https://learnturkish.com>. adresinden alındı.
- Yükseltürk, E., & Top, E. (2016). Web 2.0 Teknolojilerinin Öğretmen Eğitiminde Kullanımı. Edit: K. Çağıltay, & Y. Göktaş, *Öğretim Teknolojilerinin Temelleri Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler* (s. 555-570). Ankara: Pegem Akademi.
- Amer, M. A. (2010). *Idiomobile for learners of English: A study of learners' usage of a mobile learning application for learning idioms and collocations (Unpublished doctoral dissertation)*. Indiana University of Pennsylvania.
- Baş, T. (2013). *Eğitsel Web Ortamlarının Değerlendirilmesinde Çeşitli Kullanılabilirlik Yöntemlerinin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Batıbay, E. F. (2019). *Web 2.0 Uygulamalarının Türkçe Dersinde Motivasyona ve Başarıya Etkisi: Kahoot Örneği*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bozkurt, A. (2013). *Açık ve Uzaktan Öğrenmeye Yönelik Etkileşimli E-Kitap Değerlendirme Kriterlerinin Belirlenmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Er, O. (2015). *Yabancılar Türkçe Öğretimi Uygulamalarının Kültürel Farkındalık Oluşturma Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Göker, M. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Uzaktan Eğitim Web Sitelerinin Kullanılabilirlik Açısından İncelenmesi (3 Dakikada Türkçe Örneği)*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Gülcü, İ. (2015). *Yabancı Dil Olarak Mobil Destekli Türkçe Kelime Öğretimi*. Yayımlanmış Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Gün, S. (2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Web 2. 0 Sesli ve Görüntülü Görüşme (Skype) Uygulamalarının Konuşma Becerisine Etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi

- Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Gürses, E. A. (2006). *Kütüphane Web Sitelerinde Kullanılabilirlik Ve Kullanıcı Merkezli Tasarım*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kutlu Demir, Ö. (2018). *21st Century Learning: Integration of Web 2. 0 Tools in Turkish Adult Language Classrooms*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Özaydın Aydoğdu, Y. (2017). *Uyarlanabilir Eğitsel Hiperortamlarda İçerik Oluşturmaya Yönelik Web Tabanlı Bir Uygulama Geliştirilmesi ve Uygulamanın Kullanılabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Shih, Y. E. (2007). *Dynamic Language Learning: Comparing Mobile Language Learning with Online Language Learning*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Capella University. Minneapolis.
- Yayla, N. D. (2014). *Yabancılar Teknoloji Tabanlı Türkçe Öğretimi: Dinleme Becerisinin Kazandırılmasına İlişkin Durum Analizi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

EKLER

Ek1: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yardımcı Materyal Olarak Kullanabilecekleri Eğitsel Web Sitelerinin Sahip Olması Gereken Niteliklerine Yönelik Öğretici Görüşleri ve Bu Görüşlere Dayalı Olarak Oluşturulan Kriterler:

1. Ücretsiz olması ve herkesin kullanımına açık olması,
2. “Okuma-Anlama, Dinleme, Konuşma ve Yazma” olmak üzere dört temel dil becerisine yönelik hazırlanmış olması,
3. Videolarla ve günlük hayattan diyaloglarla desteklenmesi,
4. Türkçe dışında “İngilizce, Arapça, Rusça” dil desteği sunulması, (Bu 3 dil üç web sitesi içinde ortaktır. Türkçe Öğreniyorum eğitsel web sitesinde Fransızca dil desteği, 3 Dakikada Türkçe eğitsel web sitesinde Fransızca, İspanyolca, Çince, Arnavutça, Boşnakça, Uygurca dil desteği de bulunmaktadır).
5. Kelime öğretimine yönelik “sözlük” çalışmalarının olması,
6. Özgün etkinliklerin ve oyunların olması,
7. Siteyi tanıma, anlama adına tanıtım videolarının ve görsellerin sunulması,
8. Yardım menüsü ya da kullanım kılavuzu kısımlarının bulunması ve kolay ulaşılabilir olması,
9. Metinlerin ve etkinliklerin güncel olmaları,
10. Kolay ulaşılabilir ve ön yüzünün kullanışlı olması,
11. Metinlerin ve etkinliklerin güvenilir ve tutarlı olması,
12. Metinlerin, etkinliklerin, videoların A1 seviyesine uygun, anlaşılır ve öğretici olması,
13. Seslendirmelerin ve videoların profesyonel ekipler tarafından hazırlanmış olması,
14. Yabancılarla Türkçe Öğretimi alanında deneyimli öğretmenlerin katkılarıyla hazırlanmış olması,
15. Metinlerde, etkinliklerde kullanılan görsellerin açık, anlaşılır ve kalıcı olması,
16. Öğrencilerin, mekan ve zaman fark etmeksizin bir kısıtlama olmadan internetin olduğu her yerde cep telefonundan, tabletten ve bilgisayardan

sitelere ulaşabilmeleri,

17. Öğrenciler için tekrar tekrar izlenebilir, uygulanabilir olması,
18. A1 düzeyine uygun, olması gerekli konuların tamamını kapsaması,
19. Öğrencilerin hatalarını görme ve kendi kendilerine düzeltme imkanı sunması,
20. Üç eğitsel web sitesinin de amacının ve hedef aldığı kullanıcı kesiminin açık bir şekilde hissedilmesi.

Ek2: Öğretici Görüşme Formu

Öğretici

Adı / Soyadı:

Yaşı / Cinsiyeti:

1. Yabancılar Türkçe Öğretimi alanında görev yaptığınız kurumun adı nedir?

2. Yabancılar Türkçe Öğretimi alanında kaç yıldır ders vermektedir?

0-2

3-5

6-10

11-15

15+

3. Yabancılar Türkçe Öğretimi alanında takip ettiğiniz ve faydalı bulduğunuz internet sitelerinin adlarını belirtiniz.

1.

3.

5.

2.

4.

4. Başlangıç düzeyindeki (A1) öğrencileriniz için ders dışı yardımcı kaynak olarak önerebileceğiniz internet siteleri var mı? Varsa bunların adlarını belirtiniz.

5. Yabancılar Türkçe Öğretimi alanında hazırlanan eğitsel web sitelerini öğretmenler ve öğrenciler için gerekli buluyor musunuz?

☐ Gerekli buluyorum.

☐ Gereksiz buluyorum.

6. Teknolojik araç ve gereçleri (bilgisayar, projeksiyon, akıllı tahta ile eğitsel yazılımlar, web araçları, MS Office araçları vb.) derslerde kullanabilmek için bir eğitim aldınız mı?

☐ Evet.

☐ Hayır.

7. Teknolojik araç ve gereçleri derslerinizde eğitim amaçlı kullanmada ne düzeyde yeterli olduğunuzu düşünüyorsunuz?

☐ Kesinlikle yetersizim.

☐ Kesinlikle yeterliyim.

☐ Yeterli olup olmadığımdan emin değilim.

8. Araştırmamızda incelemeye uygun bulduğumuz 3 eğitsel web sitesinin size göre eksiklikleri var mıdır, neler eklenebilir?

- ☐ Eksiklik vardır. eklenebilir.
- ☐ Eksiklik yoktur.

9. Eğitsel web siteleri (3 Dakikada Türkçe, Türkçe ğreniyorum, Türkçe ğretim Portalı) ile ilgili eklemek istediğiniz olumlu-olumsuz görüşleriniz nelerdir?

***Öğretici Yeterlilik Bilgi Formunun doldurulmasında “gönüllülük” esastır.**
****Bu bilgi formu ğreticilerimizin alana hâkimiyetlerini ve daha önceden sıkça deneyimledikleri eğitsel web siteleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır.**
*****Öğretici “Ad / Soyad” bilgisi çalışmada uygulayacağımız “Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme leği” için tekrar ihtiyaç duyulması durumu sebebiyle istenmektedir.**

Ek3: Eğitsel Web Sitesi Değerlendirme Ölçeği

EK-1. EĞİTSEL WEBSİTESİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Değerlendirenin adı:.....	Değerlendirme Tarihi:.....
Değerlendirilen websitesinin adı:.....	Oluşturulma tarihi:
Web adresi:.....	Kapsamı:.....
Websitesini hazırlayan kişi /kuruluş:.....	

Bu ölçek aracılığıyla, incelemiş olduğunuz eğitsel websitesinin aşağıdaki özelliklerini 0 ile 4 (0: 0 puan/Gözlenmedi, 1: 1 puan/Zayıf, 2: 2 puan/Orta, 3: 3 puan/İyi, 4: 4 puan/Çok iyi) arasında puan vererek değerlendirebilirsiniz. Lütfen ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak değerlendirmelerinizi yapınız.

Öğr.Gör. Alev ATEŞ - Ege BÖTE

	Eğitsel websitesinin özellikleri	0	1	2	3	4
A. Hedefler						
1	Hedefler açıkça belirtilmiştir.					
2	Hedefler öğrenci düzeyine uygundur.					
3	Hedefler gerçekleştirilebilir özelliktedir.					
4	Hedef kitlenin sahip olması gerekli önkoşul bilgiler belirtilmiştir.					
B. İçerik		0	1	2	3	4
5	Sitenin içeriği günceldir.					
6	İçerik, nesnel (objektif) bilgi sunmaktadır.					
7	İçerik, hedeflerle tutarlıdır.					
8	Yazım ve dilbilgisi kurallarına uygun bir dil kullanılmaktadır.					
9	İçerik, öğrencinin gelişim özelliklerine uygundur.					
10	İçerik, ırk, din, politika, cinsiyet yanlılığı ve şiddet unsurlarından bağımsızdır.					
11	Ticari amaçlı tanıtım, reklam içermemektedir.					
12	Sitede geçen terimler için açıklayıcı bir sözlük bulunmaktadır.					
C. Öğrenme-öğretme süreci ve Değerlendirme		0	1	2	3	4
13	Öğretimsel etkileşimler hedeflere uygundur.					
14	Belirli bir öğretim stratejisi, öğrenme kuramı temel alınmaktadır.					
15	Eğitsel içeriğe uygun alıştırma ve uygulama olanakları sunmaktadır.					
16	Sitede yer alan eğitsel etkinlikler güdüleyicidir.					
17	Sitedeki eğitsel etkinliklerin etkileşim düzeyi yüksektir.					
18	Farklı öğrenme biçimleri dikkate alınmaktadır.					
19	Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri bulunmaktadır.					
D. Tasarım ve Görsel bileşenler		0	1	2	3	4
20	Resim(ler) içeriği ifade etmede etkili biçimde kullanılmıştır.					
21	Video(lar) içeriği ifade etmede etkili biçimde kullanılmıştır.					
22	Ses(ler) ve müzik(ler) içeriği ifade etmede etkili biçimde kullanılmıştır.					
23	Sitenin tasarımı, görsel tasarım ilkeleriyle uyumludur.					
E. Yönlendirme ve Kullanım Kolaylığı		0	1	2	3	4
24	Site, kolaylıkla gezilebilmektedir.					
25	Site içerisindeki bağlantılar hatasız çalışmaktadır.					
26	Site içi arama özelliği kullanılabilmektedir.					
27	Site dışı arama özelliği kullanılabilmektedir.					
28	Kişiselleştirebilme özellikleri (Örn. yazı boyutu ve renk tercihleri) bulunmaktadır.					
29	Görme engellilere yönelik farklı erişilebilirlik seçenekleri sunmaktadır.					

F. Gizlilik ve Güvenlik	0	1	2	3	4
30 Site, kullanıcı gizliliğini sağlamaktadır.					
31 Site içeriğinin kaynak ya da kaynakları açıkça belirtilmiştir.					
32 Sitenin güncelleme bilgisi verilmektedir.					
33 İçeriği hazırlayan kişi ya da kurumun iletişim adresi açıkça belirtilmiştir.					
G. Teknik Özellikler	0	1	2	3	4
34 Sitede öğrenci yönetim sistemi (öğrenci kayıtlarını tutma vb. işlevler) etkindir.					
35 Gerekli teknik özellikler (çözünürlük, tarayıcı ayarları) belirtilmiştir.					
36 Yardım ve ipuçları sunma özellikleri bulunmaktadır.					
37 Yorum ekleme, forum, anket gibi etkileşim olanakları sunulmaktadır.					
38 Sitede kullanılan resim(ler) yüksek kalitededir.					
39 Sitede kullanılan ses(ler) yüksek kalitededir.					
40 Sitede kullanılan video(lar) yüksek kalitededir.					
41 Sitede kullanılan canlandırma(lar) / animasyon(lar) yüksek kalitededir.					
TOPLAM PUAN					

Siteyle ilgili eklemek istediğiniz görüş ve yorumlarınız:

Ek4: Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Kararı

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI

1

KARAR SAYISI

2020/5

KARAR TARİHİ

16/01/2020

KARAR NO: 2020/5

Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Veli Gök'ün, "Karşılaştırmalı Bir Bakışla Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Uzaktan Eğitim Modülleri ve Bu Modüllere İlişkin Öğretici Görüşleri" tez çalışması kapsamında Devlet Üniversitelerinin TÖMER'lerinde görev yapmakta olan yabancılar Türkçe öğreticilerine bireysel olarak gönüllülük esasına uygun bir şekilde uygulamak istediği anket ölçeğinin etik olarak uygun olduğuna,

Oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR.
16/01/2020

Müessese FEYZİ ÖGEU
Etik Kurul Başkanı Birinci Sorumlusu